

Załącznik do Uchwały Nr 279/XXIX/2017
Rady Miejskiej w Woźnikach
z dnia 2 października 2017 r.

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY WOŹNIKI DO 2022 ROKU

Inwestor: Gmina Woźniki
ul. Rynek 11
42-289 Woźniki

ECOEN CONSULT Sp. z o. o.
Centralna 5,
42-625 Pyrzowice

Spis treści

1. Cel opracowania	6
2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy	8
3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	11
3.1 Analiza porównawcza gminy z uwzględnieniem danych dla obszaru województwa śląskiego..	11
3.2 Sytuacja demograficzna, ekonomiczna i społeczna	14
3.3 Analiza i identyfikacja specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów gminy	19
3.4 Analiza porównawcza obszarów gminy ze względu na występowanie czynników i zjawisk kryzysowych na podstawie wybranych danych statystycznych.....	28
3.4.1. Problemy demograficzne	29
3.4.2 Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej.....	30
3.4.2.1 Ubóstwo	31
3.4.2.2 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	33
3.4.2.3 Niepełnosprawność.....	34
3.4.2.4 Alkoholizm.....	35
3.4.2.5 Problem bezrobocia	36
3.4.2.6 Zadłużenie	38
3.4.2.7 Przeszłość.....	39
3.4.2.8 Poziom edukacji	40
3.4.2.9 Kapitał społeczny	41
3.4.2.10 Uczestnictwo w życiu publicznym.....	46
3.4.2.11 Uczestnictwo w życiu kulturalnym.....	47
3.4.3 Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej	48
3.4.4 Zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej	51
3.4.5 Zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	53
3.4.5.1 Infrastruktura techniczna i społeczna	53
3.4.5.2 Komunikacja publiczna	57
3.4.6 Zjawiska kryzysowe w sferze technicznej	57
3.5 Analiza obszarów kryzysowych na podstawie badań ankietowych	60
3.6 Analiza SWOT	66
3.7 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	71
4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji.....	76
5. Wizja, planowany efekt rewitalizacji i założenia programu	85
6. Cele i kierunki działań.....	88
7. Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	92
8. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	103
9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów	

i funduszy na obszarze objętym programem	105
10. Indykatywne ramy finansowe	112
11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	117
12. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji	123
13. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.....	127
14. Postępowanie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.....	134

Spis tabel

Tabela 1 Struktura ludności	14
Tabela 2 Piramida wieku. Gmina Woźniki	15
Tabela 3 Działające na obszarze gminy podmioty gospodarki narodowej	16
Tabela 4 Działające na obszarze Woźnik podmioty gospodarki narodowej, z uwzględnieniem sektora rolniczego, przemysłowego i budowlanego	16
Tabela 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [procent]	16
Tabela 6 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	17
Tabela 7 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych.....	17
Tabela 8 Organizowane imprezy kulturalne i ich uczestnicy na obszarze gmin	18
Tabela 9 Formy aktywności społeczno-kulturalnej i ich uczestnicy na obszarze gminy.....	18
Tabela 10 Obiekty edukacyjne na terenie gminy Woźniki	23
Tabela 11 Obiekty wpisane do rejestrów zabytków na terenie gminy Woźniki.....	25
Tabela 12 Liczba ludności z rozbiem na sołectwa i miasto Woźniki w latach 2011-2016	29
Tabela 13 Mieszkańcy Gminy Woźniki w podziale na sołectwa.....	30
Tabela 14 Udział osób objętych pomocą MGOPS ze względu na ubóstwo w latach 2012-2016.....	31
Tabela 15 Udział osób objętych pomocą MGOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2016	33
Tabela 16 Udział osób objętych pomocą MGOPS ze względu na niepełnosprawność w latach 2012-2016.....	34
Tabela 17 Udział osób objętych pomocą MGOPS ze względu na alkoholizm w latach 2012-2016	35
Tabela 18 Ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublińcu	36
Tabela 19 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublińcu w poszczególnych sołectwach Gminy Woźniki.....	36
Tabela 20 Liczba osób bezrobotnych, objętych pomocą MGOPS w Woźnikach w latach 2012-2016 ..	37
Tabela 21 Liczba osób posiadających zadłużenie w w latach 2014-2016.....	38
Tabela 22 Ilość zdarzeń notowanych przez Policję w latach 2013-2016.....	39

Tabela 23 Egzamin po 6 klasie w latach 2014-2016	40
Tabela 24 Aktywność mieszkańców - wnioski i interpelacje radnych Gminy Woźniki w latach 2014-2016.....	45
Tabela 25 Aktywność mieszkańców - wnioski złożone do Urzędu Gminy w latach 2014-2016	46
Tabela 26 Frekwencja wyborów samorządowych	46
Tabela 27 Wykaz wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Miejsko–Gminny Ośrodek Kultury w Woźnikach oraz Galerię Kultury w latach 2014-2016	47
Tabela 28 Przedsiębiorcy działający na terenie Gminy Woźniki pod względem rodzaju wykonywanej działalności – 20 najpopularniejszych wg CEDIG w roku 2016r.	48
Tabela 29 Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG	49
Tabela 30 Wskaźnik przedsiębiorczości na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG	50
Tabela 31 Gminna infrastruktura społeczna	53
Tabela 32 Stopień skanalizowania Gminy Woźniki.....	54
Tabela 33 Długość sieci wodociągowej w Gminie Woźniki	55
Tabela 34 Obszary na terenie Gminy Woźniki o niskich walorach estetycznych	56
Tabela 35 Gminne zasoby komunalne	58
Tabela 36 Ocena najbliższej okolicy w ujęciu procentowym.....	60
Tabela 37 Główne problemy społeczne w ujęciu procentowym cz 1	62
Tabela 38 Główne problemy społeczne w ujęciu procentowym cz 2	63
Tabela 39 Wskazanie miejsc, obszarów, obiektów wymagających interwencji.	65
Tabela 40 Analiza SWOT	68
Tabela 41 Syntetyczna ocena zjawisk kryzysowych w poszczególnych sołectwach Gminy Woźniki	73
Tabela 42 Wizja, cele i kierunki LPR	89
Tabela 43 Wskaźniki produktu	90
Tabela 44 Wskaźniki rezultatu	90
Tabela 45 Listy planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	93
Tabela 46 Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych dla projektów podstawowych	102
Tabela 47 Zestawienie pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych	103
Tabela 48 Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych dla pozostałych rodzajów przedsięwzięć.....	104
Tabela 49 Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	113
Tabela 50 Harmonogram wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku	125
Tabela 51 Elementy LPR poddawane monitoringowi	128
Tabela 52 Zakres działań monitorujących.....	130

Tabela 53 Elementy podlegające ewaluacji	132
---	-----

Spis map

Mapa 1 Mapa Lokalizacja Gminy Woźniki na terenie Województwa Śląskiego.....	13
Mapa 2 Wyznaczony obszar rewitalizacji	81

Spis wykresów

Wykres 1 Przyrost naturalny w latach 1995-2015 w gminie Woźniki.....	19
Wykres 2 Produkcyjne grupy wieku, 2015	20
Wykres 3 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Woźniki w latach 2004-2015.....	21
Wykres 4 Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Woźniki w latach 2006-2015	22
Wykres 5 Struktura aktywności przedsiębiorstw na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG	49
Wykres 6 Struktura aktywnych przedsiębiorstw zarejestrowanych w CEiDG na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG	50
Wykres 7 Wskaźnik przedsiębiorczości przedsiębiorstw zarejestrowanych w CEiDG na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG	51

1. Cel opracowania

Zgodnie z założeniami Narodowego Planu Rewitalizacji przygotowanego przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, w perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2014-2020 rewitalizacja jest jednym z obszarów szczególnej uwagi i koncentracji działań. Doświadczenia w zakresie rewitalizacji wskazują na konieczność intensyfikacji interwencji oraz integracji podejmowanych w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego działań, w celu osiągnięcia maksymalnych korzyści realizowanych projektów. Rewitalizacja to proces polegający na wyprowadzaniu obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Musi on być prowadzony w sposób kompleksowy, czyli uwzględniający zarówno prowadzenie działań na rzecz lokalnej społeczności, jak i działania dotyczące przestrzeni oraz gospodarki. Jego działania muszą być również skoncentrowane terytorialnie i prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji.

Program Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do 2022 roku ma za zadanie wskazać kierunki zmian w celu wielofunkcyjnego wykorzystania zdegradowanego obszaru zlokalizowanego na terenie gminy Woźniki. Celem opracowania i wdrożenia Programu jest pobudzenie aktywności środowisk lokalnych oraz stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego, a także przeciwdziałanie zjawiskom wykluczenia społecznego. Należy podkreślić, że Program Rewitalizacji ma charakter wielokierunkowy, ze szczególnym uwzględnieniem zdiagnozowanych obszarów problemowych. Skutki realizacji działań rewitalizacyjnych odpowiadających na zdiagnozowane problemy, powinny być dostrzegane nie tylko z perspektywy obszaru poddanego rewitalizacji, ale również z punktu widzenia całej gminy Woźniki.

Projekty realizowane w ramach niniejszego Programu są ukierunkowane na rozwiązanie indywidualnych problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, zdiagnozowanych na obszarze zdegradowanym. W szczególności kategoria problemów społecznych odgrywa kluczową rolę w planowaniu kompleksowej rewitalizacji, jako jej fundament i główna rama realizacyjna. Ostatecznym celem działań podjętych w ramach opracowanego Programu, powinno być bowiem doprowadzenie do trwałych zmian społecznych, które mają decydujące znaczenie z perspektywy dokonywanych zmian infrastrukturalnych, determinując ich trwałość i akceptację przez mieszkańców obszaru zdegradowanego.

Podjęcie działań w ramach niniejszego Programu to sprawa szczególnie istotna, nie tylko ze

względu na zainicjowanie procesów społecznych, poprawę warunków życia czy podniesienie jakości przestrzeni publicznej, ale również dlatego, że jest znaczącym czynnikiem podnoszenia jego konkurencyjności. Założenia Programu muszą być katalizatorem rozwoju wielu różnorodnych dziedzin, jakie składają się na funkcjonowanie gminy. Główne sfery, które należy poddać gruntownej analizie oraz odpowiednim działaniom to sfera społeczna, ekonomiczno-finansowa oraz przestrzenna. W trakcie planowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych zdefiniowanych w ramach Programu, konieczne są integracja i skoordynowanie wszystkich powyższych czynników. Ich praktyczne zastosowanie będzie miało efektywny wpływ na wykonanie zaplanowanych działań, jak i pozwoli określić stopień zrealizowania założonych celów.

2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Powiązanie niniejszego Programu ze strategicznymi i planistycznymi dokumentami dotyczącymi rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego rozpatrywane jest na kilku poziomach. Powiązanie występuje na poziomie programowym (Program wykazuje powiązania z dokumentami programowymi i planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym), zintegrowaniu sektorowym (współpracy sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego), zintegrowaniu zasobów (strategia zaplanowanymi działaniami odnosi się do zasobów obszaru) oraz zintegrowaniu obszaru (w wyniku zrealizowanych zaplanowanych działań na wyznaczonym obszarze stanie się on bardziej spójny).

W kontekście zintegrowania programowego, Program wpisuje się w kluczowe ustalenia dokumentów na poziomie krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym - z dokumentami strategicznymi poszczególnych poziomów administracji samorządowej i centralnej. Na poziomie krajowym Program wykazuje powiązanie z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (PROW 2014–2020) z 12 grudnia 2014 roku, zwłaszcza w ramach Priorytetu 6 *Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich* (cel szczegółowy 6A: Ułatwianie różnicowania działalności, zakładania i rozwoju małych przedsiębiorstw, a także tworzenia miejsc pracy oraz 6B: Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich). Na poziomie regionalnym natomiast wykazuje powiązanie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 przyjętym przez Zarząd Województwa Śląskiego 10 kwietnia 2014 roku, a zaakceptowanym przez Komisję Europejską 18 grudnia 2014 roku, w tym poprzez powiązanie w ramach RPO 2.1.2 Wsparcie grup defaworyzowanych polepszające ich status społeczno-zawodowy, 1.1.4. Rewitalizacja przestrzeni, służąca lokalnym społecznościom - zbieżnych z priorytetami inwestycyjnymi 9i Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności zamieszkującej obszary zdegradowane i peryferyjne, 9b Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny. Powyższe priorytety inwestycyjne realizowane są w ramach RPO WSL w ramach poddziałania 9.1 Wzmacnianie potencjału społeczno-zawodowego społeczności lokalnych oraz poddziałania 10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych. W tym przypadku Program wykazuje powiązanie na poziomie zakresu tematycznego i celów z następującymi priorytetami: IX *Włączenie społeczne* (cel szczegółowy: wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne);

oś priorytetowa X *Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna* (cel szczegółowy: zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny).

Powiązanie na poziomie regionalnym jest również widoczne w odniesieniu do Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+” z 2013 roku, będącej aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 17 lutego 2010 roku. Zintegrowanie zachodzi na poziomie 3 celów strategicznych: *Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie* (a w nim zwłaszcza cel operacyjny B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców oraz B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców) oraz *Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni* (a w nim cel operacyjny C.3. Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni).

Program wykazuje powiązanie ze Strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 wersja VII, ustanowioną uchwałą Walnego Zebrania Członków Subregionu Centralnego nr 16/2015 z dnia 30 listopada 2015 r., w szczególności z Celem strategicznym: CS1. Rozwój kapitału ludzkiego bazujący na zatrudnialności i spójności społeczno-gospodarczej SC, Priorytet: P1.2. Aktywność społeczna i zapobieganie wykluczeniom, Działanie D1.2.1. Wzmocnienie lokalnych potencjałów rozwoju oraz kompleksowa rewitalizacja, Cel szczegółowy C1.2.1.1. Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny.

Na poziomie lokalnym potrzeby rewitalizacyjne są ściśle powiązane ze strategicznymi dokumentami rozwoju przestrzennego oraz społeczno-gospodarczego gminy. Znaczenie i potrzebę działań potwierdza Lokalna Strategia Rozwoju LGD Brynica to nie Granica, w skład, której wchodzi Gmina Woźniki. Mowa tu o Celu ogólnym nr 1. wskazanym w LSR na stronie 39 tj. Poprawa jakości infrastruktury technicznej, transportowej, społecznej i publicznej, cel szczegółowy 1.1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury o charakterze społecznym i publicznym, tj. elementów infrastruktury pełniących ważne funkcje publiczne, infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, infrastruktury kulturalnej. W ramach tego celu określono także planowane to realizacji przedsięwzięcia są to m.in. 1.1.4. Rewitalizacja przestrzeni w gminach LGD, służąca lokalnym społecznościom. Znaczenie i potrzebę działań potwierdza także „Strategia rozwoju gminy Woźniki 2022+” a potrzeby są zintegrowane z jej

celami operacyjnymi C.I/1. Gospodarcze wykorzystywanie zasobów gminy w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego, C.I/2. Zrównoważony i atrakcyjny rynek pracy stwarzający perspektywy rozwoju ekonomicznego mieszkańców i rodzin, C.I/3. Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność gminy dla mieszkańców i odwiedzających, C.II/2. Wspólnota lokalna budowana przez pozytywne relacje między mieszkańcami oraz ochodność do samoorganizacji oraz C.III/1. Wykorzystanie poprawiającego się położenia komunikacyjnego gminy dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej. Niniejsze potrzeby są także bezpośrednio powiązane z Miejsko – Gminną Strategią Integracji i Polityki Społecznej w Sektorze Pomocy Społecznej w Woźnikach i wykazują zgodność z celem strategicznym (C1) Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu osób bezrobotnych w systemie pomocy społecznej oraz celem strategicznym (C4) Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej, problemowej i patologicznej. Potrzeby rewitalizacyjne wynikają także z Planu Odnowy Miejscowości Woźniki, w szczególności ze wskazanym w Planie Priorytetem 4.1.3 Promowanie dziedzictwa kulturowego oraz kultywowanie tradycji i wartości lokalnych. Ponadto Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Woźniki, zawiera odpowiednie zapisy odnoszące się do przeznaczenia wyznaczonego obszaru przewidzianego do rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne wiążą się z lokalnymi politykami sektorowymi a zwłaszcza energetyczną i środowiskową i realizują cele wskazane w Programie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Woźniki, tj.:

- Poprawa jakości powietrza,
- Ułatwienie podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych
- Zwiększenie efektywności energetycznej.

Niniejsze dokumenty uzasadniają potrzebę opracowania Programu Rewitalizacji i znaczenie działań rewitalizacyjnych na wybranym obszarze gminy.

3. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Dla uzyskania lepszych efektów komplementarności programowej Programu Rewitalizacji w niniejszym rozdziale przeprowadzono pogłębioną i usystematyzowaną analizę zjawisk kryzysowych na obszarze gminy Woźniki z uwzględnieniem takowej analizy dla obszaru województwa śląskiego. Następnie dla poszczególnych sołectw przeprowadzono diagnozę czynników i zjawisk kryzysowych oraz ocenę skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych na podstawie zebranych danych statystycznych i przeprowadzonych badań ankietowych a także konsultacji społecznych w formie warsztatowej, przy uwzględnieniu identyfikacji specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów. Diagnoza obejmuje aspekty sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wraz analizą natężenia, nawarstwiania lub utrwalania się zjawisk kryzysowych, (np. tendencja wzrostowa wskazującą na postępujący proces zubożenia społeczeństwa) oraz zaobserwowanych zjawisk i trendów.

3.1 Analiza porównawcza gminy z uwzględnieniem danych dla obszaru województwa śląskiego

Województwo śląskie jest obszarem o dużej koncentracji ludności (region zamieszkuje 4,63 mln osób, co daje 2 miejsce w kraju), o najwyższej w kraju gęstości zaludnienia oraz najwyższym wskaźniku urbanizacji (77,7% ludności miejskiej). Jednocześnie jest regionem, przed którym stoją poważne wyzwania związane z negatywnymi procesami i prognozami demograficznymi oraz zmianami strukturalnymi, wynikającymi z dalszej restrukturyzacji gospodarki regionu. Województwo śląskie jest także regionem o dużym potencjale gospodarczym (2. miejsce w kraju w zakresie udziału w tworzeniu PKB) oraz badawczym (drugi co do wielkości ośrodek badawczy kraju), ale równocześnie o słabnącej dynamice wzrostu.

Wartość wskaźnika zatrudnienia osób w wieku 20-64 lat w województwie, która w 2013 r. osiągnęła poziom 62,3% (69,2% mężczyźni, 55,3% kobiety), była nieznacznie niższa od wartości krajowej, wynoszącej 64,9% (72,1% mężczyźni, 57,6% kobiety). Na podstawie analiz społeczno-gospodarczych szacuje się, że do roku 2023 wskaźnik ten będzie systematycznie

wzrastał osiągając wartość 71,0%. Problemem są natomiast uwarunkowania przestrzenne oraz środowiskowe wynikających z wysokiego stopnia zdegradowania regionu.

Województwo śląskie jest obszarem o znacznej degradacji terenu, w szczególności na obszarach o długotrwałej działalności przemysłowej, kolejowej, wojskowej lub terenach po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych. Nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym i poprzemysłowym oraz rewitalizacja przestrzeni jest poważnym wyzwaniem rozwojowym tego obszaru. Jednym z najważniejszych wyzwań rozwojowych województwa są działania ukierunkowane na procesy rewitalizacyjne oraz poprawę dostępu do usług społecznych i wzmocnienie potencjałów rozwojowych społeczności lokalnych

Jako, że każda ze społeczności charakteryzuje się innymi potrzebami, ich diagnoza powinna zawierać się w kompleksowym Programie Rewitalizacji tworzonemu przy zaangażowaniu wszystkich aktorów lokalnej sceny: zarówno władzy samorządowej, biznesu i organizacji obywatelskich jak i samych mieszkańców i tak też jest w przypadku Gminy Woźniki.

Gmina Woźniki to gmina wiejsko – miejska jedna z ośmiu gmin powiatu lublinieckiego, zlokalizowana w północno-wschodniej części województwa śląskiego. Gmina położona jest na Wyżynie Śląsko – Krakowskiej, w makroregionie Wyżyna Wieluńsko – Woźnicka (Próg Woźnicki i Obniżenie Liswarty i Proсны), makroregionie Wyżyna Śląska (Próg Tarnogórski) oraz makroregionie Nizina Śląska (Równina Opolska – Obniżenie Małej Panwi). Przez południową część gminy przepływa rzeka Mała Panew zbierająca wody z licznych dopływów biorących początek w Progu Woźnickim. Najwyższym wzniesieniem Gminy jest góra Grojec 365 m n.p.m., zlokalizowana w Lubszy. Powierzchnia gminy wynosi 128 km², a liczba jej mieszkańców wynosi 9 546. Gmina Woźniki graniczy:

- od północy z gminą Boronów (powiat lubliniecki), gminami Starcza i Konopiska (powiat częstochowski),
- od wschodu z gminą Koziegłowy (powiat myszkowski),
- od południa z gminą Ożarówice (powiat tarnogórski),
- od zachodu z gminami Miasteczko Śląskie i Kalety (powiat tarnogórski), gminą Koszęcin (powiat lubliniecki).

Gmina Woźniki jest gminą miejsko-wiejską i składa się z miasta Woźniki oraz 10 sołectw: Babienica, Czarny Las, Dyrdy, Kamienica, Kamieńskie Młyny, Ligota Woźnicka, Lubsza, Piasek, Psary oraz Drogobycza.

Gmina Woźniki jest korzystnie położona w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji śląskiej,

ale równocześnie poza jej negatywnym oddziaływaniem.

Przez Gminę przebiegają ważne trasy komunikacyjne:

- Droga wojewódzka DW 789 długości ok. 62 km łącząca Brusiek i Lelów (trasa Brusiek - Kalety - Woźniki - Koziegłowy - Żarki - Lelów),
- Droga wojewódzka DW 908 długości ok. 45 km łącząca Częstochowę i Tarnowskie Góry (trasa Częstochowa - Wygoda – Wąsosz - Łaziec - Rększowice - Hutki - Starcza - Kamienica - Lubrza - Piasek - Sońnica - Kalety - Miasteczko Śląskie - Tarnowskie Góry).

W odległości ok. 34 km od Woźnik znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice w Pyrzowicach oraz Autostrada A1, na którą wjazd możliwy jest poprzez węzeł „Pyrzowice” w sąsiednich Ożarowicach.

Mapa 1 Mapa Lokalizacja Gminy Woźniki na terenie Województwa Śląskiego

Źródło: <http://bip.slaskie.pl/mapki/1086355183.jpg>

3.2 Sytuacja demograficzna, ekonomiczna i społeczna

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2016r. Gminę Woźniki zamieszkuje 9 644 osób, w tym 4 789 mężczyzn (49,66%) i 4 855 kobiet (50,34%). W latach 2002-2016 liczba mieszkańców wzrosła o 0,4%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,2 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa śląskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Struktura wykształcenia społeczeństwa gminy kształtuje się niekorzystnie do struktury województwa śląskiego, największą grupę tworzą osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym, następne w kolejności są osoby z wykształceniem średnim, a jedynie niewielki odsetek populacji tworzą osoby z wykształceniem wyższym. Ponadto ludność wiejska stanowi większość ogółu populacji gminy.

Średnia gęstość zaludnienia dla gminy wynosi 75 osób na km², czyli znacznie mniej niż średnia dla całego województwa śląskiego, która wynosi 370 osoby na km².

Tabela 1 Struktura ludności

Jednostka terytorialna	Ludność	Płeć		Średnia gęstość zaludnienia (km ²)
		mężczyźni	kobiety	
Woźniki	9 546	4 740	4 806	75
Śląskie	4 559 164	2 198 856	2 360 308	370

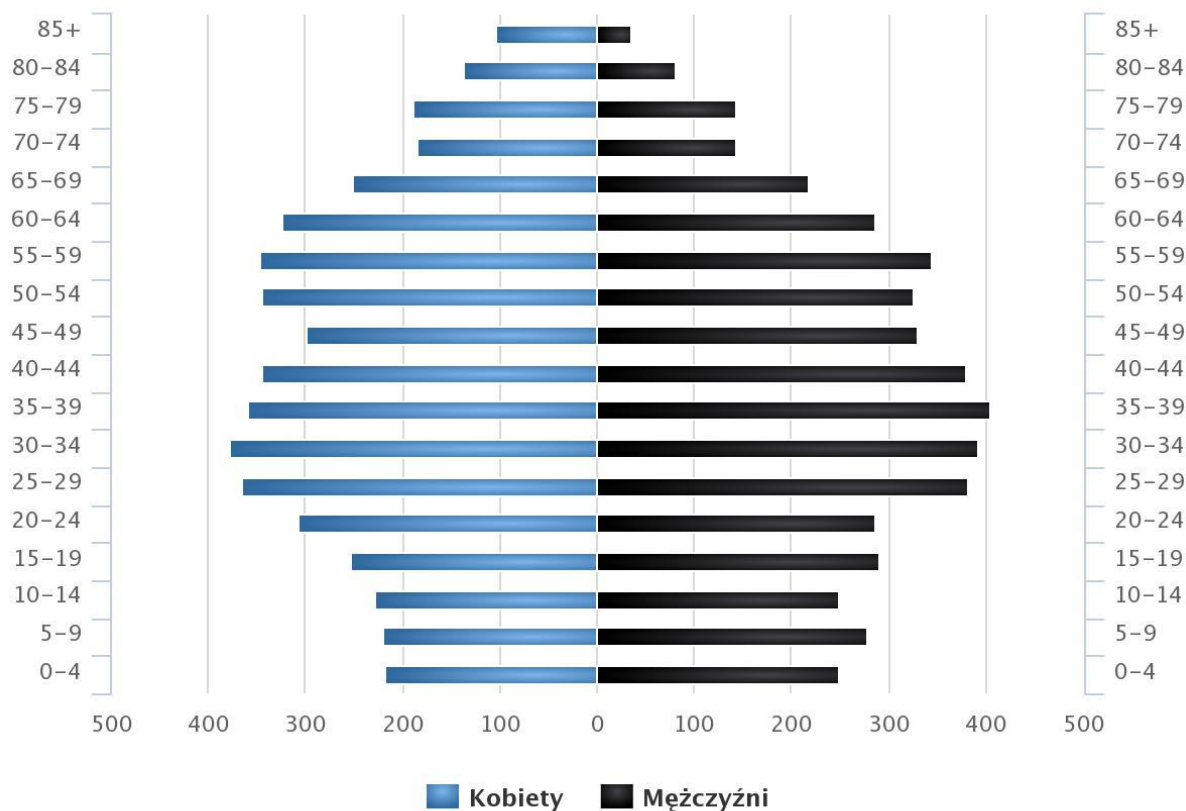
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Woźniki i GUS na dzień 31.12.2016r.

Struktura wieku na terenie Gminy Woźniki została zobrazowana na poniższym wykresie. Dane dotyczące wieku powiązać należy z aktywnością zawodową. Osoby w wieku produkcyjnym stanowią 66,10% mieszkańców (6 310 osób), przedprodukcyjnym – 14,73% (1 406 osób), a poprodukcyjnym – 19,17% (1 830 osób).

Tabela 2 Piramida wieku. Gmina Woźniki

Piramida wieku mieszkańców gminy Woźniki, 2015

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Źródło: Opracowanie na podstawie „Polska w liczbach”

Gmina Woźniki ma charakter typowo rolniczy. Rozwija się produkcja roślinna i zwierzęca oraz rolno-spożywcza reprezentowana przez zakłady przetwórstwa mięsnego, przetwórstwa rybnego, fermy drobiu, itp. Funkcjonuje przemysł odzieżowy reprezentowany przez niewielkie zakłady odzieżowe, przemysł budowlany. Wykorzystuje się gospodarczo złoża gliny i pasku. Opisuując potencjał rynku pracy, przywołać należy dane o podmiotach gospodarki narodowej w podziale na sektor: 21,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Woźniki pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 32,1% w przemyśle i budownictwie, a 11,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 11,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Tabela 3 Działające na obszarze gminy podmioty gospodarki narodowej

Jednostka terytorialna	podmioty gospodarki narodowej (ogółem)		sektor publiczny (ogółem)		sektor prywatny (ogółem)	
	2008	2017	2008	2017	2008	2017
województwo śląskie	428 920	462 819	17 374	15 958	411 546	446 861
Woźniki	662	807	17	17	645	790

Źródło: Opracowanie na podstawie Banku Danych Lokalnych

W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że mimo na przestrzeni ostatnich lat wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców gminy, w dalszym ciągu jednak nasycenie obszaru gminy w podmioty gospodarcze jest niewystarczające. Podobnie jest ze strukturą tych podmiotów – w dalszym ciągu brakuje podmiotów oferujących usługi dla ludności.

Biorąc pod uwagę podmioty gospodarki narodowej ogółem, wyszczególnić można z kolei liczbę podmiotów działających w sektorze rolniczym i przemysłowo-budowlanym:

Tabela 4 Działające na obszarze Woźnik podmioty gospodarki narodowej, z uwzględnieniem sektora rolniczego, przemysłowego i budowlanego

Jednostka terytorialna	ogółem	w tym w sektorze	
	2015 rok	rolniczym	przemysłowo-budowlanym
Woźniki	787	29	259

Źródło: Opracowanie na podstawie: Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015 (<http://katowice.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/>)

W tym kontekście należy zwrócić uwagę, że mimo na przestrzeni ostatnich lat wzrostu aktywności gospodarczej mieszkańców gminy, w dalszym ciągu jednak nasycenie obszaru gminy w podmioty gospodarcze jest niewystarczające.

Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych na obszarze gminy Woźniki w 2016 roku wynosił 4,9%, podczas gdy w województwie śląskim – 6,6%. Powyższe dane wskazują na niższy poziom bezrobocia w ostatnich analizowanych latach w Gminie, wobec województwa.

Tabela 5 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [procent]

Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
województwo śląskie	10,1	9,2	7,5	5,4	4,0	5,6	6,0	6,2	6,9	7,1	6,1	8,2	6,6
Woźniki	7,9	6,8	5,8	5,0	4,5	6,8	7,2	7,4	6,9	7,1	5,8	5,7	4,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Analizując dane dotyczące pomocy społecznej na obszarze gminy Woźniki wskazać należy liczbę gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W przypadku gminy można zaobserwować tendencję wzrostową wskazującą na postępujący proces zubożenia

społeczeństwa na terenie gminy, podczas zahamowania i odwrócenia tego procesu na poziomie wojewódzkim. Poniższe wskazuje na konieczność podjęcia odpowiednich działań rewitalizacyjnych przez gminę na zidentyfikowanym obszarze interwencji.

Tabela 6 Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej

Jednostka terytorialna	2009	2013	2014	2015
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
województwo śląskie	101 339	104 561	98 801	93 312
Woźniki	130	159	165	170

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Zauważalna jest tendencja wzrostowa jeśli chodzi o kwotę dodatków mieszkaniowych przyznanych na obszarze gminy Woźniki, która wzrastała w latach 2009-2013 i została zahamowana w 2014 roku, natomiast w 2015 nieznacznie spadła. Tendencja wzrostowa jest także zauważalna na poziomie całego województwa w okresie 2011-2013 i także została zahamowana w 2014 roku oraz spadła w 2015.

Tabela 7 Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych

Jednostka terytorialna	2009	2011	2013	2014	2015
	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.	gosp.
województwo śląskie	777 592	751 457	764 836	756 392	723 843
Woźniki	254	376	381	331	298

Źródło: Opracowanie na podstawie: Banku Danych Lokalnych

Uzupełnieniem danych na temat wsparcia socjalnego są dane na temat liczby funkcjonujących na terenie gminy lokali socjalnych, których jest łącznie 4. Analizując obszar gminy wskazać należy te kategorie społeczne, które są szczególnie narażone na trudności w zaspokajaniu potrzeb oraz wynikające z nich procesy społecznej ekskluzji w obszarze ekonomicznym i społecznym. Są to osoby bezrobotne, młodzież, osoby starsze a także niepełnosprawni.

Biorąc pod uwagę możliwości korzystania z zaplecza społeczno-kulturalnego gminy Woźniki należy scharakteryzować informacje dotyczące oferty w tym zakresie oraz korzystających z niej mieszkańców. Liczba imprez (zorganizowanych przez domy kultury, kluby, świetlice) oraz ich uczestników przedstawia poniższa tabela. Zarówno na obszarze gminy jak i dla całego województwa śląskiego dane wykazują pozytywną tendencję wzrostową zarówno w ilości zorganizowanych imprez jak liczby uczestniczących w nich osób. Pojawiające się jednak w pewnych okresach czasu odchylenia, nie zaburzają ogólnej tendencji wzrostowej.

Tabela 8 Organizowane imprezy kulturalne i ich uczestnicy na obszarze gmin

Jednostka terytorialna	imprezy						uczestnicy imprez					
	2009	2011	2013	2014	2015	2016	2009	2011	2013	2014	2015	2016
	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Województwo śląskie	22284	19422	21779	22798	22891	25260	3692280	3157577	4492210	4202144	3734675	3948569
Woźniki	54	98	57	84	59	67	5 250	3 660	6 835	10 340	7 907	7 415

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Aktywność społeczną mieszkańców można opisać uwzględniając również liczbę takich jej form jak np. zespoły artystyczne i kluby dostępne w ofercie dla mieszkańców oraz ich atrakcyjność mierzona liczbą osób w niej uczestniczących. W tym przypadku na obszarze gminy można zaobserwować w analizowanym okresie czasu pozytywną tendencję jeżeli chodzi o ilość zespołów artystycznych i ich członków oraz ilość kół (klubów) z niewielką tendencją malejącą jeśli chodzi o liczbę członków kół (klubów). W przypadku województwa tendencję w odniesieniu do ilości zespołów artystycznych oraz członków należy uznać raczej za spadkową, natomiast w odniesieniu do ilości kół (klubów) i ich członków należy ją uznać za wzrostową.

Tabela 9 Formy aktywności społeczno-kulturalnej i ich uczestnicy na obszarze gminy

Jednostka terytorialna	grupy artystyczne			członkowie zespołów art.			koła (kluby)			członkowie kół (klubów)		
	2014	2015	2015	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
	szt.	szt.	szt.	osoba	osoba	osoba	szt.	szt.	szt.	osoba	osoba	osoba
województwo śląskie	1757	1875	1854	32060	40 657	35 189	2146	2676	2916	53393	65586	62649
Woźniki	13	4	6	157	105	152	8	7	8	106	183	193

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Należy stwierdzić, że analizowany obszar wyróżnia się następującymi cechami:

- średnia wieku mieszkańców zbliżona do średniej dla całego województwa śląskiego,
- dużo mniejsza gęstość zaludnienia niż dla całego województwa śląskiego,
- niewystarczające nasycenie obszaru gminy w podmioty gospodarcze w stosunku do całego województwa śląskiego,
- struktura podmiotów gospodarki podobna jak dla całego województwa śląskiego tj. w większość są to podmioty sektora przemysłowo – budowlanego,

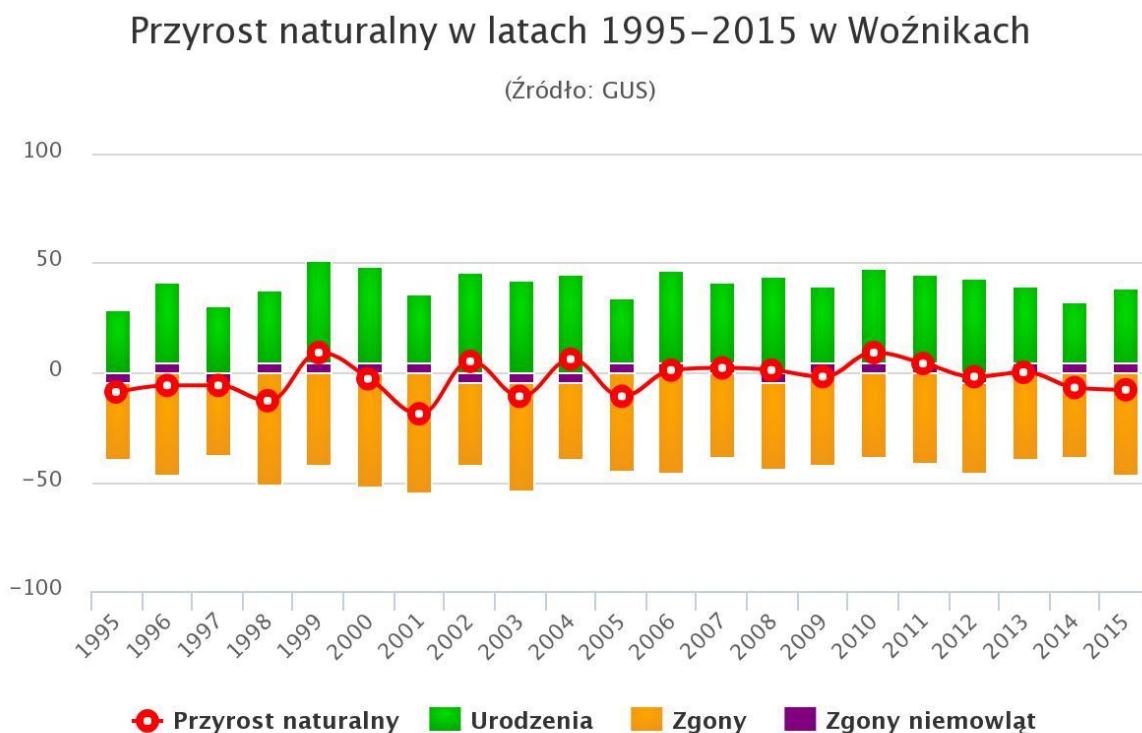
wzrostowa tendencja do ubożenia społeczeństwa na co wskazuje liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej oraz liczba wypłacanych dodatków mieszkaniowych, kształtująca się podobnie jak województwie śląskim i ulegająca zahamowaniu jak to ma miejsce w przypadku całego województwa śląskiego, jednakże wysoki poziom wskaźników wskazuje na konieczność podjęcia odpowiednich działań

rewitalizacyjnych przez gminę.

3.3 Analiza i identyfikacja specyficznych uwarunkowań oraz lokalnych potencjałów gminy

Gmina Woźniki ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -8. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,8 na 1000 mieszkańców Woźnik. W 2015 roku urodziło się 39 dzieci, w tym 41,0% dziewczynek i 59,0% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 415 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,89 i jest większy od średniej dla województwa oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Wykres 1 Przyrost naturalny w latach 1995-2015 w gminie Woźniki

www.polskawliczbach.pl

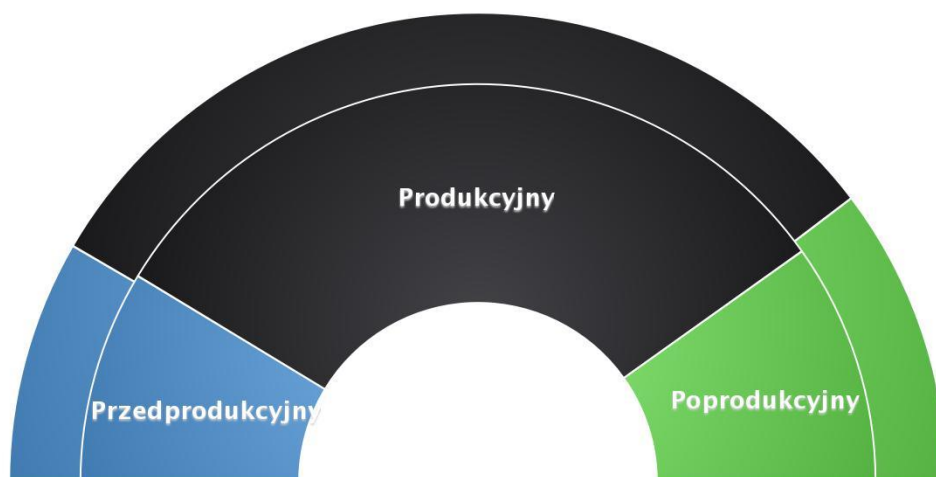
Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wozniki#dane-demograficzne

W 2015 roku zarejestrowano 34 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 34 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych dla Gminy Woźniki wyniosło 0. W tym samym roku nie odnotowano meldunku osób się z zagranicy oraz nie zarejestrowano wymeldowań za granicę - daje to zerowe saldo migracji zagranicznych.

63,0% mieszkańców Woźnik jest w wieku produkcyjnym, 17,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 19,7% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Produkcyjne grupy wieku, 2015

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wozniki#produkcyjne-grupy-wieku

Suma dochodów do budżetu Woźnik wyniosła w 2015 roku 43,3 mln złotych, co daje 4,5 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 42,5% w porównaniu do roku 2014. Największą część dochodów wygenerował Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (28,5%). Dużą część wpływów pochodzi z Działu 758 - Różne rozliczenia (27,7%) oraz z Działu 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (25,8%). W budżecie Woźnik wpływ z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosił 542 złotych na mieszkańca (12,1%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 5,2 złotych na mieszkańca (0,1%). Inne dochody podatkowe, ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw, stanowiły 12,5%.

Suma wydatków z budżetu Woźnik wyniosła w 2015 roku 41,8 mln złotych, co daje 4,3 tys. złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 35,3% w porównaniu do roku 2014. Największą część budżetu Woźnik - 34,5% została przeznaczona na Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 801 - Oświata i wychowanie (30,1%) oraz na Dział 852 - Pomoc społeczna (8,6%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 15,4 mln złotych, czyli 36,7% wydatków ogółem.

W Woźnikach na 1000 mieszkańców pracuje 110 osób. Jest to znacznie mniej od wartości

dla województwa śląskiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. 49,1% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 50,9% mężczyźni.

Bezrobocie rejestrowane w Woźnikach wynosiło w 2015 roku 23,3% (27,8% wśród kobiet i 19,5% wśród mężczyzn). Jest to znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa śląskiego oraz znacznie więcej od stopy bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski.

Wykres 3 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie Woźniki w latach 2004-2015

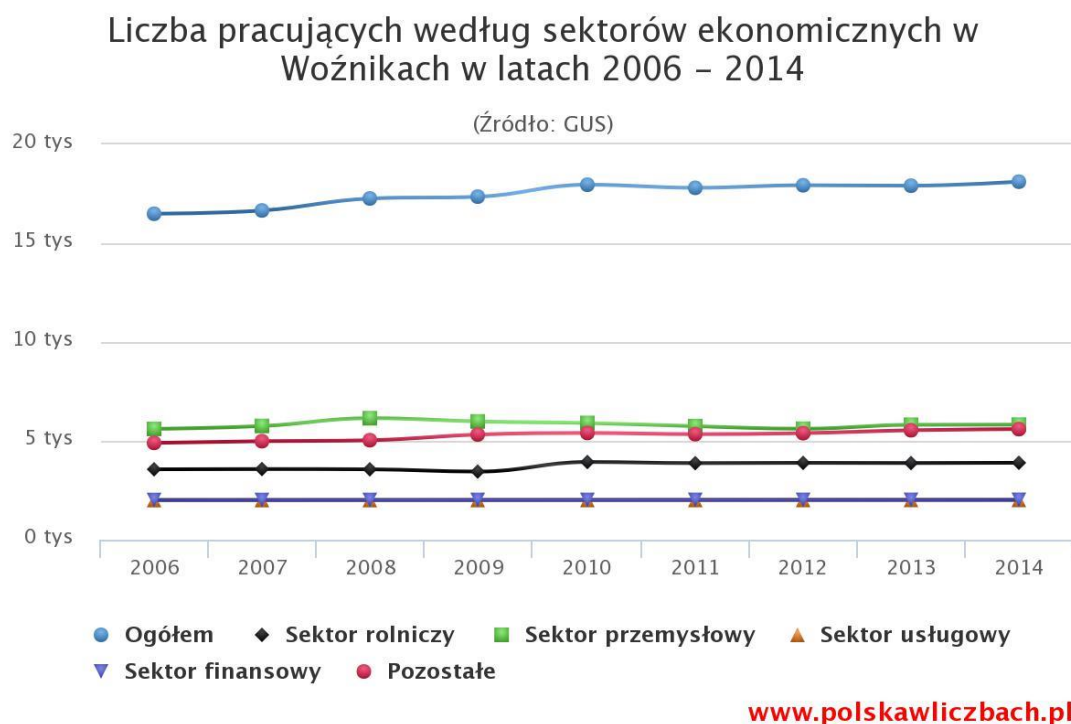
Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wozniki#rynek-pracy

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Woźnikach wynosi 3 411,51 PLN, co odpowiada 82,20% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Woźnik 416 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 307 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -109.

21,5% aktywnych zawodowo mieszkańców Woźnik pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 32,1% w przemyśle i budownictwie, a 11,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 11,1% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości). Całościowe porównanie lat 2006-2015 przedstawia poniższy wykres:

Wykres 4 Liczba pracujących według sektorów ekonomicznych w Gminie Woźniki w latach 2006-2015

Źródło: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wozniki#pracujacy-wedlug-sektorow-ekonomicznych

Infrastruktura techniczna

Sieć dróg powiatowych i lokalnych łączy miasto i gminę z przyległymi jednostkami osadniczymi i drogami wojewódzkimi. Większość dróg jest utwardzonych jednak na terenie gminy jest jeszcze szereg ulic o nawierzchniach gruntowych. Większość dróg powiatowych i lokalnych posiada zdewastowaną nawierzchnie w wyniku oddziaływań atmosferycznych czy budowy infrastruktury podziemnej. Przy większości dróg są zdewastowane chodniki, lub występuje ich całkowity brak. Istnieje także konieczność utwardzania dróg polnych stanowiących dojazdy do pól uprawnych. Gminę Woźniki, w zakresie przewozu osób, obsługują autobusy PKS Lubliniec, PKS Częstochowa, PKS Rybnik, PKS Myszków. Zapewnia to bezpośrednie połączenia z większymi miastami województwa śląskiego (m. in. Tarnowskie Góry, Lubliniec, Częstochowa, Bytom, Katowice). Ponadto gminę obsługują prywatni przewoźnicy świadczący usługi w zakresie wynajmu autobusów. Gmina posiada nowoczesną infrastrukturę telekomunikacyjną oraz sukcesywnie remontowaną i rozbudowywaną infrastrukturę komunalną (wodociągi, kanalizacja sanitarna i deszczowa). Gmina nie posiada sieci gazowej i ciepłej, ogrzewanie odbywa się z kotłowni indywidualnych.

Wody powierzchniowe i wglębne

Pod względem hydrograficznym gmina Woźniki leży w dorzeczu rzeki Warty. Sieć rzeczna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta i stanowią ją w środkowej i południowej części rzeka Mała Panew wraz z dopływami (Babieniczka, Ligocki Potok, Łana ze źródłami w proggu Woźnickim), a w północnej części rzeka Kamieniczka oraz górny odcinek rzeki Liswarty, która bierze początek na terenie gminy. Na obszarze gminy nie ma zbiorników wód powierzchniowych, oprócz niewielkich oczek wodnych znajdujących się na terenie lasów państwowych oraz zalanych wodą glinianek w miejscowości Woźniki, (jeziro Widawa, staw Babienia). Na terenie gminy początek bierze także rzeka Liswarta, pozostałe ciek wodne to rzeka Kamieniczka oraz dopływy rzeki Mała Panew.

Na terenie gmin znajdują się także wody wglębne. Największe znaczenie mają wody wglębne związane z utworami triasu środkowego i dolnego o dobrej jakości. Są one intensywnie eksploatowane przez ujęcie w Bibieli i Woźnikach. Część gospodarstw korzysta jeszcze poprzez studnie kopane z utworów czwartorzędowych podatnych na zanieczyszczenia. Potencjalnymi źródłami zanieczyszczenia w głównej mierze jest:

- postępująca urbanizacja, duży stopień zwodociągowania a brak kanalizacji sanitarnej,
- zanieczyszczenia pyłowe i gazowe poprzez ich kumulację w glebie,
- zanieczyszczenie komunikacyjne.

Oświata, turystyka i kultura

W gminie działają 3 gimnazja, 6 szkół podstawowych i 3 przedszkola.

Tabela 10 Obiekty edukacyjne na terenie gminy Woźniki

Edukacja	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Placówki wychowania przedszkolnego	6	6	7	7	7
w tym przedszkola	3	3	3	3	3
Miejsca w przedszkolach	175	191	193	193	188
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	230	277	280	246	294
W tym w przedszkolach	171	182	178	150	188
Szkoły podstawowe	6	6	6	6	6
Uczniowie szkół podstawowych	560	538	548	594	551
Szkoły gimnazjalne	3	3	3	3	3
Uczniowie szkół gimnazjalnych	314	315	288	262	254
Liczba uczniów przypadająca na 1 oddział w szkołach podstawowych	13	15	14	13	13

gimnazjalnych	20	20	21	17	17
---------------	----	----	----	----	----

Źródło: opracowanie własne

Gmina i miasto Woźniki poszczycić się mogą bardzo bogatą przeszłością historyczną, z którą związane są liczne obiekty zabytkowe. Na terenie gminy znajduje się osiem obiektów wpisanych do rejestru zabytków. Są to: Kościół p.w. Św. Jakuba Starszego w Lubszy, Organistówka w Lubszy, Plebania w Lubszy, Kościół ewangelicki w Piasku, Kościół parafialny p.w. Św. Katarzyny w Woźnikach, Kościół filialny p.w. Św. Walentego w Woźnikach, Stanowisko archeologiczne w Woźnikach. W ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się ponad 30 zabytkowych obiektów i są to kaplice, zabudowania dworskie, czworaki, stodoły, spichlerze, domy mieszkalne, zabudowania gospodarskie. W gminnej ewidencji zabytków znajduje się około 100 obiektów i są to w przeważającej ilości kaplice, przydrożne krzyże, obiekty użyteczności publicznej. Dziedzictwo kulturowe ziemi woźnickiej związane jest ściśle z kulturą Śląska, kulturą związaną z przemysłem wydobywczym, oraz oparta jest o wartości religijne. Gmina Woźniki dysponuje bardzo skromną bazą instytucji kultury na które składają się: Dom Kultury z salą widowiskową na 250 miejsc, biblioteka Publiczną z dwoma filiami na terenie gminy – w Lubszy i Babienicy.

Duże kompleksy leśne, bliskość dużych aglomeracji miejskich GOP-u i Częstochowy tworzą atrakcyjne warunki dla rozwoju funkcji rekreacyjno-wypoczynkowych gminy Woźniki. W miejscowości Śliwa powstał w latach 70-tych duży zakładowy ośrodek wypoczynkowy z zespołem rekreacyjno-sportowym, zapleczem handlowym i zespołem szeregowych domków letniskowych, które obecnie zostały sprywatyzowane.

Funkcje rekreacyjno-wypoczynkowe spełnia także w coraz większym stopniu hotel mieszczący się w zabytkowym pałacyku w Czarnym Lesie wraz z kompleksem parkowym. Główną formą rekreacyjną jest jednak budownictwo letniskowe skoncentrowane w miejscowościach: Śliwa, Niwy, Okrąglik, Sośnica, Dyrdy, Huta Karola i Pakuły, gdzie sumarycznie istnieje obecnie około 125 domków.

Turystyczną bazę noclegową stanowią dwa hotele Zameczek w Czarnym Lesie oraz Hotel Orlik w Kamienicy a także Zajazd za Miastem w Piasku o łącznej liczbie około 76 miejsc. Hotele dysponują salą konferencyjną i restauracjami na 300 miejsc. Zaplecze gastronomiczne gminy stale się powiększa i składa się z restauracji, zajazdów, barów i kawiarni.

Przez teren gminy przebiegają piesze szlaki turystyczne:

- niebieski im. Józefa Lompy Olesno – Woźniki
- zielony Szlak Powstańców Śląskich Dobrodzień – Woźniki.

Woźniki posiadają zabytkowy układ urbanistyczny z szachownicą ulic wokół prostokątnego rynku i zwartą zabudową kwartałów ulicznych, zespołem kościoła parafialnego (XVII w.) oraz zespołem cmentarza parafialnego z drewnianym kościółkiem Św. Walentego (XVII w.) leżącego na szlaku drewnianych obiektów sakralnych. Inne ważniejsze obiekty zabytkowe to kościoły

z przełomu XVII i XVIII w. w Lubszy, organistówka z przełomu XVIII i XIX w. w Lubszy, zespół dworski z przełomu XIX/XX w. w Czarnym Lesie, Kościół z XVIII w. w Piasku.

Przez gminę Woźniki przebiegają także szlaki rowerowe:

- szlak nr 26 Kluczbork – Zawiercie (Babienica, Psary, Lubsza, Woźniki);
- szlak nr 437 Miotek – Danków (Dyrdy, Piasek, Psary, Babienica).

Na terenie Gminy Woźniki znajduje się wiele zabytków. Te najcenniejsze z nich zostały wymienione w poniższej tabeli.

Tabela 11 Obiekty wpisane do rejestrów zabytków na terenie gminy Woźniki

Lp.	Adres	Obiekt	Numer rejestru zabytków Data wpisu
1.	Lubsza	Kościół parafialny pod wezwaniem Świętego Jakuba Starszego z XVI wieku Granice ochrony obejmują obiekt w ramach ogrodzenia i wyposażenie wnętrza	A/88/76 17 III 1978 województwo częstochowskie A/402/60 14 III 1960 województwo katowickie
2.	Lubsza	Plebania przy kościele Świętego Jakuba Starszego, z XIX wieku, klasycystyczna Granice ochrony obejmują obiekt i najbliższe otoczenie	A/90/76 17 III 1978 województwo częstochowskie A/1180/71 9 III 1971 województwo katowickie
3.	Lubsza ulica Józefa Lompy 83	Dawna organistówka (później Muzeum Pamiątek Lompy) z pierwszej połowy XIX wieku Granice ochrony obejmują obiekt w ramach ogrodzenia i wyposażenie wnętrza	A/89 województwo częstochowskie A/403/60 15 III 1960 województwo katowickie
4.	Piasek	Kościół ewangelicki z XVIII wieku, barokowy Granice ochrony obejmują obiekt wraz z najbliższym otoczeniem	A/93 województwo częstochowskie A/407/60 15 III 1960 województwo katowickie

5.	Woźniki	Miasto Woźniki w ramach dawnego historycznego założenia miejskiego	A/272 województwo częstochowskie A/398/53 14 III 1953 województwo stalinogrodzkie
6.	Woźniki	Kościół (kaplica cmentarna) pod wezwaniem Świętego Walentego z XVII wieku, drewniany Granice ochrony obejmują obiekt w ramach ogrodzenia	A/99/76 15 III 1978 województwo częstochowskie A/414/60 15 III 1960 województwo katowickie
7.	Woźniki	Kościół parafialny pod wezwaniem Świętej Katarzyny z XVII wieku Granice ochrony obejmują obiekt w ramach ogrodzenia i wyposażenie wnętrza	A/98/76 17 III 1978 województwo częstochowskie A/413/60 15 III 1960 województwo katowickie
8.	Woźniki	Stanowisko archeologiczne nr 1 – grodzisko wczesnośredniowieczne	C/245/78 województwo częstochowskie A/697/64 województwo katowickie

Źródło: <http://www.wkz.katowice.pl/>

Zasoby przyrody

O walorach środowiska przyrodniczego na terenie gminy Woźniki decyduje w szczególności położenie gminy w dolinach rzek Mała Panew, Kamieniczka, Potok Ligocki, Bąbieniczka i Łany oraz położenie gminy w granicach (na granicy) Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Ponadto gmina charakteryzuje się obecnością terenów cennych pod względem różnorodności gatunkowej roślin torfowych i bagiennych oraz stanowisk roślin rzadkich i chronionych. Dodatkowym atutem jest położenie gminy na terenie triasowego kompleksu wodonośnego, który spełnia kryteria Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP). Na terenie gminy znajduje się część Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”, co wiąże się z zakazem lokalizacji na tym terenie inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi.

Obszary objęte ochroną na terenie gminy stanowią:

- Rezerwat przyrody „Góra Grojec” objęty ochroną prawną na mocy Zarządzenia MOŚZNIŁ z dnia 31 października 1996 r. MP nr 67 z dnia 19 listopada 1996r.;

- Park Krajobrazowy „Lasy nad Górną Liswartą” (Rozporządzenie nr 28/98 Wojewody Częstochowskiego z dnia 21 grudnia 1998 r.) oraz Obwieszczenie Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1999 r. (DZ.U. Województwa Śląskiego nr 8/99).

Na obszarze miasta i gminy Woźniki znajdują się również liczne pomniki przyrody w postaci pojedynczych obiektów i grup drzew. Należą do nich:

- Dąb szypułkowy w Nadleśnictwie Koszęcin, obręb Zielona, w Leśnictwie Dyrdy;
- Buk pospolity j. w.;
- Klon pospolity w miejscowości Czarny Las, Park Podworski;
- Grupa 3 dębów szypułkowych w Nadleśnictwie Koszęcin, obręb Zielona, Leśnictwo Dyrdy.

Na terenie gminy znajdują się obszary cenne przyrodniczo, które wymagają ochrony prawnej. Należą do nich:

- Torfowisko „Woźnickie Bagno” o powierzchni 20 ha, położone na zachód od Woźnik na terenie leśnictwa Woźniki. Teren ten jest bogaty w płaty roślinności torfowiskowej i bagiennej (rosiczka okrągłolistna, przygiełka biała, bagno zwyczajne, żurawina błotna);
- Śródleśne torfowisko „Bagno Bruch” o powierzchni 40 ha, położone w kompleksie leśnym należącym do Nadleśnictwa Świerkianiec - obręb Miotek. Teren ten bogaty jest w roślinność torfowiskową i bagienną, które należą do zespołu przygiełki białej. W otoczeniu torfowisk znajdują się płaty śródlądowego boru wilgotnego oraz kontynentalnego boru bagiennego z udziałem bagna zwyczajnego i borówki bagiennej;
- Eutroficzne torfowisko źródliskowe „Torfowisko pod Grojcem” o powierzchni 10 arów w sąsiedztwie rezerwatu „Góra Grojec”. Występuje tutaj rzadki w Polsce zespół *Caricetum davallianae* z udziałem turzycy *Davalla*, rozwijające się na wapiennym podłożu przesiąkniętym wodami eutroficznymi o odczynie zasadowym;
- Polana śródleśna „Pełnikowa łąka pod Lubszą” znajdująca się na terenie Nadleśnictwa Koszęcin, w leśnictwie Dyrdy. Na terenie tym znajdują się łąki z udziałem trzęślicy modrej oraz chronione gatunki roślin takie jak: pełnik europejski, kosaciec syberyjski, goryczka wąskolistna, mieczyk dachówkowaty, storczyk szerokolistny;
- Dolina rzeki Mała Panew.

Cześć Gminy Woźniki wchodzi w obręb Parku Krajobrazowego „Lasy nad Górną Liswartą”. Tereny leżące na obszarze Parku to las mieszany w okolicach miejscowości Mzyki, gdzie początek bierze rzeka Liswarta. Większą część gminy obejmuje otulina Parku (miejscowości: Niwy, Okrąglik, cz. Kamienicy, cz. Lubszy, cz. Babiency i Psar). Na terenie otuliny

zlokalizowany jest Rezerwat Przyrody – Góra Grojec, o powierzchni ok. 17 ha, wyniesiona 363,4 m n.p.m., wyizolowane wzgórze wapienne, na którym znajduje się chroniony starodrzew lasu mieszanego.

Należy stwierdzić, że na analizowanym obszarze występują specyficzne uwarunkowania i potencjały:

- ujemny przyrost naturalny dla gminy,
- większość mieszkańców gminy znajduje się w wieku produkcyjnym,
- dochody do budżetu wykazują się niewielką tendencją wzrostową,
- dochody gminy z tytułu podatków dochodowych w przeważającej większości generują osoby fizyczne a nie osoby prawne,
- większość osób pracujących stanowią mężczyźni,
- bezrobocie jest większe wśród kobiet niż mężczyzn,
- przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie odpowiada przeszło 80 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce,
- saldo przyjeżdżających do pracy do gminy i wyjeżdżających do pracy z gminy jest ujemne,
- większość pracujących pracuje w sektorze przemysłu i budownictwa,
- przebiegająca w pobliżu rozwinięta infrastruktura dróg krajowych,
- rozwijająca się infrastruktura kanalizacyjna,
- istniejąca infrastruktura telekomunikacyjna
- duża ilość obszarów o wysokich walorach przyrodniczych;
- atrakcyjne warunki krajobrazowo-przyrodnicze, zabytki architektoniczne i pomniki które mogą sprzyjać rozwojowi różnych form turystyki, rekreacji i wypoczynku, przyrody;
- dobrze rozwinięta i dostępna infrastruktura edukacyjna.

3.4 Analiza porównawcza obszarów gminy ze względu na występowanie czynników i zjawisk kryzysowych na podstawie wybranych danych statystycznych

Analiza zjawisk kryzysowych dla gminy, została przeprowadzona w sposób szczegółowy dla poszczególnych sołectw, z uwzględnieniem następujących rodzajów problemów: problemy demograficzne, problemy społeczne, bezrobocie, zadłużenie, poziom przestępczości, poziom edukacji, ale również kapitał społeczny, udział mieszkańców w życiu publicznym

i kulturalnym. Analizie poddano także sferę gospodarczą i przestrzenno-funkcjonalną. Przeanalizowano również sytuację w sferze komunikacji publicznej oraz sferze technicznej. W przypadku problemów demograficznych posłużono się danymi dotyczącymi liczby ludności. Jeżeli chodzi o problemy społeczne posłużono się danymi dotyczącymi osób objętych pomocą ze względu na wykluczenia w tym: ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych a także alkoholizm oraz niepełnosprawność. W przypadku bezrobocia, zadłużenia i przestępczości posłużono się odpowiednio danymi dotyczącymi liczby osób bezrobotnych, zadłużonych oraz liczby przestępstw. Do analizy poziomu edukacji posłużyły dane dotyczące poziomu zdawalności egzaminów szkolnych oraz ich wskaźniki. Kapitał społeczny badano w oparciu m. innymi o liczbę organizacji uczestniczących w konkursach na realizację zadań własnych Gminy. Analizę udziału mieszkańców w życiu publicznym oparto na ilości wniosków składanych przez mieszkańców oraz na ich udziale w wyborach samorządowych. W przypadku udziału mieszkańców w życiu kulturalnym oparto się głównie na danych o ilości organizowanych wydarzeń kulturalnych, oraz osób w nich uczestniczących. Diagnozę problemów w sferze gospodarczej przeprowadzono na podstawie danych dotyczących rodzaju prowadzonej działalności oraz ilości aktywnych przedsiębiorstw na terenie gminy. Sfera przestrzenno-funkcjonalna została przeanalizowana na podstawie danych o obiektach użyteczności publicznej z uwzględnieniem ich stanu technicznego, oraz danych dotyczących sieci technicznych. Na podstawie obserwacji przestrzeni publicznej dokonanej przez pracowników Urzędu Gminy Woźniki wskazano tereny o niskich walorach estetycznych. W przypadku sfery technicznej oparto się na stanie technicznym budynków. Ponadto przeprowadzono badania sondażowe.

3.4.1. Problemy demograficzne

W latach 2012 – 2016 liczba ludności gminy Woźniki zmniejszyła się z 9670 do 9546 osób. Analizując dane dla całej gminy za każdy rok z osobna odnotowano wzrost liczby ludności w 2012 roku w stosunku do roku 2011, a także wzrost w 2015 roku w stosunku do roku 2014 i następujący spadek w roku 2016. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane.

Tabela 12 Liczba ludności z rozbiem na sołectwa i miasto Woźniki w latach 2011-2016

Sołectwa/Rok	2012	2013	2014	2015	2016
miasto Woźniki	3166	3119	3092	3078	3051
Psary	1311	1319	1300	1310	1301
Babienica	1112	1112	1105	1114	1103
Lubsza	954	958	961	966	962

Ligota Woźnicka	723	736	735	734	728
Kamienica	688	687	683	686	684
Kamieńskie Młyny	671	677	675	676	673
Dyrdy i Sośnica	425	423	421	423	420
Piasek	319	313	319	322	327
Czarny Las	166	162	154	153	153
Drogobycza	135	133	139	141	144
Razem	9670	9639	9584	9603	9546

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Woźnikach

Największymi sołectwami gminy Woźniki uwzględniając liczbę ludności są: Psary (1301 mieszkańców, co stanowi 13,63% wszystkich mieszkańców gminy), Babienica (1103 mieszkańców, co stanowi 11,55% wszystkich mieszkańców gminy). Najwięcej ludności liczy miasto Woźniki (3051 mieszkańców, co stanowi 31,96% wszystkich mieszkańców). W trakcie ostatnich 4 lat w większości miejscowości można zaobserwować tendencje spadkowe. Niewielki wzrost liczby mieszkańców odnotowano w Piasku i Drogobyczy.

Tabela 13 Mieszkańcy Gminy Woźniki w podziale na sołectwa

Miejscowość /Rok	2016	% podział mieszkańców na sołectwa
miasto Woźniki	3051	31,96%
Psary	1301	13,63%
Babienica	1103	11,55%
Lubsza	962	10,08%
Ligota Woźnicka	728	7,63%
Kamienica	684	7,17%
Kamieńskie Młyny	673	7,05%
Dyrdy i Sośnica	420	4,40%
Piasek	327	3,43%
Czarny Las	153	1,60%
Drogobycza	144	1,51%
Razem	9546	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Urząd Gminy w Woźnikach

3.4.2 Zjawiska kryzysowe w sferze społecznej

Na przestrzeni ostatnich lat można zaobserwować liczbę osób korzystających z pomocy MGOPS w stosunku do całkowitej liczby mieszkańców kształtującą się na poziomie około 5%. Należy podkreślić, że ogólna liczba mieszkańców zmniejsza się, co jest związane z emigracją osób w wieku produkcyjnym w celach zarobkowych, z efektem starzejącego się społeczeństwa oraz ze zjawiskiem niżu demograficznego. Zatem stała liczba osób korzystających z opieki Ośrodka, w stosunku do malejącej liczby osób w populacji jest

negatywnym zjawiskiem. Liczby osób korzystających z pomocy w zakresie bezrobocia, ubóstwa, niepełnosprawności lub ciężkiej choroby, wskazuje, że problemy te na terenie gminy są dominujące.

Problemy społeczne w poszczególnych sołectwach gminy oraz w samym mieście Woźniki - zostały zidentyfikowane w oparciu o dane dotyczące liczby osób korzystających z Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ze względu na ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm oraz niepełnosprawność oraz bezrobocie. W celu zapewnienia odpowiedniego punktu odniesienia powyższe zjawiska kryzysowe zostały przeanalizowane w odniesieniu do średniej dla całej gminy. Jednakże skupiając się na takiej analizie trzeba ją rozpatrywać uwzględniając także skalę koncentracji zjawisk kryzysowych, wyrażoną w wartościach bezwzględnych dotyczących diagnozowanych problemów społecznych, w ujęciu procentowym. Ponadto został także przeanalizowany problem zadłużenia, bezpieczeństwa publicznego, poziomu edukacji i kapitału społecznego oraz uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

3.4.2.1 Ubóstwo

Analizując dane za lata 2012-2014 można stwierdzić, że udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na problem ubóstwa w całej gminie cechuje się malejącą dynamiką. Natomiast w roku 2016 nastąpił znaczny wzrost poziomu ubóstwa w stosunku do roku 2015.

Tabela 14 Udział osób objętych pomocą MGOPS ze względu na ubóstwo w latach 2012-2016

Sołectwo/Rok	2012	2013	2014	2015	2016	% mieszkańców korzystających z pomocy w stosunku do ilość mieszkańców miejscowości	% stosunek osób korzystających z pomocy z podziałem na miejscowości
miasto Woźniki	115	106	97	98	152	4,98%	42,46%
Psary	33	25	24	24	45	3,46%	12,57%
Babienica	28	22	22	21	32	2,90%	8,94%
Kamienica	36	33	22	23	17	2,49%	4,75%
Lubsza	24	25	32	36	40	4,16%	11,17%
Kamieńskie Młyny	5	5	5	5	3	0,45%	0,84%
Piasek	9	9	1	1	9	2,75%	2,51%

Drogobycza	2	2	1	1	4	2,78%	1,12%
Dyrdy i Sośnica	0	0	0	0	21	5,00%	5,87%
Ligota Woźnicka	0	0	0	0	20	2,75%	5,59%
Czarny Las	0	0	0	0	15	9,80%	4,19%
Średnia dla Gminy/Razem	252	227	204	209	358	3,75%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez MGOPS w Woźnikach

Uwzględniając przeciętny poziom ubóstwa na terenie gminy, największa koncentracja problemów występuje w sołectwie Czarny Las (9,80% osób), Dyrdy i Sośnica (5% osób), mieście Woźniki (4,98% osób), oraz sołectwie Lubsza (4,16% osób).

Ponadto na terenie Gminy realizowana jest także pomoc w formie dożywiania dzieci. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania to, w roku:

- 2016 - 97 dzieci,
- 2015 - 111 dzieci,
- 2014 - 109 dzieci.

Największa liczba dożywianych dzieci zarejestrowana jest w Woźnikach.

Pogłębiona analiza danych dotyczących ubóstwa na terenie Gminy Woźniki została przeprowadzona w oparciu o wywiad ekspercki z pracownikami MGOPS w Woźnikach. Analiza charakteru ubóstwa wykazała, iż głównych jej przyczyn należy upatrywać przede wszystkim w bezrobociu, którego największa kumulacja występuje w Czarnym Lesie (7,19% osób), Woźnikach (3,77% osób), Lubszy (3,01% osób) oraz Dyrdach i Sośnicy (2,86% osób). Wysoki odsetek ubóstwa stanowi również konsekwencję występowania problemów z niepełnosprawnością w rodzinie, których najwyższy odsetek identyfikowany jest w sołectwie Drogobycza (3,47% osób) a następnie w sołectwach Lubsza (2,70% osób), Dyrdy i Sośnica (2,62% osób), Czarny Las (2,61% osób) oraz Piasek (1,83% osób). W mniejszym stopniu z problemem ubóstwa związany jest alkoholizm, którego występowanie zostało zdiagnozowane w sołectwach Drogobycza (1,39% osób), Czarny Las (1,31% osób), Psary (0,31% osób) i mieście Woźniki (0,16% osób).

Rodziny zmagające się z brakiem wystarczających środków do życia stanowią coraz liczniejszą grupę podopiecznych MGOPS w Woźnikach. Świadczy to w dużej mierze nie tylko o uzależnieniu od pomocy instytucji, jak i pogarszającej się sytuacji materialnej mieszkańców gminy. Krąg osób zagrożonych ubóstwem poszerza się. Szczególnie zagrożone są osoby

zmagające się z niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, osoby o niskim poziomie wykształcenia, bezrobotne, uzależnione oraz rodziny wielodzietne.

3.4.2.2 Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest istotnym rodzajem dysfunkcji, gdyż prowadzi do zaniedbań w rozwoju najmłodszych mieszkańców gminy i w rezultacie sprzyja utrwalaniu negatywnych postaw. W całej gminie pomocą ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych objętych było w 2016 roku 111 osób.

Tabela 15 Udział osób objętych pomocą MGOPS ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012-2016

Sołectwo/Rok	2012	2013	2014	2015	2016	% mieszkańców korzystających z pomocy w stosunku do ilości mieszkańców miejscowości	% stosunek osób korzystających z pomocy z podziałem na miejscowości
miasto Woźniki	18	18	18	23	40	1,31%	36,04%
Psary	10	10	10	16	12	0,92%	10,81%
Babienica	4	4	4	0	4	0,36%	3,60%
Kamienica	19	14	5	5	5	0,73%	4,50%
Lubsza	16	10	15	15	15	1,56%	13,51%
Kamieńskie Młyny	8	8	8	8	8	1,19%	7,21%
Ligota Woźnicka	0	0	0	0	8	1,10%	7,21%
Dyrdy i Sośnica	0	0	0	0	12	2,86%	10,81%
Piasek	0	0	0	0	2	0,61%	1,80%
Czarny Las	0	0	0	0	5	3,27%	4,50%
Drogobycza	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%
Średnia dla Gminy/Razem	75	64	60	67	111	1,16%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez MGOPS w Woźnikach

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że problem jest najbardziej odczuwalny w Czarnym Lesie (3,27% osób), Dyrdach i Sośnicy (2,86% osób), Lubszy (1,56% osób) oraz

Woźnikach (1,31% osób) a także Kamieńskich Młynach (1,19% osób). Udział rodzin objętych pomocą MGOPS w Woźnikach z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogólnej liczbie rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka posiada wysoką tendencję wzrostową. Tendencja sygnalizuje jednak, że problem w spełnianiu funkcji rodzicielskich funkcjonuje wśród mieszkańców gminy i wymaga zaangażowania ze stron instytucji i wsparcia w ramach niniejszego Programu.

3.4.2.3 Niepełnosprawność

W latach 2012 – 2016 liczba osób objętych problemami ze względu na niepełnosprawność zwiększyła się z 68 osób do 158 osób. Liczba osób objęta pomocą społeczną ze względu na niepełnosprawność w większości sołectwach z roku na rok wzrasta.

Tabela 16 Udział osób objętych pomocą MGOPS ze względu na niepełnosprawność w latach 2012-2016

Sołectwo/Rok	2012	2013	2014	2015	2016	% mieszkańców korzystających z pomocy w stosunku do ilość mieszkańców miejscowości	% stosunek osób korzystających z pomocy z podziałem na miejscowości
miasto Woźniki	27	26	32	31	50	1,64%	31,65%
Psary	10	13	6	6	17	1,31%	10,76%
Babienica	7	6	11	10	11	1,00%	6,96%
Kamienica	5	7	13	10	9	1,32%	5,70%
Lubsza	5	5	6	10	26	2,70%	16,46%
Kamieńskie Młyny	11	9	9	9	11	1,63%	6,96%
Piasek	2	1	1	1	6	1,83%	3,80%
Drogobycza	1	1	1	1	5	3,47%	3,16%
Ligota Woźnicka	0	0	0	0	8	1,10%	5,06%
Dyrdy i Sośnica	0	0	0	0	11	2,62%	6,96%
Czarny Las	0	0	0	0	4	2,61%	2,53%
Średnia dla Gminy/Razem	68	68	79	78	158	1,66%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez MGOPS w Woźnikach

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że problem jest najbardziej odczuwalny w sołectwie Drogobycza (3,47% osób), Lubsza (2,70% osób), Dyrdy i Sośnica (2,62%), Czarny Las (2,61% osób) oraz Piasek (1,83% osób). Zwraca uwagę także problem związany

z niepełnosprawnością w mieście Woźniki – co prawda poziom problemu jest minimalnie poniżej przeciętnej wartości przyjętej dla całej Gminy Woźniki, jednakże skala koncentracji tego problemu, wyrażona w wartościach bezwzględnych i w ujęciu procentowym, sygnalizuje narastanie tego zjawiska.

Rodziny korzystające z pomocy MGOPS ze względu na niepełnosprawność stanowią coraz liczniejszą grupę podopiecznych. Coraz więcej osób schorowanych i niepełnosprawnych występuje o świadczenia opiekuńcze oraz pielęgnacyjne. Świadczenia opiekuńcze wypłacane były w formie świadczeń pielęgnacyjnych, specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna i zasiłku pielęgnacyjnego. Kolejnym z powodów udzielania przez Ośrodek pomocy jest długotrwała lub ciężka choroba. Za osobę długotrwale chorą uznaje się taką osobę, która nie jest w stanie przez dłuższy okres czasu pełnić w zakresie całkowitym funkcji społecznych, tzn. w pełni uczestniczyć w życiu społecznym. Powodem tej sytuacji może być stan fizyczny bądź psychiczny jednostki. W efekcie długotrwałej choroby może nastąpić wyalienowanie jednostki i jej zamknięcie na świat zewnętrzny.

3.4.2.4 Alkoholizm

W latach 2012 – 2016 liczba osób dotkniętych alkoholizmem, z wyjątkiem odchylenia w 2014 roku, pozostaje na niezmiennym poziomie 5 osób. Poniższa tabela przedstawia w tym zakresie szczegółowe dane.

Tabela 17 Udział osób objętych pomocą MGOPS ze względu na alkoholizm w latach 2012-2016

Miejscowość/Rok	2012	2013	2014	2015	2016	% mieszkańców korzystających z pomocy w stosunku do ilość mieszkańców miejscowości	% stosunek osób korzystających z pomocy z podziałem na miejscowości
miasto Woźniki	5	5	4	5	5	0,16%	35,71%
Psary	1	0	0	0	4	0,31%	28,57%
Lubsza	0	0	0	0	1	0,10%	7,14%
Drogobycza	0	0	0	0	2	1,39%	14,29%
Czarny Las	0	0	0	0	2	1,31%	14,29%
Średnia dla Gminy/Razem	6	5	4	5	14	0,15%	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez MGOPS w Woźnikach

Kolejną grupą dysfunkcyjną, która objęta jest pomocą MGOPS w Woźnikach, stanowią osoby uzależnione od alkoholu. Nadużywanie alkoholu stanowi dziś jeden z najpoważniejszych problemów jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród podopiecznych pomocy społecznej. Na dzień dzisiejszy dotkniętymi problemami alkoholowymi w największym stopniu jest sołectwo Drogobycza (1,39% osób), Czarny Las (1,31% osób), Psary (0,31% osób) oraz miasto Woźniki (0,16% osób).

3.4.2.5 Problem bezrobocia

W 2016 roku liczba osób bezrobotnych w całej gminie zmniejszyła się stosunku do roku 2014 z 357 osób do 296 osób. Należy zwrócić uwagę, że dynamika jest malejąca z roku na rok na przestrzeni wszystkich analizowanych lat. Poniższa tabela przedstawia dane w tym zakresie.

Tabela 18 Ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublińcu

Bezrobocie w Gminie Woźniki	2014		2015		2016	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Liczba bezrobotnych	357	207	345	189	296	162
Do 30 roku życia	-	-	133	64	105	52
Do 25 roku życia	76	38	83	39	63	24
Długotrwale bezrobotni	221	137	184	109	161	96
Powyżej 50 roku życia	76	30	71	29	66	33
Niepełnosprawni	13	11	12	9	7	5
Bez kwalifikacji zawodowych	81	44	87	49	84	42
Bez doświadczenia zawodowego	73	51	68	39	60	31
Kobiety, które nie podjęły pracy po urodzeniu dziecka	-	52	-	50	-	43
Z prawem do zasiłku	36	18	33	22	29	19

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lublińcu

Tabela 19 Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublińcu w poszczególnych sołectwach Gminy Woźniki

Miejscowość /Rok	2014	2015	2016
miasto Woźniki	114	110	95
Psary	49	47	40
Babienica	41	40	34
Lubsza	36	35	30
Ligota Woźnicka	27	26	23
Kamienica	26	25	21
Kamieńskie Młyny	25	24	21
Dyrdy i Sońnica	16	15	13
Piasek	12	12	10
Czarny Las	6	6	5
Drogobycza	5	5	4
Razem	357	345	296

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Lublińcu

Spośród zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lublińcu, bezrobotnych mieszkańców Gminy Woźniki, w 2016 roku aż 234 osoby korzystały z opieki Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Woźnikach. Liczba osób bezrobotnych, objętych pomocą MGOPS w Woźnikach obecnie utrzymuje się na rekordowo wysokim poziomie.

Tabela 20 Liczba osób bezrobotnych, objętych pomocą MGOPS w Woźnikach w latach 2012-2016

Miejscowość/Rok	2012	2013	2014	2015	2016	% mieszkańców korzystających z pomocy w stosunku do ilości mieszkańców miejscowości	% stosunek osób korzystających z pomocy z podziałem na miejscowości
Woźniki	86	86	69	69	115	3,77%	49,15%
Psary	25	15	13	13	23	1,77%	9,83%
Babienica	20	11	11	10	6	0,54%	2,56%
Kamienica	24	20	26	24	10	1,46%	4,27%
Lubsza	13	12	18	18	29	3,01%	12,39%
Kamińskie Młyny	9	15	9	10	9	1,34%	3,85%
Piasek	0	0	0	0	3	0,92%	1,28%
Drogobycza	1	1	0	0	2	1,39%	0,85%
Ligota Woźnicka	0	0	0	0	14	1,92%	5,98%
Dyrdy i Sońnica	0	0	0	0	12	2,86%	5,13%
Czarny Las	0	0	0	0	11	7,19%	4,70%
Średnia dla Gminy/Razem	178	160	146	144	234	2,45%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez MGOPS w Woźnikach

Bezrobocie definiuje się na dwa sposoby: jako ogólną liczbę osób zarejestrowanych w instytucjach powołanych do obsługi, albo jako oszacowaną na podstawie badań sondażowych liczbę osób, które w tygodniu poprzedzającym badanie nie były zatrudnione, aktywnie poszukiwały pracy i były gotowe ją podjąć w tygodniu, w którym przeprowadzono badanie. Pierwsza z tych definicji jest często krytykowana, gdyż wiele osób faktycznie bezrobotnych nie rejestruje się, ponieważ nie są uprawnieni do korzyści, jakie daje rejestracja (np. do zasiłków), zaś część zarejestrowanych podejrzewa się o nielegalne zatrudnienie w tzw. „szarej strefie”. Poprawna wydaje się definicja bezrobotnego jako osoby, która wbrew własnej woli pozbawiona jest płatnego zatrudnienia lub zarobkowego zajęcia.

Przytoczona definicja jest zgodna z przekonaniem samych bezrobotnych, którzy przez pracę rozumieją płatne zatrudnienie i chcą być zatrudnionymi pracownikami, a nie tylko wykonywać jakąkolwiek pracę.

Konsekwencje bezrobocia są poważne zarówno dla bezrobotnych, ich rodzin, jak i dla całego społeczeństwa. Bezrobocie pozostaje w korelacji z wieloma innymi problemami społecznymi. Długi okres pozostawania bez pracy potęguje dezaktualizację kwalifikacji i umiejętności obniżając prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia w przyszłości. Koszty bezrobocia ponosi również społeczeństwo: podwyższone podatki, nie wykorzystany potencjał ludzki, nasilanie się patologicznych zjawisk społecznych: przestępczości, narkomanii, alkoholizmu, przemocy, rozpadu rodziny, zmniejszonej zdrowotności i dostępu do opieki medycznej.

Pogłębiona analiza danych dotyczących bezrobocia na terenie Gminy Woźniki została przeprowadzona w oparciu o wywiad ekspercki z pracownikami Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Pracownicy, jako przyczyny bezrobocia wskazali przede wszystkim niski poziom kwalifikacji zawodowych, rozwiniętą szarą strefę, tworzenie enklaw biedy, specyfikę społeczności po PGR, problem alkoholowy, odległość od aglomeracji miejskich. Dodatkowo dla kobiet problemem jest znalezienie opieki nad dziećmi.

Z powyższych danych wynika, że więcej osób bezrobotnych jest wśród kobiet, stanowią one prawie 60% ogółu bezrobotnych. Są to przeważnie osoby trwale bezrobotne. Duży odsetek bezrobotnych stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych (35%) oraz nieposiadające doświadczenia zawodowego (25%).

Kumulacja problemów społecznych związanych z bezrobociem występuje szczególnie na obszarze miasta Woźniki, gdzie zamieszkuje ponad 30% zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy. Są to w większości osoby bezrobotne długotrwale, natomiast wśród przyczyn bezrobocia upatruje się przede wszystkim w niskich kwalifikacjach zawodowych, niepełnosprawności oraz problemach alkoholowych. Ponadto na terenie miasta Woźniki grupami szczególnie narażonymi na problem bezrobocia są osoby poniżej 25 roku życia i osoby powyżej 50 roku.

3.4.2.6 Zadłużenie

Zadłużenie z tytułu najmu lokalu oraz opłat za wodę i odbiór ścieków jest jednym z istotnych problemów wpływających na poziom ubóstwa mieszkańców gminy.

Tabela 21 Liczba osób posiadających zadłużenie w w latach 2014-2016

Miasto Woźniki	Ilość zadłużonych podmiotów		
	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016
Osoby prawne - łącznie	4	7	4
Osoby fizyczne - łącznie	29	27	26

Źródło: Urząd Gminy Woźniki

Z powyższych danych wynika, że jedynie w mieście Woźniki odnotowano osoby zadłużone z tytułu najmu lokalu, opłat za wodę i odbiór ścieków, ciepło.

3.4.2.7 Przestępczość

W 2015 roku ilość zdarzeń notowanych przez Policję zwiększyła się stosunku do roku 2013 ze 525 do 569, a w roku 2016 zmalała do poziomu 417. Należy zwrócić uwagę, na stałą dynamikę wzrostową w latach 2013 – 2015, a w roku 2016 spadek o 26% w stosunku do roku poprzedzającego. Nie można tego jednak uznać za zmianę obserwowanej w poprzednich latach tendencji. Poniższa tabela przedstawia w tym zakresie szczegółowe dane.

Tabela 22 Ilość zdarzeń notowanych przez Policję w latach 2013-2016

Miejscowość/Rok	2013	2014	2015	2016
Woźniki	240	215	268	202
Sołectwa	285	342	301	215
Razem	525	557	569	417

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Komendanta komisariatu Policji w Woźnikach

W 2015 roku (stan na dzień 31.12.2015r.) najwięcej zdarzeń notowanych przez Policję było w mieście Woźniki (47,10% notowanych zdarzeń), podobnie w roku 2016 (odsetek 48,44%), co podkreślić należy stanowi blisko połowę wszystkich notowanych zdarzeń.

Ponadto problemem jest zjawisko przemocy w rodzinie. Jak podaje Komisariat Policji w Woźnikach, w latach 2013 - 2015 na terenie miasta i gminy zostało rozpoczętych 32 procedur Niebieskiej Karty, 21 osób co do których istniało podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie zostało odizolowanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia do izby wytrzeźwień, natomiast 4 sprawców przemocy w rodzinie zatrzymano i osadzono w PDOZ w Lublińcu, skierowano również 4 wnioski do Prokuratury Rejonowej w Lublińcu. Problem przemocy w rodzinie jest problemem na dużą skalę. Powyższe potwierdzają także dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Woźnikach, uzyskane podczas przeprowadzonych wywiadów eksperckich tj. Niebieskie karty zakładane rodzinom, w których, ten problem istnieje. Obszary na których odnotowano powyższy problem w 2016 roku to:

- Woźniki – 3 Niebieskie Karty,

- Psary – 1 Niebieska Karta,
- Kamienica – 2 Niebieskie Karty,
- Kamieńskie Młyny – 2 Niebieskie Karty,
- Piasek – 1 Niebieska Karta,
- Ligota Woźnicka – 1 Niebieska Karta.

3.4.2.8 Poziom edukacji

W oparciu o dane dotyczące wyników egzaminów zewnętrznych przeprowadzanych w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Woźniki, dokonano analizy poziomu edukacji. Dane do analizy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 23 Egzamin po 6 klasie w latach 2014-2016

Placówka	2014		
	Rodzaj sprawdzianu	Liczba zdających	Średni wynik z arkusza - pkt
Szkoła Podstawowa w Woźnikach	standardowy	28	24,29
Szkoła Podstawowa w Psarach	standardowy	30	23,9
Szkoła Podstawowa w Kamienicy	standardowy	9	23
Szkoła Podstawowa w Lubszy	standardowy	11	23,09
Szkoła Podstawowa w Ligocie Woźnickiej	standardowy	7	25,58
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kamieńskich Młynach	standardowy	4	27

Placówka	2015				
	Rodzaj sprawdzianu	Liczba zdających	Arkusz - język ang / niem. %	Arkusz język polski %	Arkusz matematyka %
Szkoła Podstawowa w Woźnikach	standardowy	28	77,29	69,68	52,5
Szkoła Podstawowa w Psarach	standardowy	20	88,35	77,85	67
Szkoła Podstawowa w Kamienicy	standardowy	13	66,54	69,69	48,85
Szkoła Podstawowa w Lubszy	standardowy	12	82	73,75	77,08
	standardowy	1	95	81	-
Szkoła Podstawowa w Ligocie Woźnickiej	standardowy	12	81,25	69,67	70,42
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kamieńskich Młynach	standardowy	6	54,66 - j.niemiecki	70,66	62,5

Placówka	2016					Średnia z 3 egzaminów
	Rodzaj sprawdzianu	Liczba zdających	Arkusz - język ang / niem. %	Arkusz język polski %	Arkusz matematyka %	
Szkoła Podstawowa w Woźnikach	standardowy	26	72,8	68,8	44	61,87

Szkoła Podstawowa w Psarach	standardowy	19	70,6	72,1	60,5	67,73
Szkoła Podstawowa w Kamienicy	standardowy	16	64,1	68,4	54,7	62,40
Szkoła Podstawowa w Lubszy	standardowy	9	78	86,1	67,8	77,30
Szkoła Podstawowa w Ligocie Woźnickiej	standardowy	9	79,6	75,6	82,2	79,13
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Kamieńskich Młynach	standardowy	3	65,33 - j. niemiecki	73,3	75	71,21

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Analiza danych dotyczących poziomu zdawalności egzaminu po klasie 6 w szkołach podstawowych na terenie Gminy Woźniki pozwala na stwierdzenie, że w roku 2016 uczniowie szkół podstawowych z terenu gminy zdawali egzamin z języka obcego na podobnym poziomie 65-80%. Najlepiej wypadli uczniowie ze szkół podstawowych w Lubszy i Ligocie Woźnickiej, natomiast najgorzej uczniowie ze szkół podstawowych w Kamienicy i Kamieńskich Młynach. Egzamin z języka ojczystego najlepiej zdali uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Lubszy (86,1%), najgorzej, w granicach 68 pkt. wypadli uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Kamienicy oraz ze Szkoły Podstawowej w Woźnikach. W przypadku egzaminu z matematyki w 2016r. najgorzej wypadli uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Woźnikach a najlepiej ze Szkoły Podstawowej w Ligocie Woźnickiej (różnica 38,8 punktów procentowych).

Analizując średnią z egzaminu najgorzej prezentuje się Szkoła Podstawowa w Woźnikach oraz Kamienicy, gdzie średnia z egzaminu za rok 2016 oscyluje w granicach 62%, najwyższa z kolei średnia z egzaminu jest w Szkole Podstawowej w Ligocie Woźnickiej (ponad 79%) oraz Szkole Podstawowej w Lubszy (pow. 77%), czyli w szkołach w których liczba zdających wynosi ok. 10 uczniów.

3.4.2.9 Kapitał społeczny

W Gminie Woźniki, zgodnie z zestawieniem na koniec roku 2016, zarejestrowanych było 29 NGO:

Stowarzyszenia zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym z siedzibą na terenie Gminy Woźniki

- Ludowy Klub Sportowy ORZEŁ Psary - Babienica - KRS 10255 - Psary, Szkolna 2 - <http://orz.el.psary.eu>

- Miejski Ludowy Klub Sportowy w Woźnikach - KRS 22095 - Woźniki, Florianek 4 - <http://mlkswozniki.pl>
- Ochotnicza Straż Pożarna w Babienicy - KRS 31736 - Babienica, Główna 31 - <http://osp.babienica.eu>
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kamieńskich Młynach - KRS 34359 - Kamieńskie Młyny, Romanowska 5A - <http://osp.kamienskiemlyny.eu>
- Ochotnicza Straż Pożarna w Woźnikach - KRS 37168 - Woźniki, Rynek 13 - <http://www.ospwozniki.pl>
- Ochotnicza Straż Pożarna w Piasku - KRS 37584 - Piasek, Strażacka 2 - <http://osppiasek.psary.eu>
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kamienicy Śląskiej - KRS 44490 - Kamienica, Lubliniecka 13A - <http://www.osp-kamienica.eu>
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ligocie Woźnickiej - KRS 56952 - Woźniki, K Miarki 10 - <http://ospligota.com>
- Ludowy Klub Sportowy WARTA Kamieńskie Młyny - KRS 57983 - Kamieńskie Młyny, Szkolna 14
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Kamieńskie Młyny - KRS 58034 - Kamieńskie Młyny, Szkolna 10 - <http://szkolakamienskiemlyny.edu.pl>
- Ochotnicza Straż Pożarna Psary - KRS 64939 - Psary, Strażacka 1 - <http://osp.psary.eu>
- Związek Zawodowy Pracowników Gminnej Spółdzielni "Samopomoc Chłopska" - KRS 129774 - Woźniki, Dworcowa 6
- Ochotnicza Straż Pożarna w Lubszy - KRS 168516 - Lubsza, Plebiscytowa 2 - <http://osp.lubsza.org>
- Stowarzyszenie Właścicieli Domków Letniskowych w Śliwie - KRS 371605 - Woźniki, Śliwa 7
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Lubszeckiej - KRS 527909 - Lubsza, Szkolna 1 - <http://lubsza.org>
- Stowarzyszenie Społeczno - Sportowe HUMANE - KRS 551258 - Woźniki, Rynek 5
- Stowarzyszenie na Rzecz rozwoju Sołectwa Dyrdy - Sośnica - KRS 555946 - Woźniki, Asfaltowa 148 - <http://dyrdy-sosnica.pl>
- YAQ Projekt - Pracownia Rozwoju Społecznego - KRS 576626 - Woźniki, Czarny Las 17

Stowarzyszenia zarejestrowane w Rejestrze Starosty Lublinieckiego z siedzibą na terenie Gminy Woźniki

- Uczniowski Klub Sportowy ORZEŁ - Nr UKS12 - Psary, Główna 37 - <http://uks.psary.eu>
- Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej im Józefa Lompy w Woźnkach - Nr UKS16 - Woźniki, Powstańców 7
- Śląski Klub Karate i Kich-Boxingu - Nr 64 - Lubsza, Lompy 5

Pozostałe stowarzyszenia działające na terenie Gminy Woźniki

- Koło Łowieckie CIETRZEW Szopienice - Rejestr Kół Łowieckich poz 22 - Katowice, Nosakowskiego 5/2
- Koło Łowieckie KNIEJA Katowice - Rejestr Kół Łowieckich poz 9 - Siemianowice Śląskie, Zwycięstwa 2 - <http://kniejanr9.katowice.pl>
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - KRS 109984 - Warszawa, Al Jerozolimskie 30
 - Koło Woźniki
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых Okręg Częstochowa - KRS 241493 - Częstochowa, Cisowa 43 - <http://www.pzhgp049.pl/wykazo2014.htm>
 - Koło Kamienica
 - Koło Psary
 - Koło Woźniki
- Polski Związek Wędkarski Okręg Częstochowa - KRS 92297 - Częstochowa, Al Wolności 81/10
 - Koło JAŻ Woźniki - <http://www.pzw.org.pl/1241>
- Regionalny Związek Pszczelarzy w Częstochowie - KRS 42723 - Częstochowa, Łukowa 57 - <http://rzpocz.w.interia.pl>
 - Koło Woźniki

W ramach realizacji Programu Współpracy Gminy Woźniki z organizacjami pozarządowymi na 2016 rok ogłoszono 17 otwartych konkursów ofert (w 2015 – 9), na które wpłynęło 133 wniosków (w 2015 – 121). Odrzucono 2 wnioski ze względów formalnych

(w 2015 – 2). Łącznie na realizację zadań zleconych w trybie konkursowym przeznaczono 343.493 zł (w 2014 – 330.000 zł).

Organizacje pozarządowe z własnej inicjatywy wystąpiły z 23 wnioskami o realizację zadań publicznych gminy (w 2015 – 21), z czego w 23 przypadkach uznano celowość zadania i podpisano umowy o jego realizację (w 2015 – 20). Na realizację zadań w trybie pozakonkursowym przeznaczono 68.195 zł (w 2015 – 55.171 zł).

Łącznie z wnioskami o dofinansowanie prowadzonej przez siebie działalności pożytku publicznego wystąpiło 21 organizacji (w 2015 – 21). Po raz pierwszy z wnioskami wystąpiła 1 organizacja pozarządowa.

W porównaniu z latami 2011 - 2015 widać wyraźny wzrost zainteresowania tą formą współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi. Wskutek wniosków złożonych przez organizacje pozarządowe w 2015 roku w trybie pozakonkursowym, w roku 2016 otwarto dwa nowe konkursy ofert: ochrona i promocja zdrowia oraz turystyka i rekreacja.

Łącznie podpisano 133 umowy na realizację zadań publicznych Gminy Woźniki. Rozwiązano 4 umowy: 2 na wniosek organizacji pozarządowej oraz 2 w trybie karnym. W 3 przypadkach organizacje pozarządowe zrezygnowały z podpisania umowy.

Wykaz organizacji które otrzymały wsparcie na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego oraz innych przepisów:

- Koło Łowieckie KNIEJA Katowice
- Ludowy Klub Sportowy ORZEŁ Psary – Babienica
- Ludowy Klub Sportowy WARTA Kamieńskie Młyny
- Miejski Ludowy Klub Sportowy Woźniki
- Ochotnicza Straż Pożarna Babienica
- Ochotnicza Straż Pożarna Kamienica
- Ochotnicza Straż Pożarna Kamieńskie Młyny
- Ochotnicza Straż Pożarna Ligota Woźnicka
- Ochotnicza Straż Pożarna Lubsza
- Ochotnicza Straż Pożarna Piasek
- Ochotnicza Straż Pożarna Psary
- Ochotnicza Straż Pożarna Woźniki

- Polski Związek Wędkarski Okręg Częstochowa
- Regionalny Związek Pszczelarzy Częstochowa
- Rzymskokatolicka Parafia św. Franciszka Kalety
- Rzymskokatolicka Parafia św. Katarzyny Woźniki
- Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Lubszeckiej
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Sołectwa Dyrdy – Sośnica
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Kamieńskie Młyny
- Stowarzyszenie Nasze Kalety
- Stowarzyszenie Społeczno – Sportowe HUMANE Woźniki
- Uczniowski Klub Sportowy ORZEŁ Psary
- Uczniowski Klub Sportowy Woźniki

Podsumowując zestawienie, najlepsza sytuacja pod względem aktywności NGO miała miejsce w Mieście Woźniki, gdzie swoją siedzibę posiada 8 organizacji. Najgorzej przedstawia się sytuacja w Czarnym Lesie i Drogobyczu, gdzie siedziby nie posiada żadna organizacja pozarządowa.

Poziom aktywności mieszkańców Gminy pokazują także zgłoszone wnioski i interpelacje radnych Gminy Woźniki oraz wniosków mieszkańców złożonych do Urzędu Gminy.

Tabela 24 Aktywność mieszkańców - wnioski i interpelacje radnych Gminy Woźniki w latach 2014-2016

Miejscowość /Rok	2014	2015	2016
Babienica	0	2	0
Psary	0	1	0
Kamienica	0	0	0
Drogobycza	0	0	0
Kamieńskie Młyny	0	0	0
Lubsza	0	0	0
Piasek	0	0	0
miasto Woźniki	0	4	0
Ligota Woźnicka	0	0	0
Czarny Las	0	0	0
Dyrdy i Sośnica	0	1	0
Razem		8	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Tabela 25 Aktywność mieszkańców - wnioski złożone do Urzędu Gminy w latach 2014-2016

Miejscowość /Rok	2014	2015	2016
Babienica	1	1	0
Psary	0	0	0
Kamienica	1	0	0
Drogobycza	0	0	0
Kamieńskie Młyny	0	0	0
Lubsza	0	0	0
Piasek	1	0	0
miasto Woźniki	4	1	0
Ligota Woźnicka	0	0	0
Czarny Las	0	0	0
Dyrdy i Sośnica	2	1	0
Razem	9	3	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Na przełomie ostatnich trzech lat najwięcej wniosków i interpelacji złożyli radni miasta Woźniki. Warto zauważyć także, że liczka wniosków i interpelacji zarówno radnych jak i mieszkańców jest bardzo skromna.

3.4.2.10 Uczestnictwo w życiu publicznym

O poziomie uczestnictwa mieszkańców gminy w życiu publicznym świadczy frekwencja w wyborach samorządowych. Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące wyborów samorządowych w 2014 r.

Tabela 26 Frekwencja wyborów samorządowych

Nazwa jednostki	Nr obwodu	Liczba uprawnionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja (%)
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Woźniki ul. Górna 5, 42-289 Woźniki	1	1253	574	45.81%
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Woźniki ul. Górna 5, 42-289 Woźniki	2	1297	576	44.41%
Szkoła Podstawowa, Woźniki ul. Szkolna 5, 42-289 Woźniki	3	717	342	47.70%
Szkoła Podstawowa Psary ul. Główna 91, 42-287 Lubsza	4	1063	497	46.75%
Szkoła Podstawowa, Kamienica ul. Częstochowska 42, 42-287 Lubsza	5	673	341	50.67%
Szkoła Podstawowa, Lubsza ul. Szkolna 1, 42-287 Lubsza	6	768	333	43.36%

OSP, Piasek ul. Strażacka 2, 42-287 Lubsza	7	260	135	51.92%
Budynek Szkoły Podstawowej prowadzonej przez Stowarzyszenie, Kamieńskie Młyny ul. Szkolna 10, 42-287 Lubsza	8	506	273	53.95%
Budynek GS, Woźniki ul. Asfaltowa 58, 42-289 Woźniki	9	361	165	45.71%
Szkoła Podstawowa, Psary ul. Główna 91, 42-287 Lubsza	10	906	380	41.94%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Z powyższych danych wyka, że średnia frekwencja w wyborach samorządowych w 2014r. w Gminie Woźniki wyniosła 46,34%. Sołectwem, z najniższą frekwencją, okazała się Lubsza z poziomem 43,36%. Z kolei największa frekwencja była w Kamieńskich Młynach i wyniosła 53,95%.

3.4.2.11 Uczestnictwo w życiu kulturalnym

Na terenie gminy Woźniki działa Miejsko–Gminny Ośrodek Kultury w Woźnikach oraz Galeria Kultury. Wydarzenia kulturalne dla mieszkańców organizowane są w głównej mierze przez Miejsko–Gminny Ośrodek Kultury w Woźnikach oraz Galerię Kultury, co prezentuje poniższa tabela.

Tabela 27 Wykaz wydarzeń kulturalnych organizowanych przez Miejsko–Gminny Ośrodek Kultury w Woźnikach oraz Galerię Kultury w latach 2014-2016

Ilość	Rok		
	2014	2015	2016
Ilość imprez (ogółem)	47	61	75
Ilość uczestników	4600	7300	10257

Źródło: dane Urzędu Gminy w Woźnikach

MGOK organizuje głównie imprezy o charakterze :

- Interdyscyplinarne
- Wystawy
- Seanse filmowe
- Festiwale i przeglądy
- Koncerty
- Projekcje
- Prelekcje i spotkania

- Pokazy
- Warsztaty
- Spotkania cykliczne
- Imprezy rekreacyjne

Na przestrzeni ostatnich trzech lat ilość imprez na terenie Gminy Woźniki sukcesywnie wzrasta – w roku 2014 było ich 47, w 2015 – 61, a w 2016 – 75. Liczba uczestników biorących w nich udział wzrasta w szybszym tempie niż ilość wydarzeń. W roku 2014 w imprezach wzięło udział 4600, w 2015 – 7300, a w 2016 aż 10257 osób. Jednak należy zaznaczyć brak aktywności w organizacji imprez kulturalnych w sołectwach.

3.4.3 Zjawiska kryzysowe w sferze gospodarczej

Na obszarze Gminy Woźniki działalność prowadzi wielu przedsiębiorców zróżnicowanych pod względem wykonywanej działalności. Stosowane dane zamieszczone są w poniższych tabelach.

Tabela 28 Przedsiębiorcy działający na terenie Gminy Woźniki pod względem rodzaju wykonywanej działalności – 20 najpopularniejszych wg CEDIG w roku 2016r.

Lp.	Kod PKD	Nazwa	Liczba przedsiębiorców
1.	49.41.Z	Transport drogowy towarów	168
2.	43.33.Z	Posadzkarstwo; tapetowanie i oblicowywanie ścian	155
3.	43.39.Z	Wykonywanie pozostałych robót budowlanych wykończeniowych	151
4.	43.99.Z	Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	151
5.	43.31.Z	Tynkowanie	146
6.	43.34.Z	Malowanie i szklenie	136
7.	43.32.Z	Zakładanie stolarki budowlanej	131
8.	45.20.Z	Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	128
9.	47.91.Z	Sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub Internet	119
10.	43.91.Z	Wykonywanie konstrukcji i pokryć dachowych	118
11.	43.22.Z	Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	115
12.	43.11.Z	Rozbiórka i burzenie obiektów budowlanych	108
13.	43.21.Z	Wykonywanie instalacji elektrycznych	103
14.	43.12.Z	Przygotowanie terenu pod budowę	102
15.	41.20.Z	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	101
16.	47.99.Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona poza siecią sklepową, straganami i targowiskami	94
17.	45.11.Z	Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	87

18.	47.89.Z	Sprzedaż detaliczna pozostałych wyrobów prowadzona na straganach i targowiskach	85
19.	43.29.Z	Wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych	84
20.	47.19.Z	Pozostała sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach	83

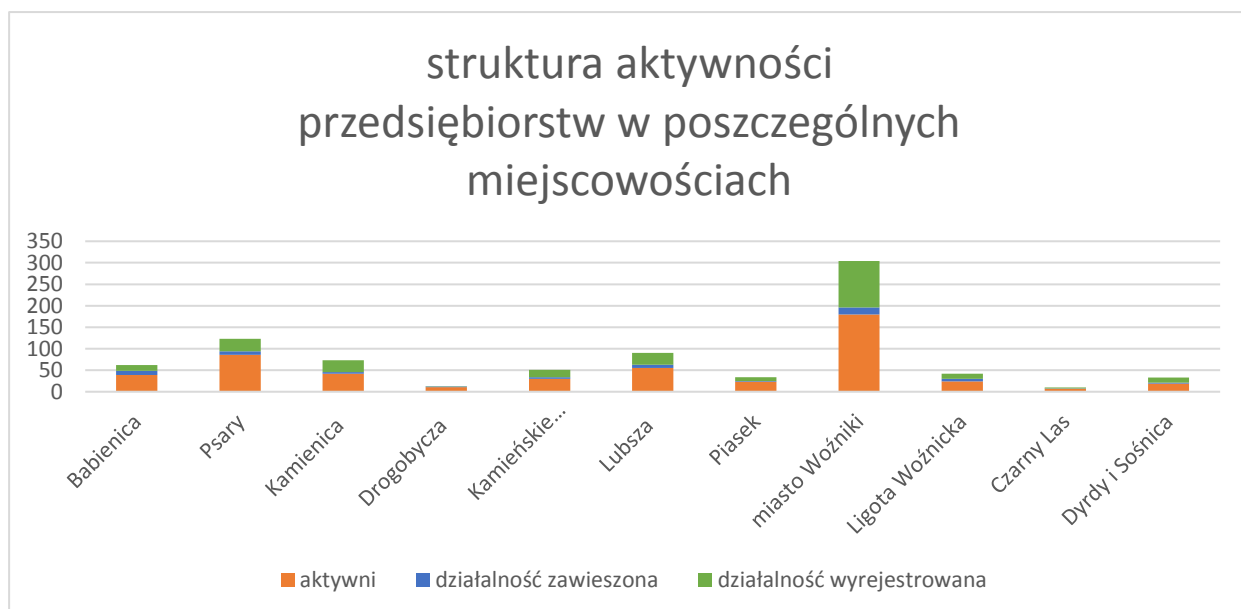
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Tabela 29 Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG

	łącznie	W tym		
		aktywni (w tym w formie S.C.)	działalność zawieszona	działalność wyrejestrowana
Babienica	64	39	10	13
Psary	123	86	8	29
Kamienica	79	42	4	27
Drogobycza	13	11	1	1
Kamieńskie Młyny	53	30	4	17
Lubsza	92	55	8	27
Piasek	34	23	2	9
miasto Woźniki	315	180	16	108
Ligota Woźnicka	43	24	6	12
Czarny Las	10	7	1	2
Dyrdy i Sośnica	33	19	2	12

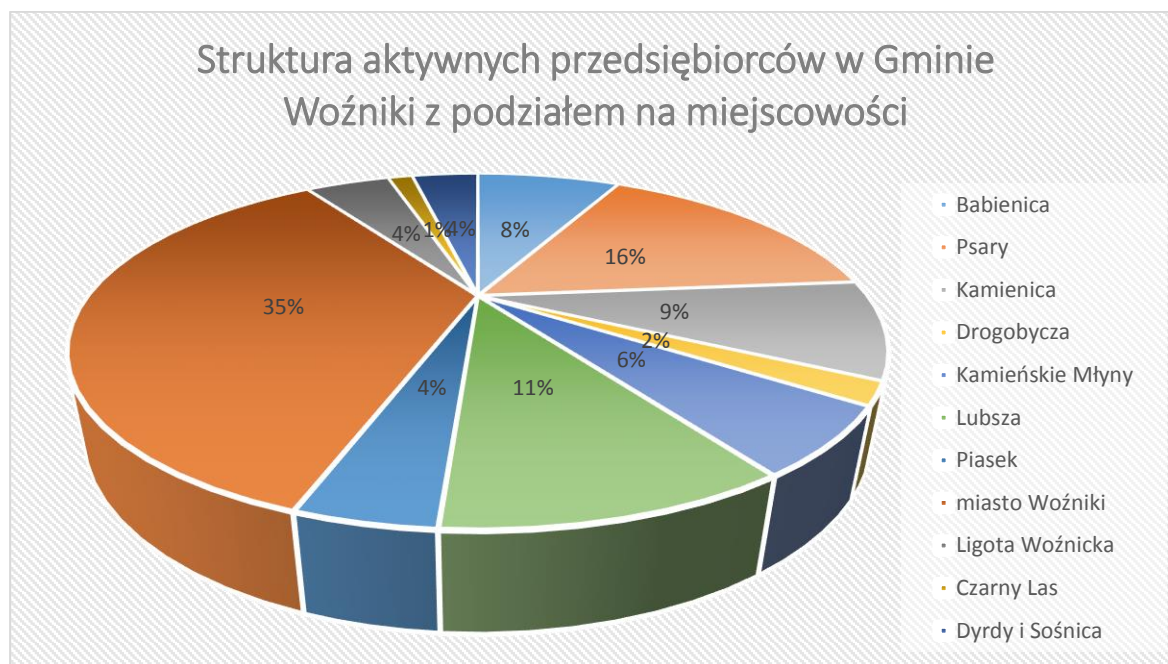
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Wykres 5 Struktura aktywności przedsiębiorstw na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Wykres 6 Struktura aktywnych przedsiębiorstw zarejestrowanych w CEiDG na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Tabela 30 Wskaźnik przedsiębiorczości na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG

Miejscowość /Rok	liczba aktywnych przedsiębiorstw	liczba mieszkańców za 2016r.	wskaźnik przedsiębiorczości (aktywni na 10000 tyś mieszkańców)
Babienica	41	1103	371,71
Psary	86	1301	661,03
Kamienica	48	684	701,75
Drogobycza	11	144	763,89
Kamieńskie Młyny	32	673	475,48
Lubsza	57	962	592,52
Piasek	23	327	703,36
miasto Woźniki	190	3051	622,75
Ligota Woźnicka	24	728	329,67
Czarny Las	7	153	457,52
Dyrdy i Sośnica	19	420	452,38
Razem	538	9546	563,59

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

O aktywności gospodarczej decyduje przede wszystkim wskaźnik przedsiębiorczości wyrażony liczbą podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. W przypadku gminy Woźniki z uwagi na brak tych danych wskaźnik ten obliczono na podstawie aktywnych podmiotów figurujących w CEiDG oraz liczby mieszkańców poszczególnych sołectw i Miasta Woźniki.

Wykres 7 Wskaźnik przedsiębiorczości przedsiębiorstw zarejestrowanych w CEiDG na terenie Gminy Woźniki w 2016 r. wg CEDIG

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Najmniejszą aktywnością, jeżeli chodzi o prowadzenie działalności gospodarczej, charakteryzuje się sołectwo Ligota Woźnicka oraz Babienica. Najlepiej sytuacja wygląda w sołectwie Drogobycza, gdzie liczba aktywnych przedsiębiorców figurujących w CEiDG na 10000 mieszkańców wynosi 764.

3.4.4 Zjawiska kryzysowe w sferze środowiskowej

Na terenie Gminy Woźniki odnotowywane są zjawiska kryzysowe w sferze środowiska głównie w obszarze: hałasu, zanieczyszczenia powietrza oraz szkodliwych odpadów azbestowych. Istotną rolę odgrywają także zanieczyszczenia wód, wynikające głównie z braku zintegrowanego systemu oczyszczania ścieków.

Hałas:

Podstawowe źródło hałasu drogowego w Gminie Woźniki stanowią arterie komunikacyjne. Gmina Woźniki leży obecnie poza układem dróg krajowych, natomiast posiada rozbudowaną sieć dróg lokalnych. Obecnie szczególnie uciążliwy hałas generowanych jest w największym skupisku ludzkim, którym jest miasto Woźniki. Emitowany jest on w wyniku ruchu kołowego o dużym natężeniu, w ciągu głównego szlaku transportowego w gminie. W szczególności

hałas jest generowany w ciągu, przebiegającej przez centrum miasta Woźniki, drogi wojewódzkiej DW 789 relacji Woźniki– Gniazdów.

Wyroby azbestowe:

Na podstawie przeprowadzonej na potrzeby opracowania „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Woźniki”, w którym określono ilość zidentyfikowanych na terenie Gminy wyrobów zawierających azbest, można stwierdzić, że blisko 40% zalegającego niebezpiecznego azbestu na terenie Gminy, jest zlokalizowane w samym mieście Woźniki (ponad 20.000 m²).

Zanieczyszczenie powietrza:

Pod względem zanieczyszczenia powietrza, na terenie gminy przekroczone są wartości dopuszczalne dla stężeń pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5, ozonu i benzo(a)pirenu. Szczególnie niekorzystana sytuacja jest zauważalna w mieście Woźniki, które jest największym skupiskiem ludzkim. W tym przypadku skupiska domków z indywidualnym ogrzewaniem tworzą obszary będące źródłem tzw. niskiej emisji. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, zaś w okresie letnim jest to bliskość głównej drogi DW 789, przebiegającej przez centrum miasta, z intensywnym ruchem, a także emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, placów oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru (poniżej 1,5 m/s).

Zanieczyszczenie wód

Problemem zanieczyszczenia wód związany jest w głównej mierze związany z brakiem zintegrowanej, zbiorczej kanalizacji sanitarnej. Około 50% mieszkańców gminy nie ma jeszcze dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej, co stanowi duży problem. Pozostałe ścieki komunalne gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i okresowo wywożone wozami asenizacyjnymi do znajdujących się na terenie gminy oczyszczalni ścieków. Część mieszkańców posiada także przydomowe oczyszczalnie ścieków obsługujące tylko dane gospodarstwo domowe.

Podsumowanie

Wynikiem analizy występowania i natężenia wyżej opisanych zjawisk kryzysowych jest zidentyfikowanie problemów w sferze środowiskowej, które występują w największym

natężeniu na danym obszarze. Obszarem o takiej charakterystyce jest w szczególności miasto Woźniki, na terenie którego występują wszystkie dysfunkcje środowiskowe (miejscowy brak kanalizacji, odpady azbestowe, zanieczyszczenie powietrza a także hałas) a na pozostałym obszarze gminy (z wyłączeniem gospodarki wodno – ściekowej na obszarach dla których brak kanalizacji) problemy te występują w znacznie mniejszym natężeniu.

3.4.5 Zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

3.4.5.1 Infrastruktura techniczna i społeczna

Gminna infrastruktura społeczna została przedstawiona w tabeli poniżej. Wymieniono w niej budynki użyteczności publicznej oraz tereny, spełniające funkcje terenów użyteczności publicznej.

Tabela 31 Gminna infrastruktura społeczna

Nazwa	Adres	Informacja o obiekcie
Szkoła Podstawowa im. Józefa Lompy w Woźnikach	ul. Powstańców 7, 42-289 Woźniki	Budynek po termomodernizacji, ogrzewanie gazowe
Szkoła Podstawowa w Ligocie Woźnickiej	ul. Szkolna 5 42-289 Woźniki	Budynek po termomodernizacji, ogrzewanie CO
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Psarach, Liceum Ogólnokształcące w Psarach, Przedszkole w Psarach	ul. Główna 91 42-287 Lubsza	Budynek ocieplony, ogrzewanie olejowe
Szkoła Podstawowa im. J. Lompy w Lubszy	ul. Szkolna 1 42-287 Lubsza	Budynek po termomodernizacji, ogrzewanie CO.
Szkoła Podstawowa w Kamienicy	ul. Częstochowska 42 42-287 Lubsza	Budynek po termomodernizacji, ogrzewanie CO.
Gimnazjum w Woźnikach	ul. Florianek 18a 42-289 Woźniki	Budynek nowy, ocieplony, ogrzewanie gazowe.
Gimnazjum w Psarach	ul. Główna 89 42-287 Lubsza	Budynek nieocieplany, ogrzewanie olejowe
Przedszkole im. „Wesołe Krasnoludki”	ul. Lompy 5 42-289 Woźniki	Budynek ocieplony, w trakcie rozbudowy, ogrzewanie CO.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Stan techniczny istniejących budynków oświatowych będących w zasobach Gminy Woźniki jest zadowalający. Jeden budynek (Gimnazjum w Psarach) oczekuje na docieplenie. Pozostałe budynki przeszły termomodernizację. Jednakże na terenie Gminy brakuje infrastruktury, w której prowadzona byłaby aktywizacja społeczna czy zawodowa, wspierana byłaby spójność społeczna i działania zapewniające włączenie społeczne. Jest to bardzo

ważne w kontekście planowania strategicznego, przewidującego konieczność powyższych działań w związku ze zmianą struktury demograficznej i starzenia się społeczeństwa, wykluczenia osób z terenów wiejskich, zmian na rynku pracy czy stanu zdrowia mieszkańców. Ze względu na narastające zjawisko zwiększającego się udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ilości mieszkańców, niską mobilnością osób zamieszkujących tereny wiejskie, w tym osób starszych i niepełnosprawnych, ograniczonymi środkami budżetu gminy oraz niewykorzystanym potencjałem organizacji pozarządowych, braki w infrastrukturze, w której prowadzona byłaby aktywizacja społeczna czy zawodowa, oraz wspierana byłaby spójność społeczna i działania zapewniające włączenie społeczne - są zauważalne i realnie ograniczają możliwość niwelacji dysfunkcji społecznych.

Gmina posiada dwie oczyszczalnie ścieków oraz 34 km sieci kanalizacji sanitarnej. Około 50% mieszkańców gminy nie ma jeszcze dostępu do sieci kanalizacji sanitarnej. Po zrealizowaniu inwestycji w miejscowości Ligota Woźnicka odsetek mieszkańców bez dostępu do sieci spadnie do około 35 %.

Tabela 32 Stopień skanalizowania Gminy Woźniki

	Długość km	Przyłącza szt.	Uwagi
RAZEM:	34,1	1247	
Woźniki	16	657	oczyszczalnia w Woźnikach - rok budowy 2000 r. sieci budowane w III etapach : I etap - 2000 - 2001; II etap 2001 - 2002; III etap 2010 - 2011. 80 % miejscowości posiada sieć kanalizacyjną
Sośnica, Dyrdy	-	-	brak sieci
Dąbrowa	-	-	brak sieci
Sulów	-	-	brak sieci
reszta Gminy:	18,1	590	-
Psary	7,8	286	oczyszczalnia ścieków w Psarach wybudowana w latach 2004 - 2005, wymaga rozbudowy ze względu na zbyt małą przepustowość - planowane rozpoczęcie inwestycji w 2018 r. obsługuje miejscowości: Psary, Babienica, Piasek sieć wybudowana w latach: I i II etap 2005 - 2005; III etap - 2011 r.
Babienica	5,3	198	Sieć wybudowana w latach: I i II etap 2005 - 2005;
Kamienica	-	-	brak sieci
Piasek	5	106	sieć wybudowana w latach 2014 - 2015
Mzyki	-	-	brak sieci obecnie wykonywana jest dokumentacja
Lubsza	-	-	brak sieci
Pakuły	-	-	brak sieci
Ligota	-	-	brak sieci - gmina posiada dokumentację rozpoczęcie inwestycji w 2017 r. - ścieki odprowadzane będą do oczyszczalni ścieków w Woźnikach
Czarny Las	-	-	brak sieci

Niegolewka	-	-	brak sieci
Górale	-	-	brak sieci
Skrzesówka	-	-	brak sieci
Pakuły	-	-	brak sieci
Huta Karola	-	-	brak sieci
Kamieńskie Młyny	-	-	brak sieci
Drogobycza	-	-	brak sieci
Niwy	-	-	brak sieci
Okrąglik	-	-	brak sieci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Wszystkie miejscowości gminy Woźniki są zwodociągowane, Większość wodociągów była wybudowana w latach 90 ubiegłego wieku z rur PVC ich stan techniczny jest dobry.

Najgorsza sytuacja jest:

- w Woźnikach, gdzie istnieje wodociąg wybudowany z rur stalowych i żeliwnych w latach 50 - 60 ubiegłego wieku. Sieć od lat 90 ubiegłego wieku jest systematycznie wymieniana początkowo na rury PVC a obecnie na rury PE wszystkie nowe odcinki sieci wykonywane są z rur PE
- w Lubszy gdzie ponad 80 % sieci jest wykonana z rur azbestowo cementowych - sieć ta jest do wymiany

Gmina na bieżąco dobudowuje sieci wodociągowe na nowo powstających terenach mieszkaniowych.

Tabela 33 Długość sieci wodociągowej w Gminie Woźniki

	Długość	Przyłącza	Uwagi
	km	szt.	
RAZEM:	114,9	2338	
Woźniki	22,5	749	Wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia wody w Woźnikach. 40 % sieci wykonana z rur żeliwnych i stalowych w latach 50 ubiegłego wieku. Wodociąg jest systematycznie wymieniany na rury z PVC a od lat 90 ubiegłego wieku na rury PE
Sośnica, Dyrdy	9,3	114	Wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia wody w Bibieli - gmina kupuje wodę od gminy Kalety. Rurociągi wykonane z PVC wybudowane w latach 90 ubiegłego wieku w dobrym stanie
Dąbrowa	2,9	16	Wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia w Dąbrowie. Rurociągi wykonane z PVC wybudowane w latach 70 ubiegłego wieku -
Sulów	2,2	14	Wodociąg wybudowany w 2015 r. z rur PE – zaopatrywany z ujęcia wody w Woźnikach
reszta Gminy:	78	1445	
Psary	12,8	296	Wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia w Psarach wybudowany z rur PVC w latach 90 ubiegłego wieku - stan dobry
Babienica	8,7	216	
Kamienica	7,6	160	
Piasek	5,4	110	

Mzyki	3,4	28	
Lubsza	6,7	195	Wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia w Psarach. Sieć wodociągowa częściowo z rur PVC - nowe sieci wybudowana w latach 90 ubiegłego wieku. Większość sieci z rur azbestowo cementowych do wymiany
Pakuły	33,4	440	- Wodociąg zaopatrywany w wodę z ujęcia w Pakułach wybudowany z rur PVC w latach 90 ubiegłego wieku - w dobrym stanie
Ligota	7,2	151	
Czarny Las	3,7	23	
Niegolewka	4,2	14	
Górale	1,4	15	
Skrzesówka	1,1	15	
Pakuły	2,3	37	
Huta Karola	0,9	19	
Kamieńskie Młyny	4,8	109	
Drogobycza	3,8	26	
Niwy	3	14	
Okrąglik	1	17	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Na terenie gminy Woźniki, ze względu na charakter zabudowy (budynki jednorodzinne), nie występuje sieć ciepłownicza. Preferowane jest indywidualne centralne ogrzewanie. 851 budynków mieszkalnych oraz 9 budynków użyteczności publicznej (szkoły, przedszkole, OSP) posiada instalację kolektorów słonecznych do podgrzewania wody użytkowej. Obecnie realizowany jest program PONE – wymiana 50 kotłów i zabudowa 10 instalacji fotowoltaicznych. Program będzie realizowany w latach następnych.

Nie ma ogólnodostępnej sieci gazowniczej. Na terenie Woźnik jest gazociąg o małej średnicy z którego korzysta klika przedsiębiorców, Szkoła Podstawowa i Gimnazjum.

Badanie przestrzeni publicznej dokonane przez pracowników Urzędu Gminy Woźniki pozwoliło na wskazanie terenów o niskich walorach estetycznych.

Tabela 34 Obszary na terenie Gminy Woźniki o niskich walorach estetycznych

Lp.	Lokalizacja
1	Woźniki
2	Nieczynna linia kolejowa Woźniki – Strzebiń – Woźniki, Lubsza, Psary

Źródło: Dane Urzędu Miejskiego w Woźnikach

W centralnej części miasta Woźniki, wzdłuż głównej drogi wojewódzkiej DW 789 – ul. Dworcowa, znajdują się obszary byłego Państwowego Gospodarstwa Rolnego oraz byłej gorzelnii, na których zaprzestano prowadzenia działalności rolniczej i produkcyjnej. Na terenie tym znajdują niszczące budynki gospodarcze (chlewnie, stodoły, magazyny oraz budynek administracyjno – mieszkalny).

Wzdłuż drogi wojewódzkiej DW 789 przebiegającej przez Woźniki (ul. Koziegłowska) istnieje kilkanaście opuszczonych, niszczących budynków mieszkalnych. Ze względu na szerokości pasa drogowego i gęstość zabudowy oraz z powodu bardzo dużego natężenia ruchu drogowego, mieszkanie w tym obszarze jest mało atrakcyjne. Dodatkowo ulica ta nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej. Sytuacja ulegnie poprawie po wybudowaniu obwodnicy Woźnik – przewidywany termin inwestycji 2017 – 2019.

Przez teren gminy przebiega nieczynna linia kolejowa Woźniki – Strzebiń z nieczynnymi niszczącymi stacjami w Woźnikach i Psarach oraz przystankiem kolejowym w Lubszy.

3.4.5.2 Komunikacja publiczna

Na obszarze gminy jest zapewniona komunikacja publiczna, a przystanki są położone w stosunkowo bliskiej odległości od budynków, nie ma utrudnień w dotarciu do przystanków. Wyjątek stanowią:

- ul. Dąbrowa w Woźnikach. Brak komunikacji publicznej, odległość do najbliższego przystanku około 5,5 km.
- miejscowość Pakuły w Kamieńskich Młynach. W miejscowości znajduje się przystanek autobusowy, występuje jednak bardzo mała częstotliwość połączeń autobusowych.

3.4.6 Zjawiska kryzysowe w sferze technicznej

Sfera techniczna na terenie Gminy Woźniki obejmuje swoim zakresem stan techniczny obiektów budowlanych, w tym mieszkaniowych. W poniższej tabeli zamieszczono informacje dotyczące stanu technicznego budynków komunalnych, podłączenia do kanalizacji, spełniania przez budynki wymogów z zakresu ochrony środowiska i energooszczędności oraz rodzaju stosowanego ogrzewania.

Tabela 35 Gminne zasoby komunalne

Lp.	Budynek	stan techniczny	wymagany remont kapitalny	ogrzewanie	kanalizacja	termomodernizacja	rozwiązania techniczne umożliwiające energooszczędność i ochronę środowiska
1.	Budynek mieszkalny ul. Czarny Las 25 Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	szambo	-	-
2.	Budynek mieszkalny ul. Śliwa 1 Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	przydomowa oczyszczalnia ścieków	-	przydomowa oczyszczalnia ścieków
3.	Budynek mieszkalny ul. Koziegłowska 2 Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	szambo	częściowo ocieplone	-
4.	Budynek mieszkalny ul. Koziegłowska 2 a Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	szambo	-	-
5.	Budynek mieszkalny ul. Solarnia 35 Woźniki	dobry	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	planowana	-
6.	Budynek mieszkalny ul. Solarnia 35 A Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	-	-
7.	Budynek mieszkalny ul. Lompy 3 Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	planowana	-
8.	Budynek mieszkalny ul. Rynek 6 Woźniki	zadowalający	-	CO	kanalizacja	-	piec na ekogroszek
9.	Budynek mieszkalny ul. Chopina 21 Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	szambo	częściowo ocieplone	-
10.	Budynek mieszkalny ul. Krakowska 35 Woźniki	dobry	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	planowana	-
11.	Budynek mieszkalny ul. Solarnia 2 Woźniki	zadowalający	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja	-	-

12.	Budynek mieszkalny ul. K.Miarki 54 Woźniki	zadowalający	-	CO	szambo	-	piec na ekogroszek
13.	Budynek użytkowy ul. Plebiscytowa 2 Lubsza	zadowalający	-	CO	szambo	-	piec na ekogroszek
14.	Budynki po byłym PGR w Woźnikach:		-	-	-	-	-
	ul. Dworcowa 17 a (administracyjno-socjalny)	bardzo zły	tak	-	-	-	-
	Stodoła ul. Dworcowa 17 a w Woźnikach	zły	tak	-	-	-	-
	Obora ul. Dworcowa 17 a w Woźnikach	zły	tak	-	-	-	-
	Garaż ciągników ul. Dworcowa 17 a w Woźnikach	zły	tak	-	-	-	-
	Budynek wagowy ul. Dworcowa 17 a w Woźnikach	zły	tak	-	-	-	-
	Magazyn paszowy ul. Dworcowa 17 a w Woźnikach	zły	tak	-	-	-	-
15.	Budynek użytkowy ul. 1 Maja 14 Babienica	dobry	-	indywidualne ogrzewanie	kanalizacja planowana	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Woźniki

Analizie poddano zasoby komunalne na terenie Gminy Woźniki. Ogólny stan techniczny wszystkich budynków jest zadowalający bądź dobry. Jedynie 6 budynków jest podłączonych do kanalizacji, 7 kolejnych posiada indywidualne szamba, a jedynie 1 budynek posiada przydomową oczyszczalnię ścieków. Natomiast wszystkie budynki wymagają przede wszystkim termomodernizacji. Jeżeli chodzi o rodzaj stosowanego ogrzewania, to w każdym z budynków zastosowano indywidualne źródła ciepła, co nie jest rozwiązaniem przyjaznym środowisku, podobnie jak występowanie w tych budynkach kotłów c.o. opalanych węglem. Jedynie w 3 budynkach występuje ogrzewanie ekologiczne – piece na ekogroszek.

3.5 Analiza obszarów kryzysowych na podstawie badań ankietowych

W ramach opracowywanego Programu prowadzono m. innymi konsultacje społeczne w formie ankietowej oraz warsztatowej (spotkania konsultacyjno – warsztatowe). W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych wykorzystano technikę kwestionariusza ankietowego. Papierowe kwestionariusze ankietowe były dostępne we wszystkich jednostkach gminnych i w samej gminie. Ponadto kwestionariusze dostępne były także na stronie internetowej gminy. Kwestionariusze poprzedzone były przystępną informacją w jakim celu przeprowadzane są badania. Ponadto zamieszczono informacje o prowadzonych badaniach na tablicach ogłoszeń, a także w jednostkach gminnych, samej gminie i na jej stronie internetowej. Kwestionariusze mogły być składane zarówno drogą internetową jak i w wersji papierowej, w jednostkach gminnych lub gminie.

W toku przeprowadzonej analizy, jako syntetyczny wskaźnik jakości życia, wykorzystano poziom zadowolenia z życia mieszkańców Gminy Woźniki, przedstawiony za pomocą oceny najbliższej okolicy zamieszkania. Dane do analizy pozyskano z ankiet, za pomocą których, respondenci mieli możliwość wypowiedzieć się na ten temat.

Tabela 36 Ocena najbliższej okolicy w ujęciu procentowym

Miasto/sołectwo	Bardzo źle (%)	Źle (%)	Średnio (%)	Dobrze (%)	Bardzo dobrze (%)
Woźniki	0,00	0,00	45,45	27,27	27,27
Ligota Woźnicka	0,00	0,00	0,00	66,67	33,33
Dyrdy, Sośnica	0,00	33,33	0,00	66,67	0,00
Drogobycza	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00
Czarny Las	0,00	0,00	50,00	50,00	0,00
Psary	0,00	0,00	33,33	0,00	66,67
Babienica	0,00	0,00	0,00	25,00	75,00
Lubsza	0,00	25,00	50,00	25,00	0,00

Piasek	0,00	0,00	50,00	50,00	0,00
Kamienica	0,00	0,00	0,00	100,00	0,00
Kamieńskie Młyny	0,00	0,00	66,67	33,33	0,00
Łącznie	0,00	3,51	33,33	42,11	21,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Na podstawie analizy odpowiedzi ankietowanych mieszkańców można wskazać miejscowości postrzegane najlepiej i najgorzej. Najwięcej osób zadowolonych z okolicy odnotowano w Ligocie Woźnickiej, Drogobyczy, Babienicy i Kamienicy, gdzie odpowiedzi dobrze i bardzo dobrze stanowiły 100% wskazań. Niezadowoleni z najbliższej okolicy to badani zamieszkujący Dyrdy i Sośnicę oraz Lubszę, gdzie odpowiedzi źle i bardzo źle stawiły odpowiednio 33,33% i 25%. Należy jednak zwrócić uwagę, że w ogólnej liczbie ankietowanych stanowili oni jedynie 3,51%. Najbliższą okolicę na poziomie średnim ocenili ankietowani z Kamińskich Młynów (66,67%), Czarnego Lasu, Lubszy i Piasku (po 50%) oraz Woźnik (45,45%) i Psar (33,33%). Jednakże mieszkańcy poszczególnych obszarów dosyć nisko ocenili poszczególne aspekty życia w miejscu zamieszkania. Jest to zauważalne szczególnie w obszarze głównych problemów społecznych, na temat których, mieszkańcy Gminy Woźniki również wypowiedzieli się w formie ankiety. Pytanie dotyczące problemów społecznych, zostało skonstruowane w taki sposób, aby dawało możliwość oceny stopnia ważności dla ankietowanych danego zagadnienia. Do głównych problemów społecznych zostały zaliczone następujące obszary: bieda i ubóstwo; alkoholizm, narkomania, dopalacze; bezrobocie; przestępczość i chuligaństwo; bezdomność; defaworyzacja i wykluczenie; dewastacja mienia oraz przemoc w rodzinie.

Ankietowani mieli możliwość wybrać trzy z wyżej wymienionych problemów społecznych i określić za pomocą cyfr od 1 do 3 stopień „pilności” ich rozwiązania na terenie danej miejscowości. Zebrane dane prezentowane są w poniższej tabeli.

Tabela 37 Główne problemy społeczne w ujęciu procentowym cz 1

Miasto/sołectwo	bieda i ubóstwo (%)				alkoholizm, narkomania, dopalacze (%)				bezrobocie (%)				przestępczość i chuligaństwo (%)			
	stopień ważności			suma	stopień ważności			suma	stopień ważności			suma	stopień ważności			suma
	1	2	3		1	2	3		1	2	3		1	2	3	
Woźniki	3,03	6,06	1,52	10,61	9,09	6,06	7,58	22,73	16,67	6,06	4,55	27,27	0,00	1,52	6,06	7,58
Ligota Woźnicka	11,11	11,11	11,11	33,33	11,11	0,00	22,22	33,33	0,00	22,22	11,11	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Dyrdy, Sośnica	11,11	11,11	11,11	33,33	0,00	0,00	11,11	11,11	22,22	11,11	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Drogobycza	0,00	16,67	16,67	33,33	16,67	0,00	8,33	25,00	16,67	16,67	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Czarny Las	16,67	8,33	8,33	33,33	0,00	16,67	8,33	25,00	8,33	8,33	8,33	25,00	0,00	0,00	8,33	8,33
Psary	0,00	11,11	0,00	11,11	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	11,11	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00
Babienica	8,33	0,00	8,33	16,67	0,00	25,00	0,00	25,00	16,67	0,00	16,67	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Lubsza	16,67	8,33	8,33	33,33	0,00	16,67	8,33	25,00	16,67	8,33	8,33	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Piasek	0,00	8,33	25,00	33,33	8,33	8,33	8,33	25,00	16,67	16,67	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Kamienica	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	33,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kamieńskie Młyny	22,22	11,11	11,11	44,44	0,00	0,00	0,00	0,00	22,22	11,11	11,11	44,44	0,00	11,11	22,22	0,00
łącznie	6,43	7,60	7,02	21,05	9,36	7,02	7,02	23,39	14,04	8,19	5,85	28,07	0,00	1,17	4,09	3,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Tabela 38 Główne problemy społeczne w ujęciu procentowym cz 2

Miasto/sołectwo	bezdomność (%)				defaworyzacja i wykluczenie (%)				dewastacja mienia (%)				przemoc w rodzinie (%)			
	stopień ważności			suma	stopień ważności			suma	stopień ważności			suma	stopień ważności			suma
	1	2	3		1	2	3		1	2	3		1	2	3	
Woźniki	0,00	0,00	4,55	4,55	1,52	3,03	1,52	6,06	1,52	10,61	3,03	15,15	1,52	0,00	4,55	6,06
Ligota Woźnicka	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Dyrdy, Sośnica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,11	11,11	22,22	0,00	0,00	0,00	0,00
Drogobycza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00
Czarny Las	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Psary	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	22,22	0,00	22,22	0,00	0,00	22,22	22,22
Babienica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	8,33	0,00	16,67	0,00	0,00	8,33	8,33
Lubsza	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Piasek	0,00	0,00	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	8,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kamienica	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	33,33	0,00	33,33	0,00	0,00	33,33	33,33
Kamieńskie Młyny	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	11,11	0,00	11,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
łącznie	0,00	0,00	1,75	1,75	1,75	1,75	1,17	4,68	1,17	8,19	2,34	11,70	0,58	0,00	5,26	5,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Po analizie można dostrzec główne problemy społeczne istotne dla ankietowanych mieszkańców Gminy Woźniki. Problem bezrobocia pojawiał się w 28,07% odpowiedzi. Kolejny problem to alkoholizm, narkomania i dopalacze, który został oznaczony w 23,39% odpowiedzi. Na trzecim miejscu znalazł się problem biedy i ubóstwa z 21,05% wynikiem. Problemy pojawiały się w odpowiedziach ankietowanych z poszczególnych miejscowości z różnym natężeniem. I tak w Woźnikach 27,27% procent ankietowanych uważa za ważny problem bezrobocia, 22,73% alkoholizmu, narkomanii, dopalaczy oraz 15,15% dewastacji mienia. Pod względem natężenia problemu, obszarami najważniejszym okazują się bezrobocie, dalej uzależnienia i bieda i ubóstwo.

Ankietowani z Ligoty Woźnickiej jako główne wskazali trzy problemy: biedę i ubóstwo, uzależnienia, bezrobocie – po 33,33%. W takiej również kolejności rozkłada się na podane problemy stopień ich ważności.

W Dyrdach i Sośnicy ankietowani zwrócili głównie uwagę na bezrobocie oraz biedę i ubóstwo (po 33,33%), natomiast w dalszej kolejności na problem dewastacji mienia (22,22%). Jako najistotniejszy ankietowani wskazali problem bezrobocia.

W Drogobyczy ankietowani na tym samym poziomie, tj. po 33,33% wskazań, zwracali uwagę na problem z biedą i ubóstwem oraz bezrobociem. Jednak jako najistotniejszy wskazywali problem bezrobocia.

Głównym problemem wskazanymi przez ankietowanych z Czarnego Lasu okazały się być bieda i ubóstwo – 33,33%, bezrobocie – 25%, oraz alkoholizm, narkomania i dopalacze – 25%. Najistotniejszym problemem okazało się być bieda i ubóstwo.

W Psarach wskazane zostały problemy uzależnień – 33,33%, dewastacji mienia – 22,22% oraz przemocy w rodzinie – 22,22%. Problem uzależnień okazał się być najbardziej nasilony.

Bezrobocie to problem najistotniejszy w Babienicy (33,33%). W dalszej kolejności ankietowani z tego sołectwa zwracali uwagę na alkoholizm, narkomanię i dopalacze (25%) oraz biedę i ubóstwo i dewastację mienia (po 16,67%).

Dla ankietowanych z Lubszy i Piasku równie ważne okazały się problemy biedy i ubóstwa oraz bezrobocia (po 33,33%). W dalszej kolejności wskazywali na problem uzależnień (25%).

W Kamienicy jako główny problem ankietowani wskazali uzależnienia, dalej dewastację mienia oraz przemoc w rodzinie – po 33,33%.

Dla ankietowanych z Kamieńskich Młynów równie istotne okazały się dwa problemy, bieda i ubóstwo oraz bezrobocie – po 44,44%.

Wskazane przez mieszkańców problemy społeczne mają bezpośrednie odzwierciedlenie w zidentyfikowanych przez nich, w oparciu o przeprowadzone badania ankietowe, obszarach wymagających interwencji. Zidentyfikowano miejsca, obszary i obiekty na terenie gminy, które wymagają według mieszkańców interwencji, są zdegradowane lub zaniedbane i dotknięte negatywnymi zjawiskami kryzysowymi.

Tabela 39 Wskazanie miejsc, obszarów, obiektów wymagających interwencji.

Miejscowość	sfera	miejsce/obszar
Babienica	infrastrukturalna, techniczna i przestrzenna	drogi gminne,
Psary	infrastrukturalna, techniczna i przestrzenna	zły stan budynków stacji PKP w Woźnikach,
	środowiskowa	dzikie wysypiska śmieci,
Kamieńskie Młyny	infrastrukturalna, techniczna i przestrzenna	drogi gminne, pozostałości po zakładach rybnych w Kamieńskich Młynach,
Lubsza	infrastrukturalna, techniczna i przestrzenna	drogi gminne,
	środowiskowa	dzikie wysypiska śmieci,
miasto Woźniki	infrastrukturalna, techniczna i przestrzenna	zły stan budynków i terenu po byłym PGR, terenu oraz budynków stacji PKP w Woźnikach, zaniedbane bloki na ul. Solarniej, zaniedbane i zdewastowane budynki na ul. Chopina, ul. Dworcowej, zaniedbany budynek na ul. Tarnogórskiej, brak na wskazanym powyżej obszarze odpowiedniej przestrzeni publicznej i infrastruktury rekreacyjno-kulturalnej, pozostałości po Zakładach Mięsnych Jandar przy ul. Cegielnianej, zdegradowane budynki i teren przy ul. Koziegłowskiej, brak bezpiecznych ścieżek rowerowych na trasie Woźniki – Ligota, brak bezpiecznych ścieżek rowerowych na trasie Woźniki – Dyrdy, drogi gminne,
	środowiskowa	okolice ul. Dworcowej - zanieczyszczone i porośnięte ciekł wodne, liczne nielegalne wysypiska śmieci,
	społeczna	negatywne zjawiska społeczne, alkoholizm, wandalizm, przestępczość, bezrobocie - w tym na terenach po byłym PGR w Woźnikach m. innymi bloki na ul. Solarniej, zbyt mała ilość imprez kulturalno – społecznych i integracyjnych,
Ligota Woźnicka	infrastrukturalna, techniczna i przestrzenna	drogi gminne, brak bezpiecznych ścieżek rowerowych na trasie Woźniki – Ligota
Dyrdy i Sońnica	infrastrukturalna, techniczna i przestrzenna	brak bezpiecznych ścieżek rowerowych na trasie Woźniki – Dyrdy
	środowiskowa	odór i zanieczyszczenia wytwarzane przez kurniki

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych

Synteza wyników pozwala wskazać główne kategorie interwencji. W szczególności według respondentów interwencji wymaga sfera infrastrukturalna i przestrzenna, która została wskazana w 6 z 10 sołectw gminy Woźniki oraz w samym mieście. Natomiast sfera społeczna wymaga interwencji wg. ankietowanych w mieście Woźniki, gdzie występuje zdecydowane natężenie zjawisk kryzysowych. Należy podkreślić, że właśnie zdiagnozowane w Woźnikach problemy społeczne, występują w powiązaniu z problemami sfery infrastrukturalnej, przestrzennej oraz środowiskowej i stanowią jedną z determinant wyznaczenia obszaru zdegradowanego.

Pozostałe wyniki badań ankietowych wraz z analizą stanowią załącznik do niniejszego Programu.

3.6 Analiza SWOT

Instytucjonalna analiza SWOT została wykonana na podstawie przeprowadzonej diagnozy, z użyciem zebranych danych statystycznych i danych jakościowych oraz przeprowadzonych warsztatów diagnostycznych i konsultacji społecznych.

W toku przeprowadzania niniejszej analizy przyjęto następujące założenia:

- za mocne strony uznaje się te zmienne, które mają charakter wewnętrzny i pozytywny,
- za słabe strony uznaje się te zmienne, które mają charakter wewnętrzny i negatywny,
- za szanse uznaje się te zmienne, które mają charakter zewnętrzny i pozytywny,
- za zagrożenia uznaje się te zmienne, które mają charakter zewnętrzny i negatywny.

Dzięki przeprowadzonej analizie możliwe jest zatem wskazanie szans i zagrożeń płynących z otoczenia zewnętrznego oraz mocnych i słabych stron obszaru gminy Woźniki.

Analiza SWOT na podstawie danych statystycznych i danych jakościowych

Rozpoczynając analizę od mocnych i słabych stron należy podkreślić, że wśród mocnych stron obszaru gminy wskazać należy sferę przestrzenną, środowisko i edukację. Szczególną uwagę zwrócono na następujące elementy:

- bliskość miast aglomeracji śląskiej i Częstochowy;
- zlokalizowany na terenie sąsiedniej gminy Ożarówice międzynarodowy portu lotniczy;
- obszary o wysokich walorach przyrodniczych i rekreacyjnych;
- atrakcyjność położenia sprzyjająca rozwojowi budownictwa mieszkaniowego;
- zabytki architektoniczne i pomniki przyrody;

- sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki;
- przebiegająca w pobliżu gminy rozwinięta infrastruktura dróg krajowych, w tym autostrada A1 i droga krajowa 1;
- dobrze rozwinięta i dostępna infrastruktura edukacyjna.

Analizując obszar gminy wskazać należy również obszary, które zostały określone jako słabe strony, gdzie przede wszystkim należy wskazać sferę gospodarczą, infrastrukturalną, przestrzenną, i społeczną. Szczególną uwagę zwrócono na następujące elementy:

- niekorzystne trendy demograficzne;
- brak perspektyw rozwoju dla ludzi wykształconych i młodych;
- istnienie obszaru zdegradowanego na terenie gminy;
- niewielki wpływ samorządów na obniżenie kosztów działalności gospodarczej oraz stymulowanie rozwoju sektora MŚP (np. ulgi i zwolnienia w opłatach i podatkach lokalnych);
- braki w infrastrukturze technicznej (zły stan nawierzchni dróg, chodników);
- braki w infrastrukturze rekreacyjnej i sportowej, słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna i kulturalna, powodująca stan nie wykorzystania naturalnych potencjałów i zasobów gminy;
- występowanie zjawisk wykluczenia i patologii społecznych, zarówno wśród dorosłych jak i młodzieży (m.in. ubóstwo, niepełnosprawność, przestępczość, bezradność);
- bierne postawy długotrwale bezrobotnych wobec podjęcia pracy.

W otoczeniu zewnętrznym obszaru gminy wskazano na określone szanse i zagrożenia. Szanse są upatrywane w sferze gospodarczej, przestrzennej i infrastrukturalnej:

- powstanie nowych miejsc pracy i wykorzystanie wsparcia UE przez firmy na inwestycje rozwojowe;
- rosnący popyt na zdrowy styl życia, rekreację i turystykę oraz usługi skierowane do turystów i podróżnych;
- tendencje osadnicze do osiedlania się mieszkańców regionu poza ośrodkami przemysłowymi,
- możliwość ubiegania się o dofinansowanie inwestycji w zakresie infrastruktury społecznej i technicznej ze środków UE;
- rewitalizacja wyznaczonego po uprzedniej delimitacji, obszaru zdegradowanego na którym zidentyfikowano stan kryzysowy;

- budowa obwodnicy Woźnik oraz autostrady A1 na terenie gminy;
- rozwój inwestycyjny terenów leżących w sąsiedztwie ważnych szlaków komunikacyjnych;
- możliwości korzystania z potencjału silnego zaplecza gospodarczego (miasta GOP, Częstochowa).

Wskazane zagrożenia tkwiące w środowisku zewnętrznym, a utrudniających rozwój obszaru gminy, wynikają ze sfery infrastrukturalnej, społecznej a także gospodarczej i środowiskowej, w szczególności są to:

- niewystarczające nakłady na remonty i modernizacje dróg;
- wysokie koszty inwestycji w infrastrukturę techniczną;
- odpływ zdolnych ludzi do atrakcyjniejszych ośrodków miejskich i za granicę;
- skomplikowane procedury prowadzenia działalności gospodarczej;
- niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców;
- wzrost hałasu generowanego przez narastający ruch kołowy, w tym w przyszłości przez uruchomienie odcinka autostrady A1 na terenie gminy a także związany z tym wzrost poziomu zanieczyszczenia środowiska.

Analiza SWOT na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych

Powyżej wskazane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia znajdują swoje potwierdzenie w analizie SWOT powstałej w oparciu o dane zebrane w trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych. W konsultacjach tych brali udział przedstawiciele sektora społecznego, publicznego i gospodarczego oraz mieszkańcy gminy. Uzyskane w toku konsultacji informacje zostały ułożone z wykorzystaniem takiego samego podziału obszarów, jaki zastosowany został w badaniu jakościowym i statystycznym (w celu uzyskania możliwości porównania).

Tabela 40 Analiza SWOT

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>1. <u>gospodarka, sfera przestrzenna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie walorów turystycznych i rekreacyjnych przez przedsiębiorców, - wykorzystanie terenów inwestycyjnych, - wykorzystanie szansy na budownictwo jednorodzinne, - możliwość pozyskania środków zewnętrznych, 	<p>1. <u>infrastruktura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zbyt małe nakłady na rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej i kulturalnej, <p>2. <u>administracja publiczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - brak wystarczającego finansowania przy delegowaniu JST dodatkowych obowiązków, - brak stabilizacji prawnej w tym zmiany prawne

<p>- rozwój przedsiębiorczości dzięki m.in. dzięki dobremu układowi komunikacyjnemu, w tym powstająca autostrada A1,</p> <p>2. <u>turystyka, rekreacja, kultura</u></p> <p>- moda na zdrowy styl życia i aktywne formy spędzania czasu wolnego,</p> <p>- nadanie funkcji rekreacyjnych i społeczno-kulturalnych zdegradowanemu obszarowi o dużym potencjale,</p> <p>3. <u>edukacja</u></p> <p>- podjęcie współpracy z przedsiębiorstwami w zakresie szkolnictwa zawodowego,</p>	<p>zmniejszające dochody budżetu,</p> <p>- konkurencja ze strony innych JST - potencjalny odpływ ludzi,</p> <p>- rozwlekłe biurokratyczne procedury,</p> <p>3. <u>sfera społeczna</u></p> <p>- starzejące się społeczeństwo</p> <p>- statystycznie wysoki wskaźnik zamożności, przy rosnących problemach społecznych,</p> <p>- mała aktywność społeczna młodzieży,</p> <p>- migracja wykształconej młodzieży do miast i za granicę,</p> <p>4. <u>sfera gospodarcza</u></p> <p>- bardzo skomplikowane procedury w pozyskiwaniu funduszy z Unii Europejskiej,</p> <p>- trudności w pozyskiwaniu funduszy na finansowanie aktywności społecznej,</p> <p>5. <u>edukacja</u></p> <p>- zagrożenia wynikające z likwidacji szkolnictwa zawodowego – brak odpowiednich umiejętności i potrzebnych kwalifikacji</p>
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>1. <u>sfera przestrzenna, środowisko</u></p> <p>- sprzyjające położenie: bliskość DK 1, autostrady A1 i port lotniczego zlokalizowanych w ościennych gminach ,</p> <p>- atrakcyjne tereny pod budowę jednorodzinną i inwestycje,</p> <p>- zróżnicowane środowisko przyrodnicze i jego walory,</p> <p>- wykorzystanie dla celów rozwoju lokalnego obszaru zdegradowanego na terenie gminy na którym, występują negatywne zjawiska w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, po odpowiedniej delimitacji obszaru do rewitalizacji,</p> <p>2. <u>turystyka, rekreacja</u></p> <p>- walory turystyczno-krajobrazowe, w tym Parku</p>	<p>1. <u>infrastruktura</u></p> <p>- braki w infrastrukturze transportowej: drogi niskiej jakości, chodniki w złym stanie, brak ścieżek rowerowych,</p> <p>2. <u>gospodarka</u></p> <p>- brak promocji terenów inwestycyjnych,</p> <p>- słaby rynek pracy,</p> <p>3. <u>sfera przestrzenna, środowisko</u></p> <p>- rozległość powierzchni gminy przy małym zagęszczeniu ludności,</p> <p>- nie wykorzystane walory przyrodnicze,</p> <p>- niska świadomość ekologiczna mieszkańców - obszar zdegradowany na terenie gminy na którym występują negatywne zjawiska w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i</p>

<p>Krajobrazowego zlokalizowanego na terenie gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - walory rekreacyjne, <p><u>3. sfera społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - aktywność organizacji społecznych, <p><u>4. gospodarka</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - potencjał ludności, zasoby ludzkie – dobre kwalifikacje, wykształcenie, <p><u>5. kultura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - tradycja i dziedzictwo kulturowe, - obiekty zabytkowe i przyrodnicze, <p><u>6. edukacja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dobra (gęsta) sieć placówek szkolnych, <p><u>7. infrastruktura</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - w części gminy dobra infrastruktura techniczna (poza drogami i chodnikami), 	<p>technicznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - kiepska komunikacja pasażerska, - rosnące natężenie ruchu samochodowego, - położenie gminy w niecce – wpływające na brak przewietrzenia i czystości powietrza atmosferycznego, - brak uregulowanej gospodarki wodno-ściekowej poza Woźnikami, - dzikie wysypiska śmieci na terenie gminy, - istnienie farm wiatrowych koliduje z przeznaczeniem terenów pod zabudowę jednorodzinną, - nie uregulowane koryto rzeki Mała Panew, <p><u>4. sfera społeczna, edukacja</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - brak integracji społecznej na poziomie gminy, - wysoki poziom ubóstwa na niektórych obszarach gminy, - nie wykorzystany potencjał społeczny, - brak wsparcia dla uzdolnionej sportowo, artystycznie itp. młodzieży, - brak szkolnictwa zawodowego, <p><u>5. turystyka, rekreacja i kultura,</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - brak odpowiedniej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, - brak odpowiedniej bazy noclegowej, - w części gminy brak miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych, - brak infrastruktury społecznej do celów spotkań oraz aktywnej integracji,
--	---

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT podkreślić należy, że zdecydowanie najłabsze strony badanego obszaru dotyczą **sfer społecznej i edukacji, infrastruktury i gospodarki, sfery przestrzennej i środowiskowej a także turystyki, rekreacji i kultury**, co stanowi m. innymi punkt wyjścia do wskazania celów i kierunków działań na rzecz poprawy sytuacji na występujących na obszarze gminy, negatywnych zjawiskach w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz do podjęcia działań rewitalizacyjnych na wyznaczonych do rewitalizacji obszarach gminy.

3.7 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Przeprowadzono całościową diagnozę sytuacji w Gminie Woźniki w celu identyfikacji zjawisk kryzysowych. Diagnozę wykonano w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne, dane statystyczne, w tym gromadzone na poziomie lokalnym. Konieczne dane udostępnił m. innymi Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, Komisariat Policji i Powiatowy Urząd Pracy. Diagnoza sytuacji kryzysowej została przeprowadzona także z wykorzystaniem wyników dwóch badań ankietowych. Jednym z kluczowych elementów prac nad przedmiotowym programem rewitalizacji było spotkanie z interesariuszami o charakterze warsztatowym i konsultacyjnym. Zaprezentowano na nim założenia teoretyczne procesu rewitalizacji, przedstawiono analizę obszaru gminy w kontekście planowanej delimitacji obszaru poddanego rewitalizacji, przedstawiono dane pozyskane ze źródeł GUS, ankiet, danych Urzędu Gminy, MGOPS i Policji. Program warsztatów obejmował także m.in.:

- prezentację granic obszaru wstępnie proponowanego do objęcia działaniami rewitalizacyjnymi na podstawie wyników diagnozy obejmującej analizę danych statystycznych dot. zwłaszcza demografii, bezrobocia, pomocy społecznej oraz aktywności gospodarczej,
- ustalenie w wyniku dyskusji listy najważniejszych problemów i wyzwań rewitalizacyjnych dla obszaru,
- wskazanie terenów, miejsc i obiektów wymagających podjęcia działań rewitalizacyjnych wraz z przyjęciem wstępnych pomysłów projektów. W spotkaniu uczestniczyli mieszkańcy gminy oraz przedstawiciele sektorów: publicznego (władze Gminy, przedstawiciele jednostek gminnych, radni gminni i sołtysi); gospodarczego (przedstawiciele sektora MŚP prowadzący działalność na terenie gminy) oraz obywatelskiego (przedstawiciele organizacji pozarządowych prowadzących działalność na terenie gminy a także OSP z terenu gminy oraz lokalni liderzy). Spotkanie to dało możliwość poznania postaw poszczególnych grup interesariuszy względem planowanej rewitalizacji a także posłużyło przeprowadzaniu pogłębionych analiz jakościowych. Ponadto zorganizowano dwa dodatkowe spotkania dla przedstawicieli Urzędu Gminy i jego jednostek, których celem było wypracowanie kompleksowego zestawu przedsięwzięć, służących rozwiązaniu zdiagnozowanych zjawisk kryzysowych oraz oceniono możliwość włączenia ich do Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku.

Podsumowując narzędziami i technikami partycypacyjnymi wykorzystanymi w trakcie opracowywania programu rewitalizacji były przeprowadzone badania i warsztaty. W zakres przeprowadzonych badań wchodziły:

- pogłębione wywiady eksperckie przeprowadzone z pracownikami Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury i animatorami kultury, osobami odpowiedzialnymi z ramienia Urzędu Gminy za współpracę z organizacjami pozarządowymi, Komendantem Komisariatu Policji w Woźnikach,
- spacer badawczy przeprowadzony przez członków zespołu odpowiedzialnego za opracowanie Programu wraz z przedstawicielami Urzędu Gminy,
- badania wg. metody ilościowej na podstawie zgromadzonych danych publicznych,
- badania ankietowe.

W odniesieniu do narzędzi warsztatowych zastosowano:

- warsztaty strategiczne przy użyciu technik moderacji wizualnej,
- wywiady grupowe przeprowadzone w trakcie prowadzonych konsultacji,
- tzw. spotkanie komórek planujących z Urzędu Gminy z przedstawicielami jednostek i wydziałów podległych,
- spotkanie grupy roboczej (gminnego roboczego zespołu) w sprawie rewitalizacji).

Biorąc pod uwagę podstawowe kategorie problemów jakimi są: wyludnianie, problemy społeczne, bezrobocie, zadłużenie, przestępczość, niski poziom aktywności organizacji pozarządowych oraz uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym, słabo rozwinięta sfera gospodarcza, słabo rozwinięta sfera przestrzenno-funkcjonalna oraz techniczna, problemy środowiskowe, można wstępnie ustalić miasto Woźniki jako obszar, gdzie zdiagnozowane negatywne zjawiska występują najczęściej lub z największą intensywnością. W pozostałych sołectwach zjawiska kryzysowe występują w mniejszym stopniu. Występowanie zjawisk kryzysowych w poszczególnych sołectwach Gminy Woźniki, zostało przedstawione w syntetycznym ujęciu, w formie graficznej w poniższej tabeli. W przeprowadzonej diagnozie skupiono się na kategoriach problemów, które są mierzalne dla wszystkich analizowanych jednostek.

Tabela 41 Syntetyczna ocena zjawisk kryzysowych w poszczególnych sołectwach Gminy Woźniki

SOŁECTWO/ RODZAJ PROBLEMU	WYLUDNIANIE	UBÓSTWO	BEZRADNOŚĆ	NIEPEŁNOSPRAWN OŚĆ	ALKOHOLIZM	BEZROBOCIE	ZADŁUŻENIE	PRZESTĘPCZOŚĆ	KAPITAŁ SPOŁECZNY	UCZESTNICTWO W ŻYCIU KULTURALNYM	SFERA GOSPODARCZA	SFERA PRZESTRZENNO- FUNKCJONALNA	SFERA TECHNICZNA	SFERA ŚRODOWISKOWA	SONDAŻ	SUMA
miasto Woźniki																11
Psary																6
Babienica																3
Lubsza																7
Ligota Woźnicka																4
Kamienica																5
Kamieńskie Młyny																4
Dyrdy i Sośnica																7
Piasek																2
Czarny Las																8
Drogobycza																5

Źródło: opracowanie własne

Na podstawie danych przedstawionych w powyższej tabeli należy przyjąć, że obszarem w których koncentruje się najwięcej negatywnych zjawisk jest obszar miasta Woźniki. Obszar ten jest miejscem koncentracji większości najistotniejszych negatywnych zjawisk społecznych, włączając w to ubóstwo, bezradność alkoholizm a także bezrobocie, poziom zadłużenia mieszkańców i niskiego bezpieczeństwa publicznego. Dodatkowo na tym obszarze zidentyfikowano obiekty i obszary o niskiej estetyce, co wpływa na niezadowalającą jakość przestrzeni publicznych i zjawiska kryzysowe w sferze przestrzenno- funkcjonalnej. Ponadto obszar ten charakteryzuje się występowaniem zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej oraz częściowo zdekapitowaną infrastrukturą techniczną.

Problemem na tym obszarze jest zmniejszająca się na przestrzeni ostatnich lat liczba mieszkańców świadcząca o postępującym procesie wyludnienia. Obszar ten jest miejscem koncentracji osób korzystających z pomocy społecznej. W stosunku do pozostałych sołectw problem braku samodzielności i korzystania z pomocy społecznej jest najbardziej znaczący.

Kumulacja problemów społecznych związanych z bezrobociem również występuje szczególnie na obszarze miasta Woźniki, gdzie zamieszkuje ponad 30% zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy. Są to w większości osoby bezrobotne długotrwale, natomiast wśród przyczyn bezrobocia upatruje się przede wszystkim niskie kwalifikacje zawodowe, niepełnosprawność oraz problemy alkoholowe. Ponadto na terenie miasta Woźniki grupami szczególnie narażonymi na problem bezrobocia są osoby poniżej 25 roku życia i osoby powyżej 50 roku. Można wysnuć wniosek, że kolejne zjawiska kryzysowe mające miejsce na terenie miasta Woźniki, czyli poziom zadłużenia oraz przestępczość, są nierozdzielnie związane ze zjawiskami wymienionymi powyżej. Problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej dotyczą całej Gminy Woźniki. Jednak jest to kolejny obszar kryzysowy w sposób znaczący dotyczący miasta Woźniki. W szczególności chodzi o przestarzałą sieć wodociągową, brak gazyfikacji, czy tylko częściowe skanalizowanie. Znajdują się tam również obszary byłego Państwowego Gospodarstwa Rolnego oraz byłej gorzelni, na których zaprzestano prowadzenia działalności rolniczej i produkcyjnej. Wzdłuż drogi wojewódzkiej DW 789 przebiegającej przez Woźniki (ul. Koziegłowska) istnieje kilkanaście opuszczonych, niszczących budynków mieszkalnych. Ze względu na szerokość pasa drogowego i gęstość zabudowy oraz z powodu bardzo dużego natężenia ruchu drogowego, mieszkanie w tym obszarze jest mało atrakcyjne. Dodatkowo ulica ta nie posiada sieci kanalizacji sanitarnej. Niewątpliwie na obniżenie poziomu estetycznego Gminy wpływa

przebiegająca nieczynna linia kolejowa Woźniki – Strzebiń z nieczynną i niszczącą stacją w Woźnikach. Podobnie jeżeli chodzi o zasoby infrastruktury technicznej, to ich poziom na terenie większości Gminy jest dobry. Jednak budynki w złym stanie technicznym i wymagające gruntownego remontu znajdują się na terenie miasta Woźniki. Ponadto analiza obszarów kryzysowych przeprowadzona na podstawie badań ankietowych, a w szczególności w zakresie jakości życia, rangowania problemów społecznych czy zidentyfikowania przez respondentów miejsc, obszarów i obiektów na terenie gminy, które wymagają interwencji, są potwierdzeniem przeprowadzonej wcześniej diagnozy ilościowej i jakościowej, zmierzającej do wyznaczenia obszaru miasta Woźniki jako obszaru zdegradowanego.

Dokonując ostatecznej delimitacji obszaru zdegradowanego, uwzględniono także ocenę jakościową, ustaloną w wyniku spotkania warsztatowego z mieszkańcami gminy. Wnioski płynące ze spotkania warsztatowego wskazują, że zdecydowanie najłabsze strony badanego obszaru dotyczą sfery społecznej, sfery technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej, co stanowi m. innymi punkt wyjścia do wskazania kierunków działań na rzecz poprawy sytuacji. W związku z powyższym proces rewitalizacji powinien zostać oparty na:

- przeciwdziałaniu negatywnym zjawiskom społecznym i pobudzaniu rozwoju grup wykluczonych w celu wzrostu aktywności obywatelskiej i zawodowej,
- wykorzystaniu potencjału miejsc i obiektów opuszczonych, zaniedbanych, czy też o niskiej estetyce, przywróceniu lub nadaniu im ważnych funkcji społecznych,
- kreowaniu miejsc przyczyniających się do poprawy jakości życia i integracji lokalnych społeczności oraz wykorzystania walorów tych poszczególnych miejsc.

Ostatecznie na podstawie diagnozy zjawisk kryzysowych w całej gminie, zidentyfikowano następujący obszar zdegradowany: miasto Woźniki - obejmujący swoim obszarem granice administracyjne miasta. Na obszarze tym odnotowano wysoką koncentrację negatywnych zjawisk społecznych i bezpieczeństwa publicznego, oraz dekapitalizację i degradację w sferze przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej a także problemy środowiskowe. Równocześnie zidentyfikowano na tym obszarze miejsca i obiekty, które w wyniku procesu rewitalizacji i ponownego ich wykorzystania będą przyczyniać się do większej integracji społeczności lokalnej oraz wzrostu aktywności obywatelskiej i zawodowej.

4. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizacji został wyznaczony w oparciu o diagnozę zjawisk kryzysowych w sferach społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej, oraz zastosowane narzędzia i techniki partycypacyjne, w tym spotkanie konsultacyjne, warsztaty strategiczne, czy spacer badawczy, w trakcie którego zidentyfikowano miejsca i obiekty, które ze względu na swój potencjał zasługują na objęcie działaniami rewitalizacyjnymi.

Na potrzeby wskazania obszaru rewitalizowanego przeprowadzono pogłębione badania obszaru zdegradowanego. W toku pozyskiwania koniecznych informacji wykorzystano narzędzia:

- wywiadów z pracownikami społecznymi, animatorami kultury, osobami odpowiedzialnymi z ramienia Urzędu Gminy za współpracę z organizacjami pozarządowymi,
- badań przestrzeni np. spis z natury obszarów o niskich walorach estetycznych,
- wywiadów z zarządcami na temat stanu i braków rozwiązań funkcjonalnych w obiektach,
- sondaży wśród mieszkańców na temat jakości terenów publicznych i wskazania miejsc w obszarze zdegradowanym, szczególnie deficytowych funkcjonalnie.

Na etapie prowadzonej delimitacji uwzględniono także adekwatne i dostępne dane statystyczne jak i wyniki przeprowadzonych analiz oparte na przeprowadzonych badaniach, konsultacjach i warsztatach strategicznych. Przeprowadzono całościową diagnozę sytuacji w gminie Woźniki, w celu identyfikacji zjawisk kryzysowych. Diagnozę wykonano w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne, dane statystyczne, w tym gromadzone na poziomie lokalnym. Konieczne dane udostępnił m. innymi MGOPS, MGOK, Urząd Gminy, Komisarjat Policji i Powiatowy Urząd Pracy. Diagnoza sytuacji kryzysowej została przeprowadzona także z wykorzystaniem wyników badań ankietowych.

Kryteria delimitacji obszaru rewitalizacji gminy Woźniki zostały ustalone zgodnie z wytycznymi w zakresie przygotowywania programów rewitalizacji opracowanymi przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. Obszar do rewitalizacji został wybrany na podstawie przeprowadzonej diagnozy, w tym analizy wskaźnikowej i jakościowej w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej/technicznej oraz gospodarczej i środowiskowej. Uwzględniając powyższe kryteria delimitacji wyodrębniono obszar rewitalizacji, który charakteryzuje się degradacją tkanki społecznej, infrastrukturalnej lub przestrzennej oraz

niedostatecznym rozwinięciem potencjału społecznego. Na powyższy obszarze można zanotować m. innymi następujące problemy:

- brak opieki nad dziećmi do lat 3,
- zbyt mało miejsca w przedszkolach, matki chcące poszukiwać pracy, nie mogą umieścić dziecka w przedszkolu, ze względu na pierwszeństwo matek pracujących;
- zbyt krótkie i zbyt późne godziny otwarcia i zamknięcia przedszkoli, matki pracujące zawodowo, lub chcące podjąć zatrudnienie mają trudności z powrotem na czas do domu po pracy ze względu na długi dojazd;
- nieodpowiednia dostępność do specjalistycznej opieki zdrowotnej (na wizyty u specjalistów poza gminą trzeba czekać ok. ½ roku);
- bezrobocie długotrwałe, ukryte - duża liczba osób pracuje w tzw. „szarej strefie – na czarno”;
- niski poziom wykształcenia i niskie kwalifikacje zawodowe, zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe lub ich brak (szczególnie dotyczy to kobiet ze względu na fakt że rezygnowały z kształcenia zawodowego z racji wykonywania obowiązków macierzyńskich);
- brak motywacji do podjęcia zatrudnienia z racji niskich oferowanych dochodów, co skłania głównie do wykonywania prac w szarej strefie i osiągania nieopodatkowanych dochodów, przy jednoczesnym korzystaniu ze świadczeń socjalnych;
- niezadowolenie społeczności lokalnej związane z poczuciem dyskryminacji w korzystaniu ze świadczeń - uprzywilejowana pozycja rodzin w których, dominuje zarobkowanie w szarej strefie w stosunku do osób pracujących w legalnych formach zatrudnienia, rodziny w szarej strefie osiągają znaczne dochody nieoficjalnie co pozwala korzystać im z wszelkich form pomocy socjalnej i finansowej, rodziny zarobkujące legalnie osiągają dochody które, uznane są za wysokie (zgodnie z przepisami), mimo, że realnie dochody te nie pozwalają im zaspokoić potrzeb rodziny (np. przekroczone nieznacznie kryterium dochodowe powoduje, że nie otrzymują pomocy podczas, gdy wiele rodzin kwalifikuje się do wszystkich form pomocy - przykład programu 500+),
- brak zróżnicowanych form zatrudnienia zawodowego na terenie gminy;
- teren gminy znacznie oddalony o centrów aglomeracji miejskich , które oferują odpowiednie zatrudnienie, korzystanie z form aktywności społecznej i kulturalnej;

- brak lokalnych form wolontariatu szczególnie względem osób starszych, niepełnosprawnych i pozostawionych w środowiskach domowych przez rodziny;
- brak integracji społecznej osób niepełnosprawnych i starszych;
- brak możliwości zapewnienia opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- izolacja dzieci niepełnosprawnych w środowiskach domowych;
- brak zajęć, w tym zapewnienia kreatywnego czasu wolnego i integracji ze środowiskiem lokalnym, w tym niski dostęp do alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla młodzieży (15-19 lat);
- brak wsparcia prawnego na zasadzie poradnictwa na terenie Gminy Woźniki dla osób potrzebujących,
- brak specjalistycznych punktów poradnictwa terapeutycznego dla rodzin z problemami na terenie gminy (np. przemoc, problemy wychowawcze i rodzinne, uzależnienia).

Dalsza analiza społeczna wykazuje, że wśród głównych problemów, szczególnym wsparciem należy objąć następujące:

- wysoka liczba rodzin zmagających się z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Rodziny te wymagają udzielenia odpowiedniej pomocy w wychowaniu i opiece, m.in. poprzez dalsze ich edukowanie w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, poszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego i opieki przedszkolnej, zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny i opieki nad dziećmi do lat 3 oraz zwiększenie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego oraz tworzenie nowych miejsc spotkań;
- prowadzące do ubóstwa i zwiększające zagrożenie bezdomnością bezrobocie, które mimo spadku w ostatnich latach, wciąż należy do najważniejszych powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie. Problem ten wymaga kontynuowania działań na rzecz tworzenia w gminie nowych miejsc pracy (m.in. kursy, szkolenia, poradnictwo zawodowe, prace interwencyjne i społecznie użyteczne, roboty publiczne, staże), dalszego wspierania osób i rodzin znajdujących się w trudniej sytuacji bytowej, m.in. poprzez zachęcanie ich do aktywnych postaw (praca socjalna, poradnictwo), oraz powiększenia zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie;
- niekorzystne, mimo rosnącej liczby ludności, zmiany demograficzne – zmniejszający się

odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz rosnący udział osób starszych. Zmiany te wskazują na postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej, zwiększają tym samym ryzyko chorób i niepełnosprawności, powodując m.in. potrzebę poszerzenia dostępu do usług opiekuńczych (w tym usług specjalistycznych) i rehabilitacyjnych oraz opieki medycznej, a w sprzyjających okolicznościach domu dziennego pobytu, rozwijania oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych i niepełnosprawnych, w tym rozszerzenia wachlarza środowiskowych przedsięwzięć integracyjnych, dalszego likwidowania występujących barier oraz udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym w uzyskaniu i utrzymaniu zatrudnienia;

- problemy alkoholizmu i przemocy domowej, które powodują m.in. konieczność kontynuowania prowadzonej działalności profilaktycznej, zwiększenia dostępności leczenia i wsparcia, w tym pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, wspierania działań mających na celu utworzenie w gminie grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie, a w razie potrzeby zapewnienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia oraz kierowania sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;
- nieodpowiednia dostępność opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej, co wskazuje m.in. na konieczność zwiększenia dostępu do specjalistycznych usług medycznych, w tym opieki geriatrycznej, rehabilitacji i usług stomatologicznych, oraz kontynuowania działalności prozdrowotnej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, kontynuowanie przedsięwzięć profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych poświęconych przestępczości;
- rozwijanie aktywności obywatelskiej, rozwijanie infrastruktury socjalnej, wspieranie i rozwijanie sektora pozarządowego działającego w gminie w obszarze polityki społecznej, podejmowanie współpracy z należącymi do niego organizacjami oraz propagowanie wolontariatu.

Przeprowadzona na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu pogłębiona diagnoza społeczna, wywiady środowiskowe, badania ankietowane oraz informacje uzyskane od jednostek gminnych działających w sferze społecznej (MGOPS, szkoły, biblioteki) wykazały, że szczególnie trudna kumulacja problemów społecznych ma miejsce na obszarze miasta Woźniki. Mieszkańcy wskazanego obszaru są największymi beneficjentami gminnej opieki społecznej, w szczególności finansowej w zakresie pomocy w problemach związanych

z ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością, bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz alkoholizmie. Wskazany obszar wykazuje również negatywny potencjał wzrostowy w zakresie kumulowania problemów społecznych.

Ustanowiony obszar rewitalizacji gminy Woźniki stanowi wyznaczona część obszaru zdegradowanego, który ze względu na skalę i istotność występujących zjawisk kryzysowych, jak również konieczność podejmowania działań rewitalizacyjnych powinien zostać objęty interwencją. Wyodrębnienie odpowiedniego obszaru rewitalizacji pozwala na skoncentrowanie wysiłków oraz ograniczonych środków finansowych na rozwiązaniu najbardziej istotnych i pilnych problemów. Przyjęto założenie, że do 2022 roku, stanowiącego horyzont czasowy Programu, w ramach obszarów zdegradowanych istnieje możliwość wyznaczenia kolejnych obszarów rewitalizacji w odpowiedzi na pojawiające się zjawiska kryzysowe. Uwzględniając zasadę koncentracji, łącznie obszar rewitalizacji nie będzie obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy i zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców. Wyznaczony obszar charakteryzuje się następującymi danymi: **liczba mieszkańców 2844 osoby i powierzchnia 2,07 km²**. Liczba ludności całej gminy wynosi 9546 mieszkańców a jej powierzchnia to 128 km². **W związku z powyższy wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje 29,79% ludności gminy oraz 1,62% powierzchni gminy.**

Uwzględniając skalę występowania zjawisk kryzysowych, wyznaczono obszar rewitalizacji Woźniki. Należy podkreślić, że zarówno wizja, cele i kierunki działań, jak również planowane do realizacji projekty na określonym obszarze przyczynią się do poprawy sytuacji i ograniczenia zjawisk kryzysowych na wyznaczonym obszarze do rewitalizacji.

Ze względu na występujące zjawiska kryzysowe i stan infrastruktury planuje się objęcie programem rewitalizacji obszaru, stanowiącego większość miasta Woźniki - z terenu całej miasta wyłączony został obszar ul. Młyńskiej oraz Głazówki; teren ten, zabudowany budynkami jednorodzinnymi i obiektami, w których prowadzona jest działalność gospodarcza (firma rodzinna - gospodarstwo rolne Pliczko) zamieszkują 163 osoby; a w toku przygotowania niniejszego LPR nie zdiagnozowano w tym obszarze problemów społecznych. Obszar rewitalizowany obejmuje centrum miejscowości Woźniki czyli tereny po byłym Państwowym Gospodarstwie Rolnym, tereny nieczynnej stacji PKP i nieczynnego torowiska oraz obszary zabudowane budynkami mieszkalnymi, publicznymi i służącymi działalności gospodarczej.

Mapa 2 Wyznaczony obszar rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Woźniki

Na obszarze rewitalizowanym liczba mieszkańców będących w wieku produkcyjnym stanowi liczną grupę. Niepokojącym zjawiskiem jest zbliżona liczba mieszkańców będących w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym. Zjawisko to sygnalizuje, iż mamy do czynienia ze społecznością starzejącą się. Nie zwiększa się liczba osób będących do 18 roku życia, natomiast mieszkańcy znajdujący się w grupie osób w wieku poprodukcyjnym dorównuje liczbie osób młodych. Ponadto, warto zaznaczyć, że w grupie osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym zdecydowanie dominuje liczba kobiet. Mniejsza populacja mężczyzn wynika również z krótszego życia mężczyzn. Mężczyźni żyją średnio o 9 lat krócej w stosunku do kobiet. Na podstawie dostępnych danych można zaobserwować, iż analizowany obszar charakteryzują zmiany dotyczące procesów demograficznych, można zaobserwować tendencję spadkową w liczbie mieszkańców gminy, co wiąże się z migracją osób m.in. poza granice kraju w celach zarobkowych bądź migracją do większych ośrodków miejskich. Migracja to ze względu na zjawisko kryzysowe bezrobocia wykazuje stałą tendencję. W Gminie Woźniki kształtują się również istotne zmiany dotyczące osób w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym. Liczba osób w starszym wieku wykazuje tendencję wzrostową, co świadczy o starzejącym się społeczeństwie. W kwestii osób w wieku przedprodukcyjnym - można zauważyć problem niżu demograficznego, czyli tendencję

spadkową liczby narodzin. Zarówno zjawisko starzenia się społeczeństwa, jak i niżu demograficznego, niosą za sobą konsekwencje, m.in. dostosowanie obecnej infrastruktury do możliwości oraz predyspozycji mieszkańców, np. poprzez stworzenie odpowiedniej służby opieki oraz pomocy dla osób starszych, aktywizacja oraz włączenie osób starszych w społeczność lokalną. Promowanie wartości rodzinnych oraz aktywnego spędzania wspólnie z rodziną czasu również powinny znaleźć się w działaniach realizowanych przez poszczególne instytucje czy organizacje znajdujące się na terenie Gminy Woźniki. Ponadto jeżeli chodzi o rozwój kapitału społecznego na obszarze rewitalizowanym to potencjalnie najlepsza sytuacja pod tym względem aktywności sektora NGO ma miejsce właśnie w mieście Woźniki, gdzie swoją siedzibę posiada 8 organizacji, niestety żadna z organizacji nie realizuje, żadnych działań związanych z aktywną integracją i przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu. Podobnie jest z uczestnictwem w życiu kulturalnym, na podstawie przeanalizowanych danych z MGOK w Woźnikach, można powiedzieć, że największa aktywność w Gminie na tym polu wykazywana jest na terenie objętym obszarem rewitalizacji, gdzie skupia się praktycznie cała działalność kulturalna. Natomiast na dzień dzisiejszy nie prowadzi się żadnych działań związanych z aktywną integracją i przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, dla mieszkańców obszaru wyznaczonego do rewitalizacji. Z kolei w przypadku poziomu edukacji na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze, na podstawie analizy wyników egzaminów dla Szkół Podstawowych z terenu Gminy, można powiedzieć, że jest on niezadowolający i plasuje się na niskim poziomie.

Analizując wyznaczony obszar można zaobserwować tendencję wzrostową w prawie wszystkich świadczeniach leżących w kompetencji gminy. Na zidentyfikowanym obszarze występuje duża kumulacja problemów społecznych. MGOPS w Woźnikach kieruje pomoc do rodzin ze względu na następujące problemy społeczne:

- Bezrobocie;
- Ubóstwo i dożywianie dzieci;
- Bezradność opiekuńczo-wychowawcza;
- Niepełnosprawność
- Alkoholizmu
- Przemoc/Niebieska karta.

W zakresie bezrobocia, działalność MGOPS obejmuje 35 rodzin (dane za 2016r.), dotkniętych tym problemem. Pracownicy MGOPS, jako przyczyny bezrobocia wskazali przede wszystkim

niski poziom kwalifikacji zawodowych, i niski poziom edukacji, rozwiniętą szarą strefę, tworzenie enklaw biedy, specyfikę społeczności po PGR, problem alkoholowy, odległość od aglomeracji miejskich. Dodatkowo dla kobiet problemem jest znalezienie opieki nad dziećmi. Z powyższych danych wynika, że więcej osób bezrobotnych jest wśród kobiet, stanowią one prawie 60% ogółu bezrobotnych. Są to przeważnie osoby trwale bezrobotne. Duży odsetek bezrobotnych stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych (35%) oraz nieposiadające doświadczenia zawodowego (25%). Obszar rewitalizowany zamieszkuje ponad 30% zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy. Są to w większości osoby bezrobotne długotrwale. Ponadto na obszarze rewitalizowanym grupami szczególnie narażonymi na problem bezrobocia są osoby poniżej 25 roku życia i osoby powyżej 50 roku.

W zakresie bezrobocia, działalność MGOPS obejmuje 35 rodzin (dane za 2016r.), dotknięte tym problemem. Pracownicy MGOPS, jako przyczyny bezrobocia wskazali przede wszystkim niski poziom kwalifikacji zawodowych, i niski poziom edukacji, rozwiniętą szarą strefę, tworzenie enklaw biedy, specyfikę społeczności po PGR, problem alkoholowy, odległość od aglomeracji miejskich. Dodatkowo dla kobiet problemem jest znalezienie opieki nad dziećmi. Z powyższych danych wynika, że więcej osób bezrobotnych jest wśród kobiet, stanowią one prawie 60% ogółu bezrobotnych. Są to przeważnie osoby trwale bezrobotne. Duży odsetek bezrobotnych stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych (35%) oraz nieposiadające doświadczenia zawodowego (25%). Obszar rewitalizowany zamieszkuje ponad 30% zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców Gminy. Są to w większości osoby bezrobotne długotrwale. Ponadto na obszarze rewitalizowanym grupami szczególnie narażonymi na problem bezrobocia są osoby poniżej 25 roku życia i osoby powyżej 50 roku.

Z problemem ubóstwa na przedmiotowym obszarze borykają się 53 rodziny (dane za 2016r.) dotknięte tym problemem. Ponadto na terenie Gminy realizowana jest także pomoc w formie dożywiania dzieci. Z zarejestrowanych w 2016 roku 97 osób, w przeważającej większości są to dzieci z obszaru rewitalizowanego. Na wyznaczonym obszarze można zaobserwować wzrastającą liczbę rodzin korzystających z pomocy z tytułu ubóstwa. Rodziny zmagające się z brakiem wystarczających środków do życia stanowią coraz liczniejszą grupę podopiecznych MGOPS. Świadczy to w dużej mierze o uzależnieniu od pomocy instytucji, oraz o pogarszającej się sytuacji materialnej mieszkańców gminy. Wysoki poziom ubóstwa na wyznaczonym obszarze przede wszystkim wynika z następujących przyczyn: niepełnosprawność, niski poziom wykształcenia i kwalifikacji, bezrobocie, uzależnienie

alkoholowe oraz wielodzietność. Rozwój zdywersyfikowanych form zatrudnienia (m. in. szkolenia, warsztaty, staże, prace społecznie użyteczne, interwencyjne, roboty publiczne) umożliwiłby ograniczenie obszarów ubóstwa.

W zakresie bezradności opiekuńczo-wychowawczej z pomocy MGOPS korzysta 11 rodzin (dane za 2016r.) dotkniętych tym problemem. Udział rodzin objętych pomocą MGOPS z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogólnej liczbie rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka na wyznaczonym obszarze posiada tendencję wzrostową. Tendencja sygnalizuje jednak, że problem w spełnianiu funkcji rodzicielskich funkcjonuje wśród mieszkańców gminy i wymaga zaangażowania ze stron uczestników i realizatorów niniejszego programu rewitalizacji.

W zakresie niepełnosprawności z pomocy MGOPS korzysta 25 rodzin (dane za 2016r.) dotknięte tym problemem. Na wyznaczonym obszarze rodziny korzystające z pomocy MGOPS ze względu na niepełnosprawność stanowią coraz liczniejszą grupę podopiecznych. Coraz więcej osób schorowanych i niepełnosprawnych występuje o świadczenia opiekuńcze oraz pielęgnacyjne. Często przyczyną udzielania pomocy jest długotrwała lub ciężka choroba. W zakresie alkoholizmu z pomocy MGOPS korzystają 3 rodziny (dane za 2016r.) dotknięte tym problemem. Nadużywanie alkoholu stanowi na wyznaczonym do rewitalizacji obszarze jeden z najpoważniejszych problemów, a jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród podopiecznych pomocy społecznej. Na analizowanym obszarze następuje szybki przyrost osób zgłoszonych celem rozpoczęcia procedury zobowiązania do podjęcia się leczenia uzależnienia od alkoholu. Zdecydowanie wzrasta liczba rodzin zwracających się o pomoc z tytułu uzależnienia, co w najbliższym czasie przełoży się na statystki osób zarejestrowanych ze względu na udzielanie pomocy przez MGOPS w tym zakresie.

W zakresie przemocy w rodzinie z pomocy MGOPS korzystają 3 rodziny (dane za 2016r.) dotknięte tym problemem. Na wyznaczonym obszarze występuje tendencja wzrostowa zgłaszania występowania przemocy w rodzinie, w dużej mierze jest to związane ze wzrostem świadomości w tym zakresie mieszkańców. Problem przemocy w rodzinie jest problemem na dużą skalę. W ostatnich 4 latach zostało rozpoczętych ponad 30 procedur Niebieskiej Karty, skierowano również w tym zakresie 4 wnioski do Prokuratury Rejonowej w Lublińcu.

5. Wizja, planowany efekt rewitalizacji i założenia programu

W procesie powstawania Programu Rewitalizacji, po analizie stanu wyjściowego i nakreśleniu perspektywy docelowej, wypracowana została wizja, jako ogólnie zarysowany, pożądany stan, który osiągnięty ma zostać w 2022 roku.

OBSZAR REWITALIZOWANY – WOŹNIKI , PO WDROŻENIU LPR STANIE SIĘ OBSZAREM ZRÓWNOWAŻONEGO, HARMONIJNEGO I KOMPLEKSOWEGO ROZWOJU

Tak zakreślona wizja procesu rewitalizacji musi być animowana, realizowana i monitorowana pod ścisłym nadzorem władz samorządowych, przy jednoczesnym współdziałaniu organizacji społecznych, gospodarczych, instytucji lokalnych i grup mieszkańców.

Rewitalizacja jest to długofalowy, złożony proces przemian społecznych, gospodarczych i przestrzennych w miejscowościach lub ich zdegradowanych częściach, mający na celu poprawę jakości życia mieszkańców, harmonizację i podniesienie estetyki przestrzeni, prowadzący do ożywienia gospodarczego oraz aktywizacji życia społecznego. Proces rewitalizacji musi przebiegać pod ścisłym nadzorem władz samorządowych oraz przy współpracy organizacji społecznych, gospodarczych, instytucji lokalnych i grup mieszkańców. Prawidłowo przeprowadzona rewitalizacja jest dużym bodźcem rozwoju lokalnego, skutkuje polepszeniem stanu infrastruktury technicznej, turystycznej, kulturalnej i społecznej, służącej rozwojowi gospodarczemu oraz większą aktywnością i przedsiębiorczością mieszkańców. Niezwykle istotnym elementem procesu przygotowywania programu rewitalizacji są konsultacje społeczne. Właściwie przeprowadzone konsultacje społeczne oraz prawidłowo zinterpretowane ich wyniki, gwarantują ujęcie w programie rewitalizacji inwestycji zgodnych z oczekiwaniami i potrzebami społeczności lokalnej.

Realizacja Programu rewitalizacji jest uzależniona od realizacji zidentyfikowanych przedsięwzięć z zakresu usług społecznych, dotyczących określonej grupy społecznej, dotkniętej dysfunkcją i wykluczeniem. W przypadku rewitalizacji wsparcie inwestycyjne ma charakter uzupełniający i jest możliwe w powiązaniu z działaniami z zakresu usług społecznych. Program rewitalizacji ma charakter kompleksowy a zidentyfikowane projekty mają charakter przedsięwzięć komplementarnych i wzajemnie uzupełniających, koordynowanych w niniejszym Programie.

Program rewitalizacji ujmuje zaplanowane działania w sposób kompleksowy, z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszy Społecznego oraz środków publicznych i prywatnych, tak aby nie pomijać aspektu społecznego, gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego i środowiskowego. Program koncentruje się na rewitalizacji terenów o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy obejmując całość zdiagnozowanego obszaru zdegradowanego dotkniętego szczególną koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Na poziomie Programu zostanie zapewniona komplementarność planowanych projektów rewitalizacyjnych, w tym komplementarność:

- przestrzenna poprzez oddziaływanie na cały obszar rewitalizacji, zapewnienie synergii realizowanych projektów, przez takie działania które nie będą skutkowały przeniesieniem problemów na inne obszary i nie będą prowadziły do niepożądanych efektów społecznych takich jak segregacja społeczna, wykluczenie;
- problemowa poprzez realizację wzajemnie się dopełniających przedsięwzięć we wszystkich niezbędnych aspektach (społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym) oraz zapewnienie komplementarności ze strategicznymi decyzjami gminy na innych polach (np. zidentyfikowane potrzeby i przedsięwzięcia planowane w ramach Strategii Rozwoju Gminy Woźniki 2022+, Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Woźniki na lata 2017 - 2026, Planu Odnowy Miejscowości Woźniki, Programu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Woźniki oraz Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Woźniki) po przeprowadzeniu pogłębionej i usystematyzowanej analizy zjawisk kryzysu na obszarze gminy Woźniki, która została przeprowadzona w ramach niniejszego Programu;
- proceduralno-instytucjonalna poprzez zaprojektowanie na poziomie niniejszego Programu takiego systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie i uzupełnianie się na jego rzecz, różnych instytucji. Powyższe oraz spójność procedur zostanie zapewnione poprzez osadzenie systemu zarządzania Programem w przyjętym systemie zarządzania gminą Woźniki;
- międzyokresowa poprzez wykorzystanie doświadczeń z poprzedniej perspektywy programowej w latach 2007-2013, w tym dobrych praktyk z tego okresu oraz doświadczeń gmin realizujących własne programy rewitalizacji, sąsiadujących czy współpracujących

z gminą w ramach Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Leśna Kraina Górnego Śląska”;

- źródeł finansowania poprzez umiejętne uzupełnianie i łączenie wsparcia finansowego dla planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFRR, EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania, z jednoczesnym zapewnieniem silnej koordynacji i synergii projektów rewitalizacyjnych.

W toku pracy nad Programem została także zachowana zasada partnerstwa i partycypacji. Program został wypracowany przez samorząd gminny i poddany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Prace nad programem zostały oparte na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy i została zaplanowana partycypacja społeczna na każdym etapie procesu rewitalizacji (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie).

Realizacja Programu wiązać się będzie ponadto z osiągnięciem zakładanych efektów, które także odzwierciedlają zintegrowane myślenie o rozwoju terenów poddawanych rewitalizacji – przewidziane do realizacji projekty i przedsięwzięcia mają przynieść wymierne korzyści wszystkim zainteresowanym na wyznaczonym obszarze rewitalizacji a w konsekwencji oddziaływać mają na poprawę ich stanu. Określono stan pożądany rewitalizacji do którego należy dążyć poprzez realizację Programu Rewitalizacji. Docelowymi efektem realizacji Programu jest wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych na wyznaczonym obszarze rewitalizowanym gminy Woźniki wraz z fizyczną rewitalizacją wybranych budynków, obiektów i przestrzeni zlokalizowanych na delimitowanym obszarze rewitalizacji. Tak określony efekt/stan pożądany procesu rewitalizacji pozwoli na wybór odpowiednich i skwantyfikowanych mierników/wskaźników osiągnięcia celów programu rewitalizacji, przedstawionych w rozdziale 6. Cele i kierunki działań, przedmiotowego Programu.

6. Cele i kierunki działań

Proces formułowania celów i kierunków działań w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku, opierał się o pogłębioną i usystematyzowaną analizę zjawisk kryzysowych na obszarze gminy Woźniki, popartą przeprowadzoną analizą SWOT – dokumentami źródłowymi były dane statystyczne GUS, dane statystyczne uzyskane na poziomie lokalnym, oraz dane uzyskane w toku przeprowadzonych badań ankietowych oraz konsultacji i warsztatów diagnostycznych. W oparciu o powyższe dane wskazane zostały poniższe cele i kierunki działań. Cele i kierunki działania wpisują się w oczywisty sposób w dokumenty strategiczne gminy a także, w Regionalny Program operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Cele Programu zostały sformułowane z wykorzystaniem „metody problemowej”. Formułowanie celów opiera się o przeprowadzoną całościową diagnozę i analizę zjawisk kryzysowych, na podstawie której przeprowadzona została identyfikacja problemów.

Celem Programu jest zapewnienie takiego strategicznego podejścia, które poprzez efektywne wsparcie, pozwoli na aktywizację społeczności zamieszkujących obszar zdegradowany oraz pozwoli na kompleksową rewitalizację zdegradowanego obszaru, postrzeganą w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Podejmowane w ramach rewitalizacji działania mają na celu dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do ożywienia gospodarczego i społecznego danego obszaru. Powyższe zapewnione zostanie poprzez kompleksowe działania rewitalizacyjne. Rewitalizacja ma charakter kompleksowy, to znaczy, że w jej ramach prowadzone będą wielowątkowe, wzajemnie uzupełniające i wzmacniające działania, mające na celu wywołanie jakościowej pozytywnej zmiany na zdefiniowanym obszarze.

Ustalone kierunki działań w ramach niniejszego Programu oparto na wykorzystaniu posiadanych zasobów i zachowaniu podstawowych zasad podejście kompleksowego:

- polepszenia jakości bazy o charakterze społecznym i kulturalnym,
- polepszenie jakości infrastruktury technicznej, zasobów komunalnych i socjalnych, oraz przestrzeni publicznej,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej obszarów,
- podniesienie wiedzy i kompetencji społecznej mieszkańców, zmierzające do rozwoju gospodarczego i integracji społecznej,
- zachowanie i waloryzacja dziedzictwa kulturowego,

- polepszenie jakości środowiska naturalnego,
- wzmocnienie obszaru pod względem ekonomicznym, głównie w celu tworzenia nowych miejsc pracy i przeciwdziałanie ubóstwu,
- polepszenie zdolności organizacyjnych społeczności lokalnych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez aktywizację grup wykluczonych i poprawę bezpieczeństwa.

Tabela 42 Wizja, cele i kierunki LPR

WIZJA OBSZARU REWITALIZOWANEGO: OBSZAR REWITALIZOWANY – WOŹNIKI , PO WDROŻENIU LPR STANIE SIĘ OBSZAREM ZRÓWNOWAŻONEGO, HARMONIJNEGO I KOMPLEKSOWEGO ROZWOJU	
CELE:	KIERUNKI DZIAŁAŃ:
C1. Działania w zakresie aktywizacji społecznej i przeciwdziałaniu marginalizacji	K1. Rozwój multimodalnej przestrzeni społecznej służącej włączeniu społecznemu, aktywizacji społecznej, spójności i integracji
	K2. Rozwój kapitału ludzkiego w oparciu o działania skierowane do osób wykluczonych
	K3. Powstanie nowoczesnych centrów aktywności społecznej
	K4. Inicjalizacja i realizacja działań o charakterze szkoleń, kursów, doradztwa, usługi animacyjne oraz inkubacyjne
C2. Realizacja przyjaznej i funkcjonalnej przestrzeni mieszkalnej i usługowej, w tym usług społecznych	K5. Rozwój istniejących i powstanie nowych funkcji dla przestrzeni wykorzystanych na cele społeczne, publiczne i gospodarcze
	K6. Kreowanie projektów pobudzających rozwój społeczny i gospodarczy
	K7. Modernizacja gminnych zasobów
	K8. Modernizacja budynków mieszkalnych i usługowych
	K9. Inwestycje w ochronę środowiska naturalnego
	K10. Stworzenie atrakcyjnych przestrzeni wspólnych
	K11. Działania na rzecz wzmocnienia relacji międzyludzkich i sąsiedzkich
	K12. Modernizacja infrastruktury technicznej

W ramach realizacji Programu prowadzone będą działania w kierunku wyrównywania społecznych różnic, poprzez wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej, społeczności lokalnej wraz z fizyczną rewitalizacją wybranych budynków, obiektów i przestrzeni zlokalizowanych na delimitowanym obszarze, przez co w rezultacie ograniczone zostanie ryzyko ubóstwa i wykluczenia społecznego na tym obszarze. W niniejszym Programie zaplanowano cele w taki sposób, żeby realizowane w ramach niego przedsięwzięcia w sposób spójny i kompleksowy, z użyciem różnych metod i zaangażowaniem różnych sektorów i partnerów, niwelowały zdiagnozowane w analizie zagrożenia. Kompleksowe podejście Programu wyraża spójność w odniesieniu do terytorium, jego zasobów, sytuacji

społeczno-gospodarczej i tożsamości obszaru. W wyniku partycypacyjnego udziału społeczności lokalnej, obszar ten poddany został pogłębionej analizie i programowaniu elementów wymagających wsparcia a ustanowione kierunki rozwoju tworzą szeroko pojęty konsensus, który pozwoli korzystać z rozwoju obszaru rewitalizowanego jak najszerzej grupie mieszkańców i organizacji. Poniżej przedstawiono przyjęte wskaźniki dla opracowywanego Programu.

Skwantyfikowane mierniki/wskaźników osiągnięcia celów Programu:

Tabela 43 Wskaźniki produktu

Wskaźnik	Wartość docelowa
Liczba projektów polepszających standard przestrzeni publicznej oraz dostosowanie ich funkcji do potrzeb mieszkańców	5
Liczba projektów polepszających stan środowiska naturalnego	6
Liczba projektów zwiększających zakres oferty sportowo-rekreacyjnej	2
Liczba projektów polepszających standard lokali użytkowych i mieszkań	3
Liczba projektów polegających na wzroście aktywności zawodowej mieszkańców	10
Liczba projektów polegających na rozwoju sfery kulturalnej	5
Liczba projektów skutkujących wzrostem aktywności społecznej i kulturalnej mieszkańców	18
Liczba projektów skutkujących wzrostem aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców	3
Liczba projektów skierowanych do seniorów, osób niepełnosprawnych, rodzin z małymi dziećmi, które zwiększają ich dostęp do przestrzeni publicznej	7
Liczba osób korzystających z obiektów przeznaczonych na usługi społeczne	Trend wzrostowy
Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem w ramach Programu	Trend wzrostowy
Liczba osób starszych (+65) objętych wsparciem w ramach Programu	Trend wzrostowy
Liczba osób uczestniczących w programach aktywizacji zawodowej	Trend wzrostowy
Liczba osób korzystających z polepszanego standardu funkcji mieszkalnej	Trend wzrostowy
Liczba osób uczestnicząca w wydarzeniach budujących poczucie wspólnoty	Trend wzrostowy

Źródło: opracowanie własne

Tabela 44 Wskaźniki rezultatu

Wskaźnik	Wartość docelowa
Liczba korzystających z Programu, którym udzielono wsparcia	
Wzrost uczestników inicjatyw lokalnych budujących poczucie wspólnoty i zorientowanych na relacje sąsiedzkie	tendencja wzrostowa - wskaźnik procentowy
Spadek osób korzystających z instytucji świadczących pomoc społeczną	tendencja malejąca - wskaźnik procentowy
Spadek ilości osób bezrobotnych	tendencja malejąca -

	wskaźnik procentowy
Liczba przestrzeni publicznych, którym nadano nowe funkcje w konsekwencji realizacji Programu Rewitalizacji	5
Wzrost powierzchni nowoczesnych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych	tendencja wzrostowa - wskaźnik procentowy
Wzrost liczby lokali i mieszkań o podniesionym w wyniku realizacji PR standardzie	tendencja wzrostowa - wskaźnik procentowy
Liczba przedsięwzięć zakładających wzrost aktywności społeczności lokalnej	18
Wzrost liczby mieszkańców biorących aktywny udział w wydarzeniach sportowych organizowanych w ramach realizacji PR	tendencja wzrostowa - wskaźnik procentowy
Wzrost powierzchni przestrzeni publicznej i obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb seniorów, osób niepełnosprawnych, rodzin z małymi dziećmi	tendencja wzrostowa - wskaźnik procentowy
Spadek poczucia osamotnienia i odrzucenia wśród osób z grup dysfunkcyjnych	tendencja malejąca - wskaźnik procentowy

Źródło: opracowanie własne

7. Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lista planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawiera zidentyfikowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, bez których realizacja celów Programu nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Projekty te zostały zidentyfikowane w toku przeprowadzonej pogłębionej i usystematyzowanej analizy zjawisk kryzysowych na obszarze gminy i miasta Woźniki i poszczególnych sołectw, w odniesieniu do sytuacji na obszarze województwa śląskiego, obejmująca m. innymi aspekty sfery społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej i gospodarczej wraz analizą natężenia, nawarstwiania lub utrwalania się zjawisk kryzysowych, a także przeprowadzonej analizy SWOT, które to poprzedzały następujące po nich określenie efektów i sformułowanie stanu pożądanego po realizacji Programu wraz ze wskazaniem celów i kierunków działań przedmiotowego Programu.

Projekty rewitalizacyjne przewidziane do realizacji w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji będą kierowane do dofinansowania zgodnie z możliwością uzyskania pomocy zewnętrznej na ich sfinansowanie, z uwzględnieniem zasady, że projekty finansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego będą realizowane w ścisłym połączeniu z działaniami podejmowanymi w ramach wsparcia Europejskiego Funduszu Społecznego, w szczególności przewidzianych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 – 2020, w tym priorytetu inwestycyjnego 9i „aktywne włączenie”, z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie osób z obszaru poddawanego działaniom rewitalizacyjnym.

Tabela 45 Listy planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa zadania	Czas realizacji	Lokalizacja przedsięwzięcia / Planowane Działanie RPO WSL 2014 -2020	Podmiot realizujący	Szacowane wartość
Modernizacja budynku mieszkaniowego na cele prowadzenia Centrum Aktywności Społecznej w Woźnikach, wraz z zagospodarowaniem otoczenia na cele ukształtowania przestrzeni publicznej	IV kwartał 2018 – IV kwartał 2019	Obszar Woźniki RPO WSL 2014 – 2020 Działanie 10.3 Rewitalizacja obszarów rewitalizowanych	Gmina Woźniki	6 000 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>			<i>Prognozowane rezultaty</i>	
<p>Projekt zakłada całościową modernizację i polegać będzie na zaadoptowaniu budynku mieszkalnego na potrzeby utworzenia CAS. Nastąpi remont poszczególnych pomieszczeń użytkowych w celu możliwości stworzenia Centrum Aktywności Społecznej. Zmodernizowany i zaadaptowany na prowadzenie działalności społecznej obiekt pozwoli na prowadzenie działań zmierzających do aktywizacji osób defaworyzowanych. Projekt będzie realizowany na terenach wykorzystywanych w przeszłości pod działalność Państwowego Gospodarstwa Rolnego, na których zaprzestano prowadzenia działalności i obecnie są zdegradowane oraz zachodzą na nich zjawiska kryzysowe. Tereny te charakteryzują się m. innymi bardzo niską wartością estetyczną. Projekt będzie się opierał na zmianie sposobu wcześniejszego użytkowania budynku po byłym PGR w Woźnikach oraz na zagospodarowaniu przyległego terenu. W zakres projektu będzie wchodził remont budynku na potrzeby wykorzystania wolnych pomieszczeń budynku do prowadzenia działalności społecznej, utworzenia punktu awaryjnego noclegu, oraz modernizację części wspólnej wielorodzinnego budynku mieszkalnego, (jako część większego projektu mającego na celu rewitalizację ubożonych obszarów publicznych) wraz z kompleksowym zagospodarowaniem terenu na potrzeby utworzenia przestrzeni publicznej. Projekt zakłada poprawę funkcji mieszkalnej i nadanie nowej funkcji publicznej przedmiotowemu obiektowi. Modernizacja obiektu spowoduje m. innymi możliwość prowadzenia odpowiednich zajęć dla wskazanej grupy, w obiekcie i jego otoczeniu, zmierzające do wzmocnienia aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnej oraz wykorzystanie go na potrzeby integracji społecznej. W ramach przedsięwzięcia planowane jest przeprowadzenie działań inwestycyjnych.</p>			<p>Rezultatem projektu będzie ilość osób korzystających z powstałego obiektu przeznaczonego na cele społeczne oraz liczba odbywających się zajęć. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp.</p> <p>Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności oraz dokumentów potwierdzających uzyskaną pomoc itp.</p> <p>Rezultaty realizacji projektu znajdą odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających z MGOPS. Zakłada się, że realizacja projektu doprowadzi do sprawniejszej obsługi i do zmniejszenia tej liczby.</p> <p>Możliwe do zanalizowania będzie także indywidualne poczucie wykluczenia oraz kierunków rozwoju zawodowych na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród korzystających z obiektu przed i po określonym cyklu uczestniczenia w wydarzeniach realizowanych w obiekcie.</p>	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia / Planowane Działanie RPO WSL 2014 -2020</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartość</i>
Uruchomienie usług społecznych mające na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i poszerzenia wiedzy oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w Woźnikach	I kwartał 2020-IV kwartał 2021	Obszar Woźniki RPO WSL 2014 – 2020 Działanie 7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	Gmina Woźniki	200 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>			<i>Prognozowane rezultaty</i>	
<p>Zadanie polega na utworzeniu Centrum Aktywności Społecznej w budynku byłego PGR w Woźnikach, którego działalność zmierzała będzie do pobudzenia aktywności społecznej mieszkańców i przeciwdziałanie marginalizacji społecznej.</p> <p>W ramach zadania realizowane będą działania o charakterze szkoleń, kursów, doradztwa, usługi animacyjne oraz inkubacyjne. Przeprowadzenie działań aktywujących i przeciwdziałających wykluczeniu osób dotkniętych zjawiskami kryzysowymi na delimitowanym obszarze.</p>			<p>Rezultaty realizacji projektu) znajdą odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających z CAS Zakłada się, że realizacja projektu doprowadzi do zmniejszenia liczby osób wykluczonych. Rezultaty realizacji projektu znajdą także odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających z MGOPS.</p> <p>Możliwe do zanalizowania będzie także indywidualne poczucie wykluczenia na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród korzystających z obiektu przed i po określonym cyklu uczestniczenia w wydarzeniach realizowanych w obiekcie.</p>	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia / Planowane Działanie RPO WSL 2014 -2020</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartość</i>
Aktywizacja społeczna na rewitalizowanym obszarze w Woźnikach	I kwartał 2020-IV kwartał 2021	Obszar Woźniki RPO WSL 2014 – 2020 Działanie 9.1 Aktywna integracja	Gmina Woźniki	200 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>			<i>Prognozowane rezultaty</i>	
<p>Przeprowadzenie działań aktywizujących w budynku byłego PGR w Woźnikach - utworzenie placówki wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania nastawione na aktywizację i włączenie społeczne. Działalność jednostki skierowana będzie do zidentyfikowanych na obszarze zdegradowanych grup dysfunkcyjnych. Planuje się także organizację zajęć społecznych, szkoleń, kursów. W ramach przedsięwzięcia planowane jest przeprowadzenie działań dotyczących sfery społecznej tj. przeprowadzenie działań aktywujących i przeciwdziałających wykluczeniu osób dotkniętych zjawiskami kryzysowymi na delimitowanym obszarze.</p>			<p>Rezultaty realizacji projektu) znajdą odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających ze świadczonej pomocy. Zakłada się, że realizacja projektu doprowadzi do zmniejszenia liczby osób wykluczonych. Rezultaty realizacji projektu znajdą także odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających z MGOPS. Możliwe do zanalizowania będzie także indywidualne poczucie wykluczenia na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród korzystających z obiektu przed i po określonym cyklu uczestniczenia w wydarzeniach realizowanych w obiekcie.</p>	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia / Planowane Działanie RPO WSL 2014 -2020</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartość</i>
Remont zdegradowanego budynku byłego domu nauczyciela w Woźnikach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele utworzenia świetlicy środowiskowej	II kwartał 2018 – IV kwartał 2020	Obszar Woźniki RPO WSL 2014 – 2020 Działanie 10.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych	Gmina Woźniki	4 000 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>			<i>Prognozowane rezultaty</i>	
<p>Przedmiotem projektu jest wykonanie przebudowy byłego budynku domu nauczyciela wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu w celu zaadaptowania go na świetlicę środowiskową. Celem działania świetlicy będzie zapewnienie opieki wychowawczej, tworzenie warunków do nauki własnej i pomocy w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień wychowanków oraz łagodzenie niedostatków wychowawczych w rodzinie. Równocześnie podejmowane będą działania zapobiegające sieroctwu i niedostosowaniu społecznemu wychowanków we współpracy z ich rodzinami, instytucjami i osobami działającymi na rzecz dzieci, jak również przez pracę pedagogiczną z ich opiekunami. Świetlica będzie prowadzona w formie terapii grupowej i indywidualnej, zajęcia rozwijające ekspresję twórczą, plastyczne, muzyczne, ruchowe. W ramach przedsięwzięcia planowane jest przeprowadzenie działań inwestycyjnych.</p>			<p>Rezultatem projektu będzie ilość osób korzystających z powstałego obiektu przeznaczony na cele społeczne oraz liczba odbywających się zajęć. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności itp. Osiągnięcie rezultatów projektu potwierdzone będzie na podstawie kart zajęć, list obecności oraz dokumentów potwierdzających uzyskaną pomoc itp. Rezultaty realizacji projektu znajdą odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających z MGOPS. Zakłada się, że realizacja projektu doprowadzi do sprawniejszej obsługi i do zmniejszenia tej liczby. Możliwe do zanalizowania będzie także indywidualne poczucie wykluczenia na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród korzystających z obiektu przed i po określonym cyklu uczestniczenia w wydarzeniach realizowanych w obiekcie.</p>	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia / Planowane Działanie RPO WSL 2014 -2020</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartość</i>
Ukształtowanie przestrzeni publicznej w miejscu nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Woźnikach	IV kwartał 2018 – IV kwartał 2020	Obszar Woźniki RPO WSL 2014 – 2020 Działanie 10.3 Rewitalizacja obszarów rewitalizowanych	Gmina Woźniki lub MGOK	3 000 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>			<i>Prognozowane rezultaty</i>	
<p>Ukształtowanie przestrzeni publicznej w miejscu nieużytkowanych i zdegradowanych terenów położonych w bezpośredniej bliskości MGOK w Woźnikach. Stworzenie przestrzeni aktywizacji społecznej i włączenia społecznego, zapewniającej integrację mieszkańców obszaru rewitalizacji. Na niniejszym obszarze zachodzi konieczność odpowiedniego ukształtowania zdegradowanego terenu tj. powierzchni około 3 ha, na której planuje się urządzenie całorocznej przestrzeni publicznej (wraz z ogrodzeniem terenu) na potrzeby aktywnej integracji społecznej, w tym organizacji całorocznych wydarzeń społecznych, kulturalnych i sportowych dedykowanych dla osób defaworyzowanych z obszaru rewitalizacji. W ramach przedsięwzięcia planowane jest przeprowadzenie działań inwestycyjnych.</p>			<p>Rezultatem projektu będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba obiektów poddanych działaniom - liczba osób korzystających z nowej infrastruktury/usług społecznych, kulturowych i sportowych; <p>Możliwe do zanalizowania będzie także indywidualne poczucie wykluczenia oraz potrzeby kontaktów poszczególnych grup społeczeństwa na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród korzystających z obiektów przed i po określonym cyklu uczestniczenia w realizowanych wydarzeniach.</p>	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia / Planowane Działanie RPO WSL 2014 -2020</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartość</i>
Tereny przy MGOK w Woźnikach jako miejsce integracji i aktywności społecznej	I kwartał 2021 – IV kwartał 2022	Obszar Woźniki RPO WSL 2014 – 2020 Działanie 9.1 Aktywna integracja	Gmina Woźniki lub MGOK	500 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>			<i>Prognozowane rezultaty</i>	
<p>Celem zadania jest pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców w ramach Programu Aktywności Lokalnej. W ramach zadania organizowane i animowane będą działania z zakresu wzmocnienia potencjału społecznego (działania prozatrudnieniowe i środowiskowe), ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizowanego. Uzupełniające wobec głównych działań będą cykliczne imprez edukacyjno-kulturalne a także działania promujące aktywność sportowo-fizyczną. Miejszem aktywności będzie obszar nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Woźnikach, położonych w bezpośredniej bliskości MGOK.</p>			<p>Rezultaty realizacji projektu) znajdą odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających ze świadczonej pomocy. Zakłada się, że realizacja projektu doprowadzi do zmniejszenia liczby osób wykluczonych. Rezultaty realizacji projektu znajdą także odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających z MGOPS. Możliwe do zanalizowania będzie także indywidualne poczucie wykluczenia na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród korzystających z obiektu przed i po określonym cyklu uczestniczenia w wydarzeniach realizowanych w obiekcie.</p>	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia / Planowane Działanie RPO WSL 2014 -2020</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartość</i>
Adaptacja niewykorzystanych pomieszczeń budynku przy ul. Koziegłowskiej 2 w Woźnikach, na potrzeby uruchomienia usług społecznych dla mieszkańców i nowych przedsiębiorców oraz wdrożenia działań integracyjnych	III kwartał 2018 – III kwartał 2019	Obszar Woźniki RPO WSL 2014 – 2020 Działanie 10.3 Rewitalizacja obszarów rewitalizowanych	Gmina Woźniki lub MGOK	700 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>			<i>Prognozowane rezultaty</i>	
Projekt obejmuje modernizację i adaptację niewykorzystywanych pomieszczeń budynku przy ul. Koziegłowskiej 2 w Woźnikach, na cele uruchomienia usług społecznych dla mieszkańców i nowych przedsiębiorców oraz prowadzenia integracyjnych warsztatów zajęciowych. Modernizacja polegać będzie także na dostosowaniu obiektu do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych a także ma poprawić komfort korzystania przez mieszkańców z usług publicznych.			<p>Rezultatem projektu będzie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba obiektów poddanych działaniom; - liczba osób korzystających z nowej infrastruktury/usług społecznych, kulturowych i sportowych; <p>Możliwe do zanalizowania będzie także indywidualne poczucie wykluczenia oraz potrzeby kontaktów poszczególnych grup społeczeństwa na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród korzystających z obiektów przed i po określonym cyklu uczestniczenia w realizowanych wydarzeniach.</p>	

<i>Nazwa zadania</i>	<i>Czas realizacji</i>	<i>Lokalizacja przedsięwzięcia / Planowane Działanie RPO WSL 2014 -2020</i>	<i>Podmiot realizujący</i>	<i>Szacowane wartość</i>
Uruchomienie placówki wsparcia dziennego w pomieszczeniach budynku przy ul. Koziegłowskiej 2 w Woźnikach	IV kwartał 2019 – IV kwartał 2020	Obszar Woźniki RPO WSL 2014 – 2020 Działanie 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne	Podmioty sektora organizacji pozarządowych	200 000 PLN
<i>Zakres zadania</i>			<i>Prognozowane rezultaty</i>	
<p>Utworzenie w przestrzeni budynku przy ul. Koziegłowskiej 2 w Woźnikach, placówki wsparcia dziennego dla grup mieszkańców obszaru rewitalizowanego, w tym dzieci i młodzieży, celu ich społecznej aktywizacji i włączenia społecznego. W ramach projektu umożliwiona zostanie m. innymi działalność społecznych grup formalnych i nieformalnych, o szerokim spektrum działalności społecznej, w tym z zakresu animacji kultury i edukacji. W ramach przedsięwzięcia planowane jest przeprowadzenie działań dotyczących sfery społecznej tj. przeprowadzenie działań aktywujących i przeciwdziałających wykluczeniu osób dotkniętych zjawiskami kryzysowymi na delimitowanym obszarze.</p>			<p>Rezultaty realizacji projektu) znajdą odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających ze świadczonej pomocy. Zakłada się, że realizacja projektu doprowadzi do zmniejszenia liczby osób wykluczonych. Rezultaty realizacji projektu znajdą także odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających z MGOPS. Możliwe do zanalizowania będzie także indywidualne poczucie wykluczenia na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród korzystających z obiektu przed i po określonym cyklu uczestniczenia w wydarzeniach realizowanych w obiekcie.</p>	

Nazwa zadania	Czas realizacji	Lokalizacja przedsięwzięcia / Planowane Działanie RPO WSL 2014 -2020	Podmiot realizujący	Szacowane wartość
Uruchomienie usług społecznych w pomieszczeniach budynku przy ul. Koziegłowskiej 2 w Woźnikach, dla mieszkańców i nowych przedsiębiorców z rewitalizowanego obszaru Woźniki	IV kwartał 2019 – IV kwartał 2020	Obszar Woźniki RPO WSL 2014 – 2020 Działanie 7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, Działanie 7.3 Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej	Gmina Woźniki lub MGOPS	300 000 PLN
Zakres zadania			Prognozowane rezultaty	
Projekt polega na uruchomieniu punktu konsultacyjno-interwencyjnego, prowadzącego obsługę podmiotów gospodarczych (firm i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą) i mieszkańców (szczególnie z grup defaworyzowanych) z obszaru rewitalizowanego.			Rezultaty realizacji projektu) znajdą odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających ze świadczonej pomocy. Zakłada się, że realizacja projektu doprowadzi do zmniejszenia liczby osób wykluczonych. Rezultaty realizacji projektu znajdą także odzwierciedlenie w liczbie osób korzystających z MGOPS. Możliwe do zanalizowania będzie także indywidualne poczucie wykluczenia na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród korzystających z obiektu przed i po określonym cyklu uczestniczenia w wydarzeniach realizowanych w obiekcie.	

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą powiązanie podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych z przyjętymi celami rewitalizacji i kierunkami działań.

Tabela 46 Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych dla projektów podstawowych

Nazwa projektu	Cel rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych
Modernizacja budynku mieszkaniowego na cele prowadzenia Centrum Aktywności Społecznej w Woźnikach, wraz z zagospodarowaniem otoczenia na cele ukształtowania przestrzeni publicznej	C1, C2	K1, K3, K5, K8, K9, K10, K11, K12
Uruchomienie usług społecznych mające na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i poszerzenia wiedzy oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w Woźnikach	C1	K2, K4, K6, K11
Aktywizacja społeczna na rewitalizowanym obszarze w Woźnikach	C1	K2, K4, K6, K11
Remont zdegradowanego budynku byłego domu nauczyciela w Woźnikach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele utworzenia świetlicy środowiskowej	C1, C2	K5, K7, K9, K10, K11, K12
Ukształtowanie przestrzeni publicznej w miejscu nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Woźnikach	C1, C2	K1, K5, K7, K9, K10, K11, K12
Tereny przy MGOK w Woźnikach jako miejsce integracji i aktywności społecznej	C1	K2, K6, K11
Adaptacja niewykorzystanych pomieszczeń budynku przy ul. Kozięgłowskiej 2 w Woźnikach, na potrzeby uruchomienia usług społecznych dla mieszkańców i nowych przedsiębiorców oraz wdrożenia działań integracyjnych	C1, C2	K5, K7, K9, K10, K11, K12
Uruchomienie placówki wsparcia dziennego w pomieszczeniach budynku przy ul. Kozięgłowskiej 2 w Woźnikach	C1	K2, K4, K6, K11
Uruchomienie usług społecznych w pomieszczeniach budynku przy ul. Kozięgłowskiej 2 w Woźnikach, dla mieszkańców i nowych przedsiębiorców z rewitalizowanego obszaru Woźniki	C1	K2, K4, K6, K11

Źródło: opracowanie własne

8. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki wyznaczonych działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową to zbiorczy opis uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, których zakres, koszt, sposób finansowania czy termin realizacji nie został do końca określony lub które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do 2022 roku. Przedsięwzięcia te także zostały zidentyfikowane w toku przeprowadzonej pogłębionej i usystematyzowanej diagnozy i analizy zjawisk kryzysowych na obszarze gminy Woźniki a także w oparciu o dane ankietowe i informacje pozyskane podczas warsztatów. W oparciu o analizę danych z przeprowadzonego w ramach diagnozy badania ankietowego oraz w oparciu o dane przekazane przez uczestników warsztatów pozostałymi postulowanymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnym dla zdiagnozowanego i wyznaczonego obszaru rewitalizacji są działania rewitalizacyjne, które mają pozytywnie wpłynąć na rozwiązanie zjawisk kryzysowych na obszarze gminy Woźniki. Działaniami tymi są:

Tabela 47 Zestawienie pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zakres/tytuł projektu	Podmiot zgłaszający	Działanie / Poddziałanie RPO WSL 2014-2020
Opieka nad dziećmi do lat 3	sektor prywatny	8.1 Wspieranie rozwoju warunków do godzenia życia zawodowego i prywatnego
Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu na terenie Woźnik – wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej	sektor społeczny	7.3 Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej
Przygotowanie i wdrożenie oferty szkoleniowo – doradczej, edukacyjnej, a także integracyjnej dla mieszkańców obszarów delimitowanych, mająca na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i poszerzenia wiedzy, a także przeciwdziałania wykluczeniu (m. innymi kursy, zajęcia)	sektor społeczny	7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
Aktywna integracja grup zagrożonych w tym osób niepełnosprawnych i starszych	sektor społeczny	9.1 Aktywna integracja
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu: organizacji okresowych jarmarków czy imprez społeczno-kulturalnych, w celu ożywienia integracji i wspomożenia działalności lokalnych przedsiębiorców	Gmina Woźniki	10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych
Poszerzenie dostępu do usług społecznych i opiekuńczych	Gmina Woźniki	9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne
Poprawa dostępu do rehabilitacji leczniczej ułatwiającej	sektor społeczny	8.3 Poprawa dostępu do

pozostanie w zatrudnieniu lub powrót do pracy		profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy
Pobudzenie aktywności gospodarczej i społecznej mieszkańców Woźnik	sektor społeczny	7.3 Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej
Zagospodarowanie terenów prywatnych w Woźnikach w celu ożywienia integracji i wspomżenia działalności lokalnych przedsiębiorców	sektor prywatny	10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą powiązanie pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych z przyjętymi celami rewitalizacji i kierunkami działań.

Tabela 48 Cele rewitalizacji i kierunki działań rewitalizacyjnych dla pozostałych rodzajów przedsięwzięć

Nazwa projektu	Cel rewitalizacji	Kierunek działań rewitalizacyjnych
Opieka nad dziećmi do lat 3	C1	K2, K6
Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu na terenie Woźnik – wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej	C1	K2, K4, K6, K11
Przygotowanie i wdrożenie oferty szkoleniowo – doradczej, edukacyjnej, a także integracyjnej dla mieszkańców obszarów delimitowanych, mająca na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i poszerzenia wiedzy, a także przeciwdziałania wykluczeniu (m. innymi kursy, zajęcia)	C1	K2, K4, K6, K11
Aktywna integracja grup zagrożonych w tym osób niepełnosprawnych i starszych	C1	K2, K4, K6, K11
Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu: organizacji okresowych jarmarków czy imprez społeczno-kulturalnych, w celu ożywienia integracji i wspomżenia działalności lokalnych przedsiębiorców	C1, C2	K1, K5, K9, K10, K11, K12
Poszerzenie dostępu do usług społecznych i opiekuńczych	C1	K2, K6, K11
Poprawa dostępu do rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu lub powrót do pracy	C1	K2, K6, K11
Pobudzenie aktywności gospodarczej i społecznej mieszkańców Woźnik	C1	K2, K4, K6, K11
Zagospodarowanie terenów prywatnych w Woźnikach w celu ożywienia integracji i wspomżenia działalności lokalnych przedsiębiorców	C1, C2	K5, K9, K10, K11, K12

Źródło: opracowanie własne

9. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem

W kontekście niniejszego dokumentu pojęcie komplementarności rozpatrywane jest na kilku poziomach. Mówimy więc o komplementarności na poziomie programowym (program wykazuje powiązania z dokumentami programowymi i planistycznymi na poziomie regionalnym oraz lokalnym), zintegrowaniu sektorowym (współpracy sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego), zintegrowaniu zasobów (strategia zaplanowanymi działaniami odnosi się do szeregu zasobów obszaru objętego LPR), zintegrowaniu obszaru (w wyniku zrealizowanych działań na obszarze objętym LPR stanie się on bardziej spójny) oraz zintegrowaniu zarządzania LPR.

W kontekście zintegrowania programowego LPR wpisuje się w kluczowe ustalenia dokumentów na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym - z dokumentami strategicznymi poszczególnych poziomów administracji samorządowej.

Na poziomie regionalnym LPR wykazuje zintegrowanie z „Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2014-2020” przyjętym przez Zarząd Województwa Śląskiego 10 kwietnia 2014 roku, a zaakceptowanym przez Komisję Europejską 18 grudnia 2014 roku. Niniejszy LPR zakłada realizację operacji zbieżnych z priorytetami inwestycyjnymi 8i Wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia,

9i Wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności zamieszkującej obszary zdegradowane i peryferyjne, 9v Wzrost liczby i stabilności miejsc pracy w sektorze ekonomii społecznej w regionie, 9a Lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem, 9b Zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny. Powyższe priorytety inwestycyjne realizowane są w ramach RPO WSL głównie w ramach VII Osi priorytetowej Regionalny rynek pracy, VIII Osi priorytetowej Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy, IX Osi priorytetowej Włączenie społeczne, X Osi priorytetowej Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna oraz XI Osi priorytetowej Wzmocnienie potencjału edukacyjnego.

Reasumując LPR wykazuje zintegrowanie na poziomie zakresu tematycznego i celów z następującymi priorytetami: oś priorytetowa V Ochrona środowiska i efektywne

wykorzystanie zasobów (cel szczegółowy: zwiększona atrakcyjność obiektów kulturowych regionu); oś priorytetowa VI Transport (cel szczegółowy: lepsza dostępność głównych szlaków drogowych województwa); oś priorytetowa VII Regionalny rynek pracy (cele szczegółowe: wzrost aktywności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia; rozwój przedsiębiorczości i samozatrudnienia); oś priorytetowa IX Włączenie społeczne (cele szczegółowe: wzrost zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym; wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane i peryferyjne; wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu); oś priorytetowa X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna (cele szczegółowe: lepszy dostęp do usług społecznych dla osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem; zwiększona aktywizacja społeczno-gospodarcza ludności zamieszkującej rewitalizowane tereny); oś priorytetowa XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego (cel szczegółowy: wzrost kwalifikacji i kompetencji w zakresie umiejętności cyfrowych i języków obcych dorosłych mieszkańców województwa śląskiego, w szczególności osób starszych oraz osób o niskich kwalifikacjach; wzrost zatrudnienia wśród absolwentów szkół i placówek kształcenia zawodowego poprzez poprawę efektywności realizowanego wsparcia).

Zintegrowanie jest również widoczne w odniesieniu do Strategii rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020+” z 2013 roku, będącej aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 17 lutego 2010 roku. Zintegrowanie zachodzi na poziomie 3 celów strategicznych: Województwo śląskie regionem nowoczesnej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność (a w jego ramach zwłaszcza cel operacyjny: A.2. Otwarty i atrakcyjny rynek pracy oraz A.4. Przedsiębiorczość lokalna i społeczna wykorzystująca lokalne rynki i potencjały), Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie (a w nim zwłaszcza cel operacyjny B.2. Rozwój kompetencji, umiejętności i wzrost poziomu aktywności mieszkańców oraz B.3. Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców) oraz Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni (a w nim cel operacyjny C.3. Wysoki poziom ład przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni).

Na poziomie samorządu powiatowego omawiany projekt wpisuje się w „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w powiecie lublinieckim na lata 2011-2020”

(Załącznik nr 1 do uchwały nr 45/IX/2011 Rady Powiatu w Lublińcu z dnia 28 marca 2011 roku) - spójność z priorytetem 2: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluceniem z rynku pracy (działanie 2.1 Dostosowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy i 2.2 Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym) oraz Strategię rozwoju powiatu lublinieckiego (Rada i Zarząd Powiatu Lublinieckiego, Starostwo Powiatowe w Lublińcu 2000) w zakresie następujących kierunków rozwoju: 2. Ziemia Lubliniecka atrakcyjnym ośrodkiem turystycznym i rekreacyjnym (cele cząstkowe: 2.1. Wspieranie promocyjne turystyki i rekreacji na terenie Powiatu Lublinieckiego, 2.2. Restrukturyzacja i rozwój bazy sportowej na terenie Powiatu, 2.3. Krzewienie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród mieszkańców Powiatu), 3. Powiat Lubliniecki obszarem zrównoważonego rozwoju terenów wiejskich (m.in. cele cząstkowe: 3.3. Tworzenie warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, 3.5. Ochrona środowiska naturalnego i zasobów krajobrazu) oraz 4. Powiat Lubliniecki regionem małych

i średnich przedsiębiorstw (cele cząstkowe: 4.1. Prowadzenie spójnej polityki rozwoju przedsiębiorczości na terenie Powiatu Lublinieckiego przez władze gminne, miejskie, powiatowe i główne podmioty gospodarcze działające na naszym terenie, 4.2. Stworzenie „Inkubatora Przedsiębiorczości”, 4.4. Podniesienie poziomu inwestycji w infrastrukturze w Powiecie Lublinieckim).

Niniejszy LPR wpisuje się w „Strategię rozwoju gminy Woźniki 2022+” (Załącznik do Uchwały Nr 192/XXI/2016 Rady Miejskiej w Woźnikach z dnia 21.11.2016 r.). W oparciu o wizję rozwoju ustalono cztery cele strategiczne dla Gminy Woźniki, które plasują się w obszarach nazwanych: Perspektywy dla rozwoju, Woźnicka wspólnota, Magnetyczne Woźniki, Korzenie Śląska.

W obrębie tych obszarów określono szczegółowe wizje rozwojowe. Dla celu Perspektywy dla rozwoju wyznaczono obszary interwencji nazwane: przestrzeń i infrastruktura, Gospodarka i przedsiębiorczość oraz Walory zamieszkania, jakość życia; dla celu Woźnicka wspólnota obszarami tymi są Społeczeństwo i kapitał relacyjny oraz Walory zamieszkania, jakość życia; dla celu Magnetyczne Woźniki są to obszary Kapitał ludzki, Przestrzeń i infrastruktura i Walory zamieszkania, jakość życia; dla celu Korzenie Śląska obszary interwencji to Dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, Walory zamieszkania, jakość życia oraz Pozycja w otoczeniu. Tak opisane definicje obszarów odpowiadają celom strategicznym Gminy Woźniki:

C I. Woźniki gminą stwarzającą mieszkańcom szanse realizacji planów życiowych i aspiracji zawodowych,

C II. Woźniki gminą zintegrowanej i aktywnej społeczności lokalnej,

C III. Woźniki gminą przyciągającą odwiedzających, nowych mieszkańców i inwestorów dzięki korzystnemu położeniu komunikacyjnemu i wyjątkowym walorom lokalizacyjnym,

C IV. Woźniki gminą zachowującą i rozwijającą tradycję, kulturę i historię dla regionu Białego Śląska i województwa śląskiego.

W obrębie celów strategicznych wyznaczono cele operacyjne:

C.I/1. Gospodarcze wykorzystywanie zasobów gminy w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego,

C.I/2. Zrównoważony i atrakcyjny rynek pracy stwarzający perspektywy rozwoju ekonomicznego mieszkańców i rodzin,

C.I/3. Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność gminy dla mieszkańców i odwiedzających,

C.II/1. Wspólna dbałość mieszkańców o zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego obszaru,

C.II/2. Wspólnota lokalna budowana przez pozytywne relacje między mieszkańcami oraz och zdolność do samoorganizacji,

C.III/1. Wykorzystanie poprawiającego się położenia komunikacyjnego gminy dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej,

C.III/2. Sprzyjające warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego,

C.IV/1. Wizerunek Woźnik jako ostoji śląskich tradycji i ważnego miejsca na historycznej mapie Śląska.

Niniejszy LPR w głównej mierze realizuje założenia celów operacyjnych: C.I/1. Gospodarcze wykorzystywanie zasobów gminy w zgodzie z zasadami rozwoju zrównoważonego, C.I/2. Zrównoważony i atrakcyjny rynek pracy stwarzający perspektywy rozwoju ekonomicznego mieszkańców i rodzin, C.I/3. Rozwój usług czasu wolnego podnoszących atrakcyjność gminy dla mieszkańców i odwiedzających, C.II/2. Wspólnota lokalna budowana przez pozytywne relacje między mieszkańcami oraz och zdolność do samoorganizacji oraz C.III/1. Wykorzystanie poprawiającego się położenia komunikacyjnego gminy dla podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej.

LPR zbieżny jest ponadto z Miejsko – Gminną Strategią Integracji i Polityki Społecznej

w Sektorze Pomocy Społecznej w Woźnikach i wykazuje zgodność z celem strategicznym (C1) Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu osób bezrobotnych w systemie pomocy społecznej oraz celem strategicznym (C4) Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej, problemowej i patologicznej. Potrzeby rewitalizacyjne w ramach LPR wynikają także z Planu Odnowy Miejscowości Woźniki, w szczególności ze wskazanym w Planie Priorytetem 4.1.3 Promowanie dziedzictwa kulturowego oraz kultywowanie tradycji i wartości lokalnych. Ponadto Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Woźniki, zawiera odpowiednie zapisy odnoszące się do przeznaczenia wyznaczonego obszaru przewidzianego do rewitalizacji. Działania rewitalizacyjne wiążą się z lokalnymi politykami sektorowymi a zwłaszcza energetyczną i środowiskową i realizują cele wskazane w Programie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Woźniki, tj.:

- Poprawa jakości powietrza,
- Ułatwienie podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji przemysłowych, usługowych i mieszkaniowych,
- Zwiększenie efektywności energetycznej.

Powyższe dokumenty uzasadniają potrzebę opracowania Programu Rewitalizacji i potwierdzają znaczenie działań rewitalizacyjnych na wybranym obszarze gminy.

Komplementarność z powyższymi dokumentami sprawia, że projekty rewitalizacyjne będą mogły być finansowane z różnych źródeł. Część działań będzie finansowana z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Pozostałe, zbieżne np. ze strategicznymi dokumentami powiatowymi i gminnymi będą mogły być finansowane zarówno ze środków publicznych jak i prywatnych, co sumarycznie (zabezpieczenie finansowe i podstawa programowa) pozytywnie wpłynie na trwałość projektów, ich odbiór społeczny, ocenę efektów i późniejsze ich oddziaływanie.

Komplementarność LPR polega także, jak wspomniano wyżej, na łączeniu działań i kompetencji różnych sektorów, zasobów i objęcie nimi całego obszaru objętego LPR.

Komplementarność sektorowa to uwzględnianie w projektach rewitalizacyjnych wszystkich wymiarów rewitalizacji: wszystkie działania przewidziane w LPR zostały dobrane w taki sposób, aby możliwe było wspieranie rozwoju wszystkich sektorów: przedsiębiorców,

samorządów i organizacji pozarządowych a także zdiagnozowanych grup defaworyzowanych. Cele dobrano w taki sposób, żeby realizowane w ramach niego przedsięwzięcia w sposób spójny i kompleksowy, z użyciem różnych metod i zaangażowaniem różnych sektorów i partnerów, niwelowały zdiagnozowane w analizie zagrożenia.

Ponadto zaplanowano integrację szerokiego spektrum podmiotów działających w różnych branżach działalności gospodarczej. Ta integracja występuje na poziomie realizacji założeń LPR (branże budowlana, usługi w zakresie szkoleń, usługi promocyjne, doradcze, handel, działalności w sferze usług cyfrowych, przetwórstwo itd.) ale także realizacji poszczególnych celów - wzmocnienie gospodarki lokalnej, usługi wynajmu lokali doradztwa czy usługi szkoleń dla osób rozpoczynających i prowadzących działalność gospodarczą.

Realizacja operacji wiązać się będzie ponadto z osiągnięciem zakładanych wskaźników, które także odzwierciedlają zintegrowane myślenie o rozwoju terenu objętego LPR – operacje mają przynieść wymierne korzyści wszystkim sektorom a w konsekwencji oddziaływać mają na poprawę ich stanu. W Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku, określono 3 główne projekty rewitalizacyjne, których cechy i spodziewane efekty powiązane są z analizą problemową obszaru poddanego delimitacji. Tak rozumiana komplementarność skutkować będzie lepszą efektywnością procesu poprawy stanu obszaru zdegradowanego.

Cele szczegółowe odzwierciedlone w poszczególnych przedsięwzięciach także zawierają element zintegrowania – przewidują wzmocnienie aktywności społecznej i zawodowej społeczności lokalnych na obszarze zdegradowanym gminy Woźniki.

Należy podkreślić, że wszystkie cele znajdują odzwierciedlenie w całościowym, zintegrowanym spojrzeniu na obszar objęty LPR jako miejsca o określonej lokalnej odrębności oraz wspólnych cechach i co za tym idzie problemach.

Proces wdrażania LPR oparto na wykorzystaniu posiadanych zasobów i zachowaniu podstawowych zasad (czyli zastosowano podejście zintegrowane):

- dążenia do polepszenia jakości bazy o charakterze społeczno – gospodarczym,
- wzrostu poczucia bezpieczeństwa,
- podniesienia wiedzy i kompetencji mieszkańców,
- zachowania i waloryzacji dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego,
- wzmocnienia obszaru pod względem ekonomicznym, głównie w celu tworzenia nowych miejsc pracy,
- polepszenia zdolności organizacyjnych społeczności lokalnych,

- troski o stan środowiska naturalnego.

Zintegrowane podejście LPR wyraża ponadto spójność w odniesieniu do sytuacji społeczno-gospodarczej (czyli zasobów obszaru). Wszystkie cele zostały opracowane na podstawie analizy obszaru objętego LPR oraz analizy SWOT. W wyniku partycypacyjnego udziału społeczności lokalnej obszar ten poddany został zintegrowanej, opartej o udział przedstawicieli 3 sektorów oraz mieszkańców analizie i programowaniu elementów wymagających wsparcia. Możliwość wypracowania celów miały więc wszystkie 3 sektory biorące udział w pracach nad LPR oraz mieszkańcy a ustanowione kierunki rozwoju tworzą szeroko pojęty konsensus, który pozwoli korzystać z korzyści rozwoju obszaru objętego LPR jak najszerszej grupie mieszkańców i organizacji.

Komplementarność na poziomie obszaru oznacza objęcie przy analizie i realizacji projektów rewitalizacyjnych przestrzeni wraz z wzajemnymi wpływami zachodzącymi pomiędzy obszarem wyznaczonym do rewitalizacji a pozostałymi obszarami gminy. Wynikiem takiego podejścia jest osiągnięcie wyników rewitalizacji wpływających na cały obszar gminy, także poza obszarem delimitowanym.

Zintegrowanie na wszystkich poziomach zapewnione zostanie dzięki przyjętym w systemie wdrażania LPR rozwiązaniom i organizacji zarządzania procesem rewitalizacji. Zapisy rozdziału 15 precyzują organizację i podmioty odpowiedzialne za wdrażanie, monitoring i ewaluację procesu rewitalizacji, określają komórki odpowiedzialne za podejmowanie decyzji, szczególnie w sytuacji zakłócenia procesu rewitalizacji, określonego w niniejszym dokumencie. W związku z pełnieniem przez Urząd Miejski w Woźnikach funkcji koordynujących w procesie wdrażania Programu, instytucjonalne zaplecze pracowników JST (doświadczenie, umiejętności, zasoby) będą dodatkowym atrybutem wzmacniającym sprawny proces realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku.

10. Indykatywne ramy finansowe

Indykatywne ramy finansowe są ustalane w odniesieniu do listy planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych a także w odniesieniu do pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z określeniem indykatywnych wielkości środków finansowanych z różnych źródeł, w tym także środków spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020, w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej. Dla poszczególnych przedsięwzięć wskazanych do realizacji w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji przygotowany zostanie montaż finansowy, który umożliwi bezproblemową, finansową realizację każdej inwestycji. Finansowanie projektów będzie odbywało się z możliwie największej ilości źródeł. Bezpośredni Beneficjenci na potrzeby realizacji każdego z projektów zabezpieczą niezbędną kwotę środków własnych, natomiast o pozostałe środki finansowane będą wnioskować w ramach funduszy polityki spójności na lata 2014-2020, w tym RPO WSL na lata 2014-2020, które z założenia ma być głównym źródłem finansowania zidentyfikowanych inwestycji.

Dla projektów wynikających z listy planowanych podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawierających zidentyfikowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, bez których realizacja celów Programu nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji, na etapie konstruowania niniejszych indykatywnych ram finansowych przyjęto zasadę ustalenia przedmiotowych ram dla każdego przedsięwzięcia z osobna. Natomiast w przypadku charakterystyki pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki wyznaczonych działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową, stanowiących de facto zbiorczy opis uzupełniających rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, tj. takich, które ze względu na mniejszą skalę oddziaływania trudno zidentyfikować indywidualnie, a są oczekiwane ze względu na realizację celów Programu Rewitalizacji, przyjęto zasadę zbiorczej szacunkowej wyceny.

Okres realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie zgodny z wdrażaniem środków finansowych z funduszy polityki spójności na lata 2014-2020, na podstawie przygotowanych przez Instytucje Zarządzające tymi środkami harmonogramów aplikowania o środki pomocowe na lata 2014 – 2020.

Tabela 49 Lista planowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacunkowe nakłady finansowe	Źródła finansowania				Czas realizacji
			Środki pochodzące ze źródeł krajowych publicznych	Środki pochodzące ze źródeł prywatnych	Środki pochodzące z funduszy UE: EFRR, EFS, FS	Środki pochodzące z innych źródeł	
1.	Modernizacja budynku mieszkaniowego na cele prowadzenia Centrum Aktywności Społecznej w Woźnikach, wraz z zagospodarowaniem otoczenia na cele ukształtowania przestrzeni publicznej	6 000 000,00 PLN	900 000,00 PLN	0,00 PLN	5 100 000,00 PLN	0,00 PLN	IV kwartał 2018-IV kwartał 2019
2.	Uruchomienie usług społecznych mające na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i poszerzenia wiedzy oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu w Woźnikach	200 000,00 PLN	20 000,00 PLN	0,00 PLN	180 000,00 PLN	0,00 PLN	I kwartał 2020-IV kwartał 2021
3.	Aktywizacja społeczna na rewitalizowanym obszarze w Woźnikach	200 000,00 PLN	20 000,00 PLN	0,00 PLN	180 000,00 PLN	0,00 PLN	I kwartał 2020-IV kwartał 2021
4.	Remont zdegradowanego budynku byłego domu nauczyciela w Woźnikach wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia na cele utworzenia świetlicy środowiskowej	4 000 000,00 PLN	600 000,00 PLN	0,00 PLN	3 400 000,00 PLN	0,00 PLN	II kwartał 2018-IV kwartał 2020

5.	Ukształtowanie przestrzeni publicznej w miejscu nieużytkowanych i zdegradowanych terenów w Woźnikach	3 000 000,00 PLN	450 000,00 PLN	0,00 PLN	2 550 000,00 PLN	0,00 PLN	IV kwartał 2018-IV kwartał 2020
6.	Tereny przy MGOK w Woźnikach jako miejsce integracji i aktywności społecznej	500 000,00 PLN	50 000,00 PLN	0,00 PLN	450 000,00 PLN	0,00 PLN	I kwartał 2021-IV kwartał 2022
7.	Adaptacja niewykorzystanych pomieszczeń budynku przy ul. Koziegłowskiej 2 w Woźnikach, na potrzeby uruchomienia usług społecznych dla mieszkańców i nowych przedsiębiorców oraz wdrożenia działań integracyjnych	700 00,00 PLN	105 000,00 PLN	0,00 PLN	595 000,00 PLN	0,00 PLN	III kwartał 2018-II kwartał 2019
8.	Uruchomienie placówki wsparcia dziennego w pomieszczeniach budynku przy ul. Koziegłowskiej 2 w Woźnikach	200 000,00 PLN	0,00 PLN	20 000,00 PLN	180 000,00 PLN	0,00 PLN	IV kwartał 2019-IV kwartał 2020
9.	Uruchomienie usług społecznych w pomieszczeniach budynku przy ul. Koziegłowskiej 2 w Woźnikach, dla mieszkańców i nowych przedsiębiorców z rewitalizowanego obszaru Woźniki	300 000,00 PLN	30 000,00 PLN	0,00 PLN	270 000,00 PLN	0,00 PLN	IV kwartał 2019-IV kwartał 2020
10.	Opieka nad dziećmi do lat 3	250 000,00 PLN	00,00 PLN	25 000,00 PLN	225 000,00 PLN	0,00 PLN	IV kwartał 2018 - IV kwartał 2019
11.	Aktywne przeciwdziałanie bezrobociu na terenie Woźnik – wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć	300 000,00 PLN	30 000,00 PLN	0,00 PLN	270 000.00 PLN	0,00 PLN	IV kwartał 2018 -

	prorowadzenie działalności gospodarczej						<i>IV kwartał 2019</i>
12.	Przygotowanie i wdrożenie oferty szkoleniowo – doradczej, edukacyjnej, a także integracyjnej dla mieszkańców obszarów delimitowanych, mająca na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i poszerzenia wiedzy, a także przeciwdziałania wykluczeniu (m. innymi kursy, zajęcia)	<i>200 000,00 PLN</i>	<i>20 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>180 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>IV kwartał 2018 - IV kwartał 2019</i>
13.	Aktywna integracja grup zagrożonych w tym osób niepełnosprawnych i starszych	<i>250 000,00 PLN</i>	<i>25 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>225 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>IV kwartał 2018 - IV kwartał 2019</i>
14.	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w celu: organizacji okresowych jarmarków czy imprez społeczno-kulturalnych, w celu ożywienia integracji i wspomożenia działalności lokalnych przedsiębiorców	<i>1 500 000,00 PLN</i>	<i>225 000, 00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>1 275 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>I kwartał 2019-III kwartał 2020</i>
15.	Poszerzenie dostępu do usług społecznych i opiekuńczych	<i>250 000,00 PLN</i>	<i>25 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>225 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>IV kwartał 2018 - IV kwartał 2019</i>
16.	Poprawa dostępu do rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu lub powrót do pracy	<i>200 000,00 PLN</i>	<i>20 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>180 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>IV kwartał 2018 - IV kwartał 2019</i>
17.	Pobudzenie aktywności gospodarczej i społecznej mieszkańców Woźnik	<i>300 000,00 PLN</i>	<i>30 000, 00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>270 000,00 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>I kwartał 2019-III kwartał 2020</i>

18.	Zagospodarowanie terenów prywatnych w Woźnikach w celu ożywienia integracji i wspomożenia działalności lokalnych przedsiębiorców	5 000 000,00 PLN	0,00 PLN	3 000 000,00 PLN	2 000 000,00 PLN	0,00 PLN	IV kwartał 2018 - IV kwartał 2019
<i>Łącznie szacunkowe nakłady finansowe</i>		<i>23 350 000,00 PLN</i>	<i>2 550 000,00 PLN</i>	<i>3 045 000,00 PLN</i>	<i>17 755 000 PLN</i>	<i>0,00 PLN</i>	<i>-</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy

11. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Proces włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji odbywał się zgodnie z zasadą zbieżną z zasadą RLKS (rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność), według której rozwój lokalny opiera się o zasadę rozwoju realizowanego przy pomocy lokalnych strategii i kierowanego przez lokalne grupy. Zgodnie z takimi założeniami lokalne programy i strategie winny powstać w trakcie oddolnego procesu uwzględniającego lokalne potrzeby i potencjał. Oznacza to, że w przygotowywanie programów aktywnie zaangażowani być winni przedstawiciele różnych sektorów społeczności lokalnej. Zaangażowanie społeczne w przygotowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji ma znaczenie fundamentalne. Skoro bowiem ludzie przyczyniają się wypracowania LPR to po pierwsze program ma mocne podstawy, legitymację społeczną oraz jego realizacja nie napotka na problemy a biorący udział w jego wdrażaniu osiągną zakładane cele.

Do tworzenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku, włączyły się osoby i instytucje reprezentujące wszystkie sektory, działające w obrębie gminy (gospodarczy, społeczny, publiczny i mieszkańców, a także grupy defaworyzowane - bezrobotni, młodzież, osoby starsze a także niepełnosprawni). Grupy te mogły wypowiedzieć się w ramach prowadzonych konsultacji obszaru przeznaczonego do rewitalizacji za pośrednictwem umieszczonych na stronie gminy Woźniki ankiet oraz w trakcie konsultacji warsztatowych a także w ramach składania kart propozycji projektów przeznaczonych do realizacji w ramach LPR.

Pierwsza ankieta informacyjno-konsultacyjna opisująca proces rewitalizacji oraz diagnozująca najważniejsze dysfunkcje obszaru gminy opublikowana została na stronie Urzędu Gminy Woźniki 11 grudnia 2015 roku.

Konieczność zmian w dokumencie, które zalecił Urząd Marszałkowski w Katowicach wiązała się z przebudową dokumentu i ponownym oraz pełniejszym zdiagnozowaniem obszaru gminy w kontekście delimitacji obszaru, na którym występują problemy społeczne wymagające interwencji i rewitalizacji - dokonano ponownej diagnozy stanu kryzysowego i identyfikacji obszaru zdegradowanego, a także delimitacji obszaru do rewitalizacji. Zastąpiono także wykorzystaną uprzednio analizę SWOT opracowywaną na potrzeby

Lokalne Strategie Rozwoju LGD „Brynica to nie granica” dedykowaną analizą przeprowadzoną na potrzeby tworzenia niniejszego programu rewitalizacji. Ponadto oparto się na procesie szerokiej partycypacji społecznej, w tym przeprowadzonych konsultacjach społecznych oraz badaniach ankietowych bazujących na stworzonym do tego celu kwestionariuszu ankietowym.

W szczególności przygotowany i zrealizowany został proces ankietyzacji diagnozującej Gminę Woźniki (komfort życia w różnych aspektach) oraz problemy społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, gospodarcze, pożądane efekty rewitalizacyjne oraz projekty rewitalizacyjne i grupy ich odbiorców. Ankieta udostępniona została 22 lipca 2016 roku na stronie Urzędu Miasta Woźniki). Termin składania wypełnionych kart ankiety określony został na 2 sierpnia 2016 roku. Można ją było składać osobiście w siedzibie Urzędu, przesać listownie lub wypełnić i przesać elektronicznie. Po etapie zbierania ankiet od mieszkańców przeprowadzone zostały warsztaty o charakterze konsultacyjnym. 31 sierpnia 2016 roku w Sali Posiedzeń Urzędu Miejskiego w Woźnikach zaprezentowano założenia teoretyczne procesu rewitalizacji, przedstawiono analizę obszaru gminy w kontekście delimitacji obszaru poddanego rewitalizacji, przedstawiono dane pozyskane ze źródeł GUS, ankiet, danych Urzędu Gminy, GOPS i Policji a także przeprowadzono analizę SWOT i poddano analizie kartę projektu rewitalizacyjnego. Karty te następnie dostępne były na stronie internetowej Gminy. Termin składania kart rewitalizacyjnych z propozycjami projektów rewitalizacyjnych określony został na 16 września 2016 roku. Złożone karty z projektami rewitalizacyjnymi poddane zostały analizie w kontekście zdiagnozowanych problemów i obszarów ujętych w treści Programu. Dzięki szczegółowej informacji na stronie internetowej <http://wozniki.pl/> zainteresowane osoby mogły włączyć się w proces tworzenia Programu. Informacje obejmowały cel badania, formę oraz termin. Partycypacja społeczna realizowana była także poprzez dostępność ankiet w instytucjach gminnych (Urząd Miejski, biblioteki, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki kultury). Punkty te odbierały także wypełnione ankiety i przekazywały je do Urzędu Miejskiego, który także pełnił rolę punktu informacyjnego, dystrybucyjnego i przyjmującego gotowe, wypełnione papierowe i elektroniczne dokumenty. Dzięki treści złożonych ankiet oraz kart projektu pozyskano dane dotyczące zamierzeń, planów, oczekiwań lokalnej społeczności a także zobrazowany został charakter obszaru gminy oraz ujawniła się działalność wszystkich typów podmiotów mających wpływ na funkcjonowanie gminy Woźniki. W wyniku takiej reprezentacji interesariuszy, czyli

podmiotów, które mogą pośrednio lub bezpośrednio, pozytywnie lub negatywnie wpływać na rozwój gminy, pozyskane zostały dane synergiczne, uwzględniające specyfikę potencjałów poszczególnych sektorów (publicznego, prywatnego gospodarczego oraz obywatelskiego) – ich wzajemne i indywidualne oczekiwania oraz przewidywane korzyści związane z realizacją wspólnej wizji rozwoju.

W toku prac nad programem zdiagnozowane zostały:

- osoby, instytucje i organizacje, na które może mieć wpływ LPR, które mają wpływ na LPR, które mogą być użyteczne nawet jeżeli pozostają poza wpływem LPR, ,
- podmioty zgodnie z rolami i rodzajami wpływu na interesariuszy głównych (ich interesy są związane z celami i sposobem wdrażania LPR), interesariuszy drugorzędnych (instytucje i podmioty, które będą musiały kontaktować się w ramach wdrażania LPR), interesariusze pozostali – (podmioty które mogą w przyszłości włączyć się w funkcjonowanie LPR),
- grupy defaworyzowane, czyli takie, których sytuacja społeczna czy gospodarcza jest gorsza od grup pozostałych ale może ona ulec poprawie w wyniku wdrażania instrumentów zawartych w programie.

Proces planowania LPR koordynowany był przez Urząd Miejski w Woźnikach. W zakres koordynacji wchodziło przygotowywanie niezbędnych założeń, planowanie i kierowanie procesem angażowania społeczności lokalnej, zapewnienie dostępu do danych i analiz, zatrudnianie osób analizujących i wyciągających wnioski ze zrealizowanych badań oraz przekazywanie informacji na temat przebiegu przygotowania LPR wszystkim zainteresowanym poprzez korespondencję z zainteresowanymi oraz stroną internetową.

Zespół przygotowujący LPR posiadał odpowiednie kwalifikacje i doświadczenia w zakresie technik badawczych, rozwoju terytorialnego, problematyki organizacji i funkcjonowania lokalnych programów rewitalizacji oraz ich wdrażania.

Przeprowadzona przez zespół przygotowujący LPR diagnoza polegała na identyfikacji, gromadzeniu i analizie danych na temat obszaru i podmiotów objętych planowaniem. Zawiera w sobie elementy oceniające potencjały wewnętrzne obszaru oraz uwarunkowania o charakterze zewnętrznym obejmujące prognozy międzynarodowe, krajowe, regionalne, powiatowe wreszcie gminne, w zakresie ich wpływu (potencjalnego lub realnego) na wdrażanie LPR.

Pozyskanie danych do diagnozy przez zespół przygotowujący LPR przebiegało trójtorowo:

- na podstawie analizy danych i innych źródeł informacji (źródła wtórne – BDL – dane GUS, informacje o inicjatywach, plany i strategie dotyczące obszaru, zarówno jako potencjalne źródło informacji, jak i w zakresie zapewniania komplementarności), pozyskano wiarygodne i aktualne dane liczbowe charakteryzujące poszczególne potencjały analizowanego obszaru,
- na podstawie analizy dokumentów koncepcyjnych i prognostycznych wyznaczono konkretne ramy prawne i przedmiotowe LPR,
- na podstawie zrealizowanych przez i na terenie gminy ankiet, kart i warsztatu określono specyfikę lokalną, czyli punkt widzenia na strategię partnerów lokalnych.

Podczas przygotowania LPR analizie poddawane były etapy prac nad dokumentem czy przebieg ankietowania, wyznaczane były terminy graniczne prowadzonych prac a także metody osiągnięcia celów służących przygotowaniu kompletnego formalnie dokumentu, zgodnego z wytycznymi i przepisami prawa.

Głównymi, kluczowymi etapami partycypacyjnego charakteru przygotowywania LPR były etap definiowania potrzeb i problemów oraz etap określania celów i ustalania ich hierarchii, poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji programu, formułowania etapów realizacji PR i identyfikowania grup docelowych LPR.

Etap definiowania potrzeb i problemów składał się z następujących elementów:

- wstępne badania i konsultacje w ramach grupy najbardziej aktywnych, opiniotwórczych i decyzyjnych podmiotów (głównie Urzędu Miasta Woźniki). Na podstawie tych konsultacji określone zostały główne problemy i możliwości obszaru oraz zebrano opinię na temat funkcjonowania obszaru gminy,
- analiza obszaru przeprowadzona w oparciu o metodę SWOT w trakcie przeprowadzonych warsztatów. Uzyskane w ten sposób dane jakościowe pozwoliły zidentyfikować wyzwania i możliwości rozwojowe. Analiza SWOT stanowiła materiał uwzględniający liczne problemy lokalnej społeczności,
- analiza obszaru przeprowadzona na podstawie ankiet (z pytaniami zamkniętymi i otwartymi). W badaniu tym zakładano agregację danych na temat struktury społeczno-demograficznej badanych osób (płci, wieku, wykształcenia, statusu zawodowego oraz reprezentowanego środowiska lokalnego), opinii na temat jakości i zadowolenia z życia, opinii o najważniejszych kierunkach rozwoju obszaru, zatrudnienia czy możliwości rozwoju,

- dostęp partnerów do informacji na temat wszystkich etapów tworzenia LPR dzięki aktualizowanym informacjom na stronie Miasta Woźniki.

Etap określania celów i ustalania ich hierarchii, poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji programu, formułowania etapów realizacji LPR i identyfikowania grup docelowych z kolei składał się poniższych elementów:

- określenie celów i priorytetów, poszukiwania rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji programu i identyfikowania grup docelowych strategii w oparciu o metodę SWOT.

Na podstawie tej analizy określone zostały założenia strategiczne odzwierciedlające się w założeniach programu,

- analiza obszaru przeprowadzona na podstawie ankiet (z pytaniami zamkniętymi). Udzielone w toku badania odpowiedzi, opinie na temat jakości i zadowolenia z życia, opinie o najważniejszych kierunkach rozwoju obszaru, zatrudnienia czy możliwości rozwoju miały pozwolić na określenie celów i ich hierarchii, priorytetów LPR i rozwiązań, stanowiących sposoby realizacji programu,

- dostęp partnerów do informacji na temat wszystkich etapów tworzenia LPR dzięki aktualizowanym informacjom na stronie internetowej Woźnik.

Społeczność lokalna oraz zainteresowane podmioty (instytucje, organizacje, przedsiębiorcy, itp.) angażowani będą także podczas monitorowania i oceny realizacji programu, jego aktualizacji oraz opracowania i ewentualnej zmiany zapisów. Taki krąg uczestników procesu rewitalizacji będzie mógł także wnioskować o ujęcie ich postulatów (projektów, pomysłów, planowanych działań i przedsięwzięć) w toku realizacji czy aktualizacji niniejszego dokumentu.

W ramach współpracy z sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi planowana jest możliwość organizacji spotkań informacyjno – konsultacyjnych. Formuła tych spotkania będzie miała charakter otwarty, zatem spektrum problematyki będzie obejmować także zagadnienia konsultacji społecznej zadań związanych z rewitalizacją obszaru objętego LPR i innych zamierzeń ujmowanych w lokalnych planach rozwoju.

Zakłada się także możliwość powołania punktu konsultacyjnego. W jego ramach planuje się rozmowy na tematy zagospodarowania przestrzennego i gospodarczego terenu gminy Woźniki.

Zadaniem Gminy, wynikającym z ustawy o samorządzie gminnym jest realizacja współpracy pomiędzy jednostkami samorządu lokalnego i instytucjami życia publicznego. Dlatego najważniejszym ogniwem inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi, zwiększającym efektywność i zasięg oddziaływania LPR będzie właśnie Urząd Miejski w Woźnikach. Po akceptacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku, zostanie on upubliczniony z opcją jego konsultowania. Ponadto będzie miał on charakter dokumentu otwartego, który będzie można aktualizować w razie potrzeby o dodatkowe projekty. Równoległe ze względu na trwające prace nad zmianami w prawie, w tym przede wszystkim na potencjalną możliwość zmian w ramach RPO WSL 2014-2020, Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku, dostosowany będzie każdorazowo w miarę potrzeb do aktualnych przepisów i wytycznych w zakresie rewitalizacji.

Idea partycypacyjnego charakteru LPR opierała się o odpowiednie warunki dla uzyskania jak najbardziej wiarygodnych danych. Warunkami tymi były:

- angażowanie lokalnych partnerów i społeczności na etapach przygotowania LPR, zbierania informacji, analizy SWOT, ustalania priorytetów, określania celów i podstawowej logiki interwencji, planowania wdrażania, zabezpieczania środków na wsparcie i uzgodnień w zakresie ostatecznego złożenia propozycji,
- rozpoczęcie procesu konsultacji partycypacyjnych od zidentyfikowania i zaangażowania relatywnie małej grupy kluczowych lokalnych interesariuszy i informatorów (wstępne badania i analizy, określenie głównych problemów i możliwości obszaru oraz zbieranie opinii na temat rewitalizacji na terenie gminy),
- kontynuacja analiz w szerokiej grupie społeczności (zapewnienie trafności, adekwatności, odpowiedzialności i efektywności zdobytych danych),
- zachęcanie do uczestnictwa w ankietyzacji oraz zapewnienie otwartości wszystkim grupom społecznym - zapewnienie takich warunków konsultacji i partycypacji, które umożliwiały komfortowe uczestnictwo szerokiemu spektrum społeczności gminy.

12. System realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji

System wdrażania zapisów planu rewitalizacji jest niezbędnym elementem ich realizacji. Realizacja planu jest uzależniona od pozyskania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, krajowych i zagranicznych, w tym funduszy Unii Europejskiej, zwłaszcza tych pozostających do dyspozycji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.

Plan rewitalizacji jest elementem niezbędnym do pozyskiwania funduszy strukturalnych. Jednak samo posiadanie tego dokumentu nie gwarantuje sukcesu. Aby plan rewitalizacji mógł przynieść oczekiwane efekty konieczne jest jego sukcesywne wdrażanie i realizacja. Właściwe wdrażanie planu rewitalizacji wymaga skumulowania działań wszystkich jednostek zaangażowanych w jego wdrożenie i realizację.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zapisów dokumentu jest Urząd Miejski w Woźnikach, a w ramach urzędu odpowiedni referat, spośród którego sformułowany zostanie Zespół monitorujący. W skład Zespołu wejdą także powołani spośród pozostałych sektorów (gospodarczego, społecznego, publicznego i mieszkańców) przedstawiciele, uzupełnieni ekspertami.

Zespół monitorujący będzie odpowiadał za realizację zadań będących w gestii gminy Woźniki.

Do zadań zespołu będzie należało:

- monitoring i ewaluacja programu,
- nadzór nad realizacją poszczególnych zadań związanych z wdrożeniem planu rewitalizacji,
- bieżąca weryfikacja postępów prac nad realizacją zadań,
- pomiar efektywności i aktualizacja zapisów planu rewitalizacji,
- kontrola nad obiegiem informacji oraz środków finansowych Zespołu monitorującego.

Ponadto do zadań Zespołu monitorującego należeć będzie:

- dynamizacja działań wszystkich partnerów uczestniczących w procesie rewitalizacji,
- opiniowanie podstawowych dokumentów powstających w związku z realizacją Programu Rewitalizacji,
- pozyskiwanie partnerów, inwestorów i tworzenie przyjaznego klimatu dla prowadzonych działań,
- informowanie o efektach i skutkach podejmowanych przedsięwzięć,

- merytoryczne wsparcie realizacji zadań,
- mobilizacja aktywności społecznej wokół celów i zadań Lokalnego Programu Rewitalizacji.
- zwiększanie efektywności ekonomicznej (minimalizacja nakładów przy założonym programie działań, wzrost wartości nieruchomości oraz wpływów do budżetu z tytułu podatków), społecznej (wzrost liczby miejsc pracy, wzrost zadowolenia mieszkańców) i przestrzennej (przywrócenie funkcji gospodarczych obszarom przemysłowym, poprawa jakości przestrzeni publicznych).

Lokalny plan rewitalizacji jest dokumentem określającym ogólnie przedmiot i zakres podejmowanych przedsięwzięć w zakresie rewitalizacji gminy. Powinien być on także okresowo (przynajmniej raz w roku) analizowany celem uwzględnienia zachodzących zmian w uwarunkowaniach wynikających z dynamiki rozwoju gospodarczego, ewaluowania ogólnych i lokalnych stosunków społecznych oraz możliwości finansowych.

System wdrażania Lokalnego Planu Rewitalizacji Gminy Woźniki obejmuje następujące etapy:

Etap I - Konsultacje społeczne z organizacjami, instytucjami i firmami, tj.:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (policja, straż, ośrodki zdrowia, szkoły),
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- wspólnoty mieszkaniowe,
- przedsiębiorcy.

Etap II - wypełnienie procedury konsultowania LPR z instytucjami w zakresie oceny oddziaływania na środowisko,

Etap III - wypełnienie procedury konsultowania LPR z instytucjami w zakresie jego oceny, analizy i zgłoszenia ewentualnych uwag - przekazanie planu rewitalizacji do Urzędu Marszałkowskiego.

Etap IV - Podjęcie uchwały przez Radę Miejską Woźnik o przyjęciu do realizacji Lokalnego Planu Rewitalizacji oraz wskazanie Zarządzeniem Burmistrza członków Zespołu monitorującego odpowiedzialnego za jego koordynację i realizację.

Etap V - Opracowywanie dokumentacji technicznej dla projektów wpisanych do planu rewitalizacji lub programów funkcjonalno – użytkowych, kosztorysów, uzyskiwanie wszelkich pozwoleń, zgodnie z harmonogramem prac.

Etap VI – Opracowanie wniosków aplikacyjnych, studiów wykonalności, ewaluacji i rozliczania projektów oraz niezbędnych załączników do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020.

Etap VII - Realizacja poszczególnych zadań objętych planem rewitalizacji, zgodnie z określonymi terminami i harmonogramami projektów współfinansujących plan rewitalizacji, czyli głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020.

Etap VIII - Monitoring i ewaluacja planu rewitalizacji, zgodnie z harmonogramami opracowywania, składania, realizacji i rozliczenia poszczególnych projektów na współfinansowanie zadań.

Etap IX - Pomiar poziomu efektywności planu rewitalizacji zgodnie z podanymi wskaźnikami.

Etap X - Public Relations planu rewitalizacji w całym okresie jego realizacji.

Etap XI - Uzupełnienia i rozszerzanie planu rewitalizacji o nowe zadania zgłaszane przez instytucje, organizacje i firmy działające na obszarze objętym programem rewitalizacji.

Etap XII - Opracowanie raportu podsumowującego realizację planu rewitalizacji.

System wdrażania Lokalnego Planu Rewitalizacji Gminy Woźniki będzie realizowany według następującego ramowego harmonogramu.

Tabela 50 Harmonogram wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku

ETAPY	TERMIN REALIZACJI						
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
I	+						
II	+						
III	+						
IV	+						
V	+	+	+	+	+	+	+
VI	+	+	+	+	+	+	+
VII		+	+	+	+	+	+

VIII		+	+	+	+	+	+
IX		+	+	+	+	+	+
X	+	+	+	+	+	+	+
XI		+	+	+	+	+	+
XII							+

Źródło: opracowanie własne

13. System monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu

Monitoring i ewaluacja LPR są niezbędnym elementem skutecznego procesu jej wdrożenia, zapewniającym pozyskanie informacji na temat postępów działań implementacyjnych, szczególnie w kontekście oczekiwanych efektów. Stanowi równocześnie narzędzie kontrolne umożliwiające wprowadzenie niezbędnych korekt, modyfikacji i uaktualnień w zakresie realizowanych przedsięwzięć, zdefiniowanych celów i priorytetów rozwoju.

Zgodnie z uzgodnionymi zasadami monitoring realizacji LPR prowadzony będzie w dwóch horyzontach:

- długofalowym, w czasie którym obserwowany będzie postęp (dynamika) realizacji celów LPR, dynamika osiągania założonych wskaźników oraz realizacja założeń budżetowych a także zachodzące zmiany w strukturze tych elementów;
- bieżącym, w czasie którym monitorowany będzie postęp realizacji poszczególnych przedsięwzięć (wartość wskaźnika produktu wyrażona w procentach poddawana ciągłej ocenie).

Badanie postępu rzeczowego i finansowego realizacji LPR odbywało się będzie na podstawie danych przekazywanych przez podmioty realizujące projekty i beneficjentów w nich uczestniczących, danych będących w posiadaniu Urzędu Miejskiego Woźnik, a także danych zebranych przy użyciu ankiet monitorujących postęp realizacji LPR (ankieta zawierać będzie dane metrykalne operacji finansowanej w ramach LPR, opis operacji oraz informację dotyczącą osiągniętych wskaźników).

Monitoring będzie prowadzony przez Zespół monitorujący LPR, w skład którego będą wchodzić pracownicy Urzędu Miejskiego Woźnik (czyli wykorzystany będzie zasób wewnętrzny). Pracownicy uzyskają najbardziej wiarygodne dane dotyczące stopnia realizacji LPR, jego wdrożenia, wykorzystania budżetu i stopnia realizacji założonych.

Zadania Zespołu Monitorującego obejmą także:

- kontrolę nad zgodnością realizacji poszczególnych operacji z priorytetami i założonym planem;
- opiniowanie podstawowych dokumentów powstających w związku z wdrażaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Woźniki do 2022 roku,

- pomoc merytoryczną dla realizacji zadań;
- mobilizację aktywności społecznej wokół celów i zadań LPR.

Proponuje się, żeby spotkania Zespołu Monitorującego odbywały się cyklicznie lub w przypadku zaistnienia takiej konieczności, z zastrzeżeniem, że realizacja programu przebiega bez zakłóceń.

Zespół monitorujący analizując zebrane dane zdiagnozuje trudności i ewentualne opóźnienia w realizacji konkretnych przedsięwzięć i szerzej wskaźników, budżetu i celów zapisanych w LPR oraz oceni zaangażowanie poszczególnych ogniw odpowiedzialnych za wykonanie LPR. Będąc odpowiedzialny za powyższe elementy Zespół będzie mógł reagować na zarejestrowane odchylenia od przyjętych harmonogramów wdrażania poszczególnych elementów LPR projektując zmiany w budżecie czy korekcie wskaźników a także będzie mógł określić zalecenia dotyczące wdrażania LPR. Monitoring będzie więc wstępnym etapem projektowania ewentualnych zmian w Programie. Wnioski uzyskane dzięki prowadzonemu na bieżąco monitoringowi przedstawiane będą zainteresowanym co najmniej raz w ciągu roku (do 31 grudnia) w formie raportu. Raport zawierać będzie prezentację podstawowych wskaźników charakteryzujących postęp w realizacji założonych celów.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie elementów, które podlegać będą monitoringowi

Tabela 51 Elementy LPR poddawane monitoringowi

BADANY ELEMENT	WYKONAWCY BADANIA	SPOSÓB BADANIA	TERMINY REALIZACJI	PRZEDMIOT OCENY
Harmonogram osiągnięcia efektów	Zespół monitorujący	Analiza danych (dane liczbowe, dane przekazywane przez realizujących projekty, ankiety monitorujące realizację LPR, analizowanie zebranych danych, diagnoza trudności i przyczyn odstępstw od założeń, projektowanie zmian)	Na bieżąco	Zgodność osiągnięcia efektów z harmonogramem
Budżet LPR			Na bieżąco	Stopień wykorzystania otrzymanych środków

Wskaźniki realizacji LPR		informacje uzyskane bezpośrednio od podmiotów realizujących projekty, ankiety monitorujące realizację LPR	Na bieżąco	Stopień realizacji wskaźników
--------------------------	--	---	------------	-------------------------------

Źródło: opracowanie własne

Dane zebrane według takich założeń będą miały charakter statystyczny i informacyjny. Przechodząc przez ścieżkę weryfikacji (czy realizacja założeń postępuje zgodnie z planem), rejestracji (zbieranie danych o postępie prowadzonych działań), analizy (tempa i kierunku, w którym zmierzają założenia), zestawiania (zebranych rzeczywistych danych z założeniami teoretycznymi) uzyskana wiedza pozwoli podjąć trafną, przemyślaną, opartą na precyzyjnych przesłankach decyzję na temat kontynuacji realizacji w niezmienionym kształcie czy wdrożenia procedury zmiany LPR. Ilościowe w gruncie rzeczy śledzenie zaawansowania w/w elementów w ramach monitoringu (w horyzoncie bieżącym) pozwala ponadto podejmować interwencje w przypadku braku postępów bądź wystąpienia trudności w trakcie realizacji zadań (czyli udzielać pomocy merytorycznej i organizacyjnej).

Przedstawione powyżej założenia monitoringu realizacji LPR kładą nacisk na oceny ilościowe. Całościowy zakres działań monitorujących przedstawia zamieszczona tabela:

Tabela 52 Zakres działań monitorujących

Lp.	Krok	Zadania do wykonania	Rezultaty (wyniki)	Odpowiedzialny za realizację
1	Zbieranie danych i informacji	zbieranie danych liczbowych rozumiane jako proces ciągły	rzetelny materiał empiryczny stanowiący podstawę dla analiz i ocen	Zespół monitorujący
2	Analiza danych i informacji	uporządkowanie, przetworzenie i analiza danych empirycznych oraz ich archiwizacja – zgodnie z przyjętymi zasadami i kryteriami	materiał służący przygotowaniu sprawozdań z realizacji LPR powstanie ciągłego, wartościowego zasobu informacji	Zespół monitorujący
3	Przygotowywanie sprawozdań	zestawienie otrzymanych informacji (osiąganych wartości wskaźników) w czytelne sprawozdania z realizacji LPR	sprawozdania przekazywane poszczególnym grupom odbiorców materiały (zestawienia) do wykorzystania w procesie informowania społeczności lokalnej	Zespół monitorujący
4	Ocena wyników (porównanie z normami)	analiza porównawcza osiągniętych rezultatów z założeniami prezentacja rezultatów przekazanie informacji odbiorcom, w tym również mieszkańcom	określenie stopnia wykonania przyjętych założeń oraz tempa ich osiągania zapoznanie organów wykonawczych i stanowiących oraz konsultacyjnych z bieżącą sytuacją w zakresie monitorowanego obszaru upowszechnienie informacji o sytuacji w zakresie monitorowanego obszarów	Zespół monitorujący
5	Identyfikacja odchyłeń	ocena rozbieżności pomiędzy założeniami a osiągniętymi rezultatami	przygotowanie materiału wyjściowego dla dalszych działań	Zespół monitorujący
6	Analiza przyczyn odchyłeń	poszukiwanie i określenie przyczyn zaistniałej sytuacji	identyfikacja obszarów i zjawisk wymagających podjęcia działań interwencyjnych	Zespół monitorujący
W przypadku uzyskania oceny: Pozytywnej – proces jest kontynuowany od kroku 1 Negatywnej – należy przejść do kroku 7				
7	Planowanie korekty	określenie sposobu i instrumentów interwencji prezentacja rezultatów podjęcie decyzji	określenie i akceptacja działań naprawczych	Zespół monitorujący
8	Wdrożenie korekty	Przeprowadzenie zaplanowanych działań naprawczych	eliminacja bądź marginalizacja odchyłeń	Wójt Gminy
Kontynuacja monitoringu od kroku 1				

O ile domeną monitoringu są dane zastane, pochodzące od instytucji wdrażających, beneficjentów realizujących projekty – identyfikowane głównie na podstawie ilościowych wskaźników ewaluacji (co nie wyłącza danych ilościowych wywołanych – pierwotnych – zebranych w trakcie badań ankietowych), to w ewaluacji wykorzystywane są zarówno dane zastane (z gmin, Głównego Urzędu Statystycznego, pochodzące od instytucji wdrażających, beneficjentów realizujących projekty), jak i wywołane, uzyskane w trakcie realizacji badań empirycznych w terenie, zarówno o charakterze ilościowym jak i jakościowym (badania ankietowe oraz wywiady).

Zastosowana w ewaluacji zarówno źródeł danych (dane zastane i wywołane) jak i metod pomiaru (metody badań ilościowych i jakościowych), pozwala wykryć mocne i słabe strony badanego procesu i umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia rezultatów, co w efekcie ma prowadzić do usprawnienia całego projektu. Badanie to powinno być zatem podstawą dla podejmowania najważniejszych decyzji, w tym zmiany LPR.

Ponadto, dzięki tak zaplanowanej i zrealizowanej ewaluacji, po wdrożeniu LPR, możliwe będzie precyzyjne określenie stopnia osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych oraz zrealizowania założonych przedsięwzięć, jak i przypisanych im wskaźników (produktów, rezultatów i oddziaływania) a także dokonanie oceny zgodności zrealizowanych przedsięwzięć z LPR.

W procesie uzgadniania zapisów dotyczących monitoringu i ewaluacji ustalono, że najlepszą metodą będzie zastosowanie badań ankietowych różnych grup społecznych - środowiska opiniotwórcze i reprezentatywne grupy mieszkańców. Badanie takie pozwoli wnioskować zarówno o procesie wdrażania LPR, zmianach zachodzących w obszarze gminy oraz w sferze postaw i preferencji mieszkańców gminy. Badania takie planuje się przeprowadzić pod koniec okresu programowania. Przeprowadzenie ww. badań może zostać zlecone firmie zewnętrznej specjalizującej się w problematyce ewaluacji LPR.

Założenia dla konstrukcji systemu ewaluacji LPR odnoszą się do zbioru elementów umożliwiających pomiar, kontrolę, interpretację efektów realizowanych działań oraz uaktualnienia LPR. Tak rozumiane, obejmują:

- sprawozdania z realizacji LPR przygotowywane przez Zespół monitorujący odnoszące się do postępów prac oraz obejmujące swym zasięgiem zagadnienia oceny okresowej LPR, a także bazujące na wskaźnikach monitoringu i ewaluacji,
- system gromadzenia, przetwarzania i analizy informacji związanych z efektami LPR, bazujący na wartościach wskaźników monitoringu i ewaluacji,
- badania opinii społeczności lokalnej oceniające LPR. Badani będą: mieszkańcy, podmioty gospodarcze i organizacje pozarządowe. Zakłada się, że badanie może zostać powierzone firmie zewnętrznej pod koniec okresu programowania. Ich celem będzie ocena LPR przez mieszkańców i wskazanie niezbędnego zakresu jej uaktualnienia na poziomie kierunków strategicznych oraz przedsięwzięć rozwojowych;
- cykliczne spotkania Zespołu monitorującego z zainteresowanymi stronami, odpowiedzialnymi za realizację poszczególnych działań, celem koordynacji prac oraz przekazywania syntetycznej informacji dotyczącej efektów wdrażania LPR wraz z ewentualnymi wnioskami dotyczącymi usprawniania tego procesu;
- aktualizacja LPR związana ze zmianą uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, odnosząca się do zakresu tematycznego priorytetów rozwoju, celów strategicznych i przedsięwzięć rozwojowych.

Ewaluacja LPR bazować będzie na wskaźnikach ewaluacji ale i szczegółowych, stanowiących głównie ich kwantyfikację ilościową, rozumianą w kategoriach oczekiwanych efektów rozwoju obszaru gminy. Ważne są jednak również dane (zarówno ilościowe jak i jakościowe) uwzględniające subiektywną ocenę mieszkańców dotyczącą odczuwanych zmian w obszarze objętym LPR.

Tabela 53 Elementy podlegające ewaluacji

BADANY ELEMENT	WYKONAWCY BADANIA	SPOSÓB BADANIA	TERMINY REALIZACJI	PRZEDMIOT OCENY
Stopień realizacji celów LPR – stopień realizacji wskaźników	Podmiot zewnętrzny (ocena zewnętrzna); Ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej	Ankiety z udziałem beneficjentów, wnioskodawców (pytania zamknięte i otwarte), sprawozdania podmiotów realizujących projekty, rejestr danych	Okres objęty pomiarem: cały okres programowania środków unijnych 2014 - 2020	Określenie stopnia realizacji poszczególnych celów; opinia społeczności lokalnej na temat wdrażania LPR, realizowanych operacji, stopnia osiągnięcia poszczególnych celów

Harmonogram rzeczowo-finansowy LPR	Zespół monitorujący	Rejestr danych	Okres objęty pomiarem: cały rok kalendarzowy	Ocena zgodności działań i wydatków z harmonogramem określonym w LPR
Budżet LPR	Zespół monitorujący	Rejestr danych	Okres objęty pomiarem: cały rok kalendarzowy	Stopień wykorzystania dostępnych środków finansowych

Źródło: opracowanie własne

Dane gromadzone na podstawie wskaźników ewaluacji stanowią podstawę dla formułowania szerszej oceny LPR. W okresowej ocenie LPR poza danymi o charakterze ilościowym, identyfikowanymi na podstawie wskaźników monitoringu i ewaluacji należy także uwzględnić dane pochodzące m.in. z badań opinii mieszkańców oraz ewaluacji poszczególnych przedsięwzięć rozwojowych dokonywanych na etapie sporządzania koncepcji projektów, studiów wykonalności projektów i raportów po realizacji poszczególnych działań.

14. Postępowanie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku, stanowi identyfikację potrzeb w zakresie rewitalizacji zdegradowanego obszaru gminy Woźniki w kontekście wykorzystania funduszy strukturalnych na lata 2014 - 2020 w perspektywie do 2022 r. Celem Lokalnego Programu Rewitalizacji jest kompleksowa odnowa wytypowanego do rewitalizacji obszaru w aspektach infrastrukturalno - przestrzennym, gospodarczym i społecznym, która ma prowadzić do wzmocnienia potencjału rozwojowego, dbającego o wysoką jakość życia mieszkańców. LPR zawiera charakterystykę obszaru zdegradowanego przeznaczonego do odnowy oraz zestawienie planowanych do realizacji na tym obszarze projektów.

Zgodnie z art. 48 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2016 poz. 353 ze zm.) organ opracowujący projekt dokumentu może, po uzgodnieniu z właściwymi organami odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

O zajęcie stanowiska w sprawie przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku, wystąpiono z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach.

Zapisy Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki mają na celu odnowę zdegradowanego i zmarginalizowanego obszaru gminy. Kumulacja negatywnych czynników o charakterze społecznym, gospodarczym i przestrzennym na wyznaczonym obszarze hamuje jego rozwój społeczno-gospodarczy a także wpływa na utrudnione warunki życia mieszkańców.

Możliwe oddziaływanie na środowisko przedsięwzięć realizowanych w wyniku wdrożenia LPR będzie rozpatrywane podczas procedowania możliwości finansowania poszczególnych inwestycji. W przypadku zamierzeń, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko zostanie przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko, w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Analizy, w ramach powyższej procedury, stanowiąc będą podstawę do podjęcia decyzji o dopuszczalności realizacji, a w szczególności zakresie danej inwestycji.

Ponadto, w związku z tym, że LPR będzie realizował i wdrażał zapisy Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 a programy te otrzymały pozytywnie opinie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko założono prawdopodobieństwo odstąpienia od przeprowadzenia Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko.

Nadmienić warto dodatkowo, że analiza zapisów LPR - problemów, celów a przede wszystkim przedsięwzięć w ich ogólnym zarysie w kontekście charakteru przewidzianych tam działań, rodzaju i skali ich oddziaływania na cechy obszaru na którym LPR będzie realizowana - przede wszystkim formy ochrony przyrody, prowadzi do wniosku, że realizacja tych zapisów nie wpłynie znacząco na środowisko.

Wpływ na środowisko będzie związany jedynie z etapem realizacji przedsięwzięć, w ramach których przewidziano prace budowlane i tylko ściśle w okresie prowadzenia tych prac (budowlanych i instalacyjnych). W ich ramach mogą wystąpić mało uciążliwe oddziaływania na powierzchnię ziemi, faunę i florę, jakość powietrza atmosferycznego, klimat akustyczny i wibracje, na ludzi i ich zdrowie oraz na krajobraz, dobra materialne i zabytki. Oddziaływanie to będzie miało charakter krótkotrwały i całkowicie przemijający.

Pismami znak NS-NZ.042.6.2016 z 19 stycznia 2016 roku Śląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny oraz znak WOOŚ.410.9.2016.MGz 26 stycznia 2016 roku Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach uznali za zasadne i uzgodnili odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Lokalnego Programu Rewitalizacji Gminy Woźniki do 2022 roku”.